

MATICA

HMI: Ususret
110. obljetnici
rođenja slikara
**Kristiana
Krekovića**

Uspješno održani
brojni ljetni programi HMI-a

Iva Vidić, predsjednica Međudruštvenog
odbora hrv. udruga Argentine

Ovogodišnja Međunarodna smotra
folkloru u znaku hrvatske dijaspore

MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXI
Broj / No. 8-9/2011

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Stega tisak, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
Kristian Kreković "Grof Thurn und Taxis"
(vlasništvo HMI-a)

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

54 HRVATI U BiH: ZENIČKO-DOBOJSKA ŽUPANIJA

- 4 Matičin seminar Stvaranje kazališta
- 6 Omladinski tamburaški festival HBZ-a
- 7 Domovinska turneja Hrvatske jeke iz Antofagaste
- 8 Mala škola hrvatskog jezika i kulture
- 12 Zasjedanje Nacionalne federacije američkih Hrvata
- 14 Dubrovnik: Susret iseljenika
- 15 Obljetnica Galerije Anton Cetin u Čazmi

KOLUMNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

48
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

54
Hrvati u BiH: Županije
(Zvonko Ranogajec)

69
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

66
Legende o
rodijaku
Čipi
(Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Zagonetke iseljeničkih kazališnih priča

Među ovogodišnjim polaznicima Matičina seminar bila je i mlada novozelandska dramska spisateljica Donna Banicevich Gera, koja u svome umjetničkome stvaralaštvu koristi kazališne postupke kako bi popitala univerzalnu priču o iseljeništvu

Redateljica Nina Kleflin tijekom predavanja na seminaru Stvaranje Kazališta

Napisala: **Vesna Kukavica**
Snimila: **Nives Antoljak**

Unazočnosti brojne publike Matičin seminar *Stvaranje kazališta* uspješno je završen sredinom ljeta svečanom izvedbom javnoga sata, prema dramskom predlošku *Mala kavana na Griču* jedne od najizvođenijih hrvatskih autorica i dramaturginja mlađe generacije Marijane Nola, na otočiću Galovcu (Školjić) kod Ugljana, gdje se program odvijao od 2. do 10. srpnja.

Dramaturginja Marijana Nola čestitostruka je dobitnica nacionalne Nagrada za dramsko djelo *Marin Držić* i iznimno je popularna među kazalištarima izvan Hrvatske. Tako su za njezinu predstavu *Zločestobija* u izvođenju bivših polaznika ovog Matičina seminar iz Amaterskog kazališta - Vitez (BIH) dodijeljena nedavno sva odličja za dramsko stvaralaštvo mladih u susjednoj BiH te cijeloj regiji.

U *Maloj kavani na Griču* isprepliću se sudbine, rađaju ili završavaju ljubav-

ne priče, otkrivaju tajne i ogoljuju duše što dramsku strukturu teksta čini iznimno zahvalnom i otvorenom za kreativne scenske improvizacije, koje je s ovogodišnjim polaznicima Matičina seminar izvodila ugledna zagrebačka redateljica Nina Kleflin, prema čijoj se umjetničkoj koncepciji trinaestu godinu za redom priređuje ova radionica dramskoga stvaralaštva za ljubitelje kazališne umjetnosti iz iseljeništvu i hrvatskih manjinskih zajednica.

OD KANADE DO NOVOGA ZELANDA

Ovogodišnji polaznici, koji su tijekom izvedbe javnoga sata zajedno s duhovitom redateljicom Kleflin, oduševili nazočne posjetitelje pristigli su s raznih strana svijeta od Kanade do Novoga Zelanda, kao i europskih zemlja poput Francuske, Italije, Srbije te BiH. U izvedbi su se osobito istakli Josipa Kloštranec (Kanada), Daniela Quici (Italia), Donna Banicevich Gera (Novi Zeland), Antonija Borić (Vojvodina), Snježana Drkulec (Hrvatska) te Zoran Jeremić (Francuska).

Redateljica predstave i umjetnička

voditeljica seminaru Nina Kleflin svoje je bogato scensko umijeće i obrazovanje vrlo vješto, s osjećajem za metodičnost umjetničkog iskaza i glumačku uvjerljivost, prenijela polaznicima kroz teorijska predavanja i praktične vježbe. Rad se odvijao u malim grupama, što je višestruko korisno za kazališno stvaralaštvo početnika. I ovoga ljeta s polaznicima je bila stručna suradnica za rad s glumcima Dženita Imamović, poznata bosanko-hercegovačka dramska umjetnica. Gost seminaru bila je predsjednica Udruženja kostimografa Hrvatske Marija Šarić Ban koja je polaznicima približila proces stvaranja kostima, te ulogu kostima u kazališnoj predstavi.

Seminar je osmišljen za voditelje kazališnih (dramskih) grupa koji djeluju izvan Hrvatske, te kao radionica za poduku onih koji žele proširiti i obogatiti svoje znanje, kao i za one koji tek žele osnovati kazališnu grupu.

NIZ POPRATNIH PROGRAMA

Inicijator ovog kazališnoga programa iz HMI-a je Nives Antoljak, a u projektu od početka svoj skromni prilog daje i Vesna Kukavica s predavanjima o ulozi

Predsjednica Udruženja kostimografa Hrvatske Marija Šarić Ban polaznicima je približila proces stvaranja kostima

Dramska spisateljica Donna Banicevich Gera iz Aucklanda

kazališne kulture u očuvanju etničkoga identiteta iseljenika.

Glavna organizatorica cijelog projekta Nives Antoljak, koja je polaznicima na završetku svečanosti dodijelila priznanja HMI-a, posebno se zahvalila gvardijanu samostana na Galovcu fra Boži, u čijim se prostorima i atriju odvija seminar te na potpori koju nesebično iskazuje ovom Matičinom kazališnom projektu.

Izvođačima i odanoj publici iz Preka priređen je i niz popratnih programa kao što su predavanje o kostimografiji, posjet kazališnoj predstavi u Zadru te izložba fotografija umjetnika hrvatskog porijekla iz Čilea i to Jorgea Subiabre Matiaha i Mirka Vukasovića Morrisona, koja pokazuje iseljeničke portrete i vlastite im krajobraze iz čileanske Patagonije pod nazivom *Sjeme rasuto vjetrom*.

POLAZNICA SEMINARA – DRAMSKA SPISATELJICA

Među ovogodišnjim polaznicima bila je i mlada velingtonška dramaska spisateljica Donna Banicevich Gera, koja inače u svome umjetničkom izričaju koristi teatar kako bi propitala univerzalnu priču o iseljeničkoj obitelji, otuđenju i važnosti kulture te osjećaja pripadanja nekoj sredini u našim životima.

Njezina drama *Antonove žene*, koja je nedavno izvedena u *Musgrove Studio* Maidment Theatra u najvećemu gradu Novoga Zelanda Aucklandu, bavi se utjecajem četiriju žena na dalmatinskog kopača kauri gume Antona, u njegovoj težnji da od došljaka postane Novoze-

landanin. Polaznicima Matičina seminara Donna Banicevich Gera s oduševljenjem je kazala da je već napisala nekoliko dramskih tekstova za radio, kazalište, film i novine u Novom Zelandu, Australiji i SAD-u.

- Rad s redateljicom Ninon Kleflin i cijelim Matičinim timom na seminaru *Stvaranje kazališta* nezaboravno je i iznimno korisno iskustvo susreta s hrvatskim kazališnim životom. S druge strane, posebno su mi bili zanimljivi polaznici s raznih strana svijeta iz čijih sam kazališnih i životnih iskustava puno profitirala, rekla nam je dramaturginja Donna Banicevich Gera.

Trenutno Dona radi na svojoj novoj drami, i nastavlja slijediti svoja područja interesa: istraživanje i bilježenje priča iseljenika koje žive na Novom Zelandu.

Donna je počela pisati iz potrebe da ispriča priču svoje hrvatsko-novozelandske zajednice. U pisanju je pokreće zagonetna snaga memorije etničkih grupa. Donna je rođena Novozelandska, točnije unuka migranta/ice, koja je odrastala sa neobičnim imenom, različitošću i fasciniranošću za tim "drugim" mjestom koje se zove domovina.

Sada, nakon bajkovitoga djetinjstva u obitelji migrantskih korijena, akademski obrazovana Donna istražuje, uranja u druge kulture i iskustva. U stvaralaštvu je nadahnjuje živo srce kulture/a i toga što

kultura znači u zajednicama današnjega multikulturnoga i multietničkoga Novog Zelanda. Donni je doživjela niz zanimljivih kritičkih prikaza svoga dramskoga stvaralaštva, ali i susreta s hrvatskim iseljenicima na Novome Zelandu.

- Istraživala sam temeljito iseljenje Hrvata na Novi Zeland, koji su onamo otišli da bi kopali kauri gumu na smolonosnim poljima u Northlandu (sjevernom djelu Novoga Zelanda). Nakon izvedbe moje predstave *Antonove žene*, koja se temelji na tim istraživanjima, u Maidment Theatru, prišao mi je jedan nepoznat čovjek iz publike, rekavši mi da je bio kopač kauri gume kao 14-godišnji dječak. Nikada do tada nisam sreća pravog kopača kauri pa sam doživjela neobično emotivno iskustvo s tim dragim neznancem. Bila sam oborena s nogu, to je bila prošlost koja nije postojala više osim u književnim zapisima toga doba. Pružio mi je ruke, velike radničke tvrdo-žuljevite ruke, rekao mi je da su bile crne ko katran, i da su bile potrebne godine prije nego što se talog gume isprao sa njih. Imao je suze u očima, prisjećajući se tog dijela svoga života nakon izvedbe moje drame. Bila sam ganuta do suza. I požalila sam što ga prije nisam sreća, jer bi moj kopač kauri gume u predstavi *Antonove žene* za sigurno imao crne ruke. ■

Pripreme za završnu priredbu

ENG The CHF's Creating Theatre seminar closed midway through this summer with a public classroom rehearsal before a packed auditorium on the islet of Galovac, where the event programme was held from July 2 to 10.

Sjajna folklorna priredba s više od 700 izvođača

U finalu festivalskoga programa nastupili su svi umjetnički ravnatelji, njihovi pomoćnici i koreografi kojima je dojmljivo ravnao poznati koreograf i glazbenik te omiljeni tamburaš Josef Riccio iz Chicaga

Impresivna slika svih sudionika Festivala na pozornici

Napisala: **Vesna Kukavica** Snimke: **Zajedničar**

Na Floridi je uspješno završen 45. omladinski tamburaški festival Hrvatske bratske zajednice Amerike/45th Annual Croatian Fraternal Union Junior Tamburitza Festival, koji se pred mnogobrojnom publikom održavao od 1. do 3. srpnja 2011. U organizaciji Omladinske kulturne federacije HBZ-a SAD-a i Kanade na 45. festivalu nastupila su 22 ansambla s više od 700 izvođača. Festival je održan u gradu Orlando na Floridi. Taj grad je posebno zanimljiv djeci i mladima jer se nalazi u blizini poznatog World Disney parka, koji svake godine posjećuje nekoliko milijuna posjetitelja iz cijeloga svijeta.

Ovo je treći put da se Festival mladih HBZ-a održava u tom dijelu SAD-a. Festival je u tom gradu bio i 1991. te 2000. Među visokim uzvanicima bili su diplomatski predstavnici iz Republike Hrvatske. Festival je održan u 117. godini uspješnog djelovanja HBZ-a, koja u sklopu svoje Omladinske kulturne federacije okuplja na stotine tisuća mladih hrvatskog podrijetla koji djeluju u četrdesetak tamburaških zborova diljem SAD-a i Kanade.

Na 45. tamburaškom festivalu mla-

dih u dvodnevnome koncertnom programu, prema pravilima Omladinske kulturne federacije HBZ-a, svaki ansambl nastupao je po 12 minuta. Prvog dana Festivala nastupili su: Trafford Jr. Tamburitza of North Huntingdon, PA; American Zagreb Jr. Tamburitza of Cleveland, OH; Seattle Jr. Tamburitza of Seattle, WA; Happy Hearts Jr. Tamburitza of Youngstown, OH; Folklore Ensemble Croatia, Mississauga, Ontario; Jadran Jr. Tamburitza of Aliquippa, PA; Croatian Jr. Tamburitza of St. Louis, MO; Sacred Heart Junior Tamburitza of McKeesport, PA; Queen Helena Jr. Tamburitza of Kitchener, Ontario; Hosier Strings Jr. Tamburitza of Merrillville, IN; Parish Folklore Group Jadran of Toronto, Ontario. Drugoga dana Festivala nastupili su:

Ambridge Jr. Tamburitza of Ambridge, PA; Folklore Ensemble Hrvatski tanac of Pittsburgh, PA; American Croatian Waukegan Jr. Tamburitza of Waukegan, IL; Sv. Lovro Jr. Tamburitza of Steelton, PA; St. George Jr. Tamburitza of Cokeburg, PA; Golden Triangle Jr. Tamburitza of Pittsburgh, PA; Cleveland Jr. Tamburitza of Cleveland, OH; Detroit Star Jr. Tamburitza, Detroit, MI; Junior Tamburitza of Duquesne, Duquesne, PA; Rankin Jr. Tamburitza of Rankin, PA.

U finalu festivalskoga programa, prema pravilima OKF HBZ-a, nastupili su svi umjetnički ravnatelji, njihovi pomoćnici i koreografi kojima je dojmljivo ravnao poznati koreograf i glazbenik te omiljeni tamburaš Josef Riccio iz Chicaga. Josef Riccio izvrstan je poznavatelj hrvatske kulturne baštine za koju se zanimao od svoje najranije mladosti.

Osobito zanimljiva i odlično posjećena bila je tradicionalna tamburaška sv. misa koju je sa sudionicima slavio velečasni William Hritsko, a koji je već nekoliko godina dobar prijatelj mladih američkih Hrvata.

- Budimo složni i radimo u zajedništvu za dobro svih Hrvata iseljene nam domovine Hrvatske. Hvala svima koji su bili na Festivalu, mladima i njihovim roditeljima. Također zahvaljujem odbornicima Omladinske kulturne federacije na njihovu neumornom radu te direktorima, koreografima i njihovim pomoćnicima koji marljivo rade s našom djecom i mladima. Hvala roditeljima i svima ostalima koji podupiru naše kulturne skupine tijekom cijele godine - rekao je glavni predsjednik HBZ-a Bernard M. Luketich. ■

ENG Many turned out to watch the 45th Annual Croatian Fraternal Union Junior Tamburitza Festival, a successful event held from July 1 to 3 of this year in Orlando, Florida in the USA.

Hrvatski plesovi iz dalekog Čilea

Članovi skupine s ponosom su razgledali muzej u Škripu na Braču gdje je čileanski predsjednik Ricardo Lagos Escobar 2004. godine otkrio spomen-ploču u čast svih Hrvata koji su pomogli u razvoju Čilea

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Hrvatsku je posjetila folklorna skupina 'Hrvatska jeka' iz Antofagaste (Čile), koja je u organizaciji HMI-ja bila na turneji po Hrvatskoj. Nakon što su bili u Dubrovniku, posjetili su Split te naravno i Brač gdje su se dogodili dirljivi susreti s rodbinom s kojom je dotad bio ostvaren kontakt samo uz pomoć pisma. Također su na Braču prvi put kročili u mjesta iz kojih su njihovi preci otišli prije skoro više od jednog stoljeća. S ponosom su razgledali muzej u Škripu gdje je njihov predsjednik Ricardo Lagos Escobar 2004. godine otkrio spomen-ploču u čast svih Hrvata koji su pomogli u razvoju Čilea.

U Splitu su članovi 'Hrvatske jeka' imali prvi pravi nastup, na pozornici na rivi, u sklopu koncerta KUD-a 'Jedinstvo'. Tada im je dobrodošlicu zaželjela i Anđelka Visković, dogradonačelnica Splita

ta, grada prijatelja njihove Antofagaste.

'Hrvatska jeka' nastala je zbog potrebe za neovisnom skupinom koja će negovati kulturu svojih predaka te su je u listopadu 2007. godine osnovale osobe koje su plesale u skupinama 'Rasadnik' i 'Daleki akordi', a koje su djelovale 80-ih i 90-ih godina u Čileu.

'Hrvatska jeka' ima 24 člana (neki

od njih su poslovni ljudi, neki učitelji, inženjeri, doktori, računovođe...). Najmlađi član ima 28 godina, a najstariji 50. Najvažniji ples iz njihova repertoara je salonsko kolo. To je ples koji se plesao u 18. stoljeću diljem Hrvatske u salonima. U Hrvatskoj je zaboravljen i jednio se sačuvao do današnjih dana među Hrvatima u Čileu.

Predsjednica skupine 'Hrvatska jeka' je Danica Perić, Juri Kovačević je blagajnik, Luis Oyarzun Schafer (podrijetlo mu je njemačko, ali je oženjen Hrvaticom) zadužen je za odnose s javnošću, a članovi upravnog odbora su Cecillia Vulelja te Paulina Figueroa i Patricio. Umjetnički direktor 'Hrvatske jeka' je Pablo Sepulveda Rosso.

Prva turneja ove mlade čileanske skupine po Hrvatskoj završila je u Zagrebu gdje su sudjelovali na Međunarodnoj smotri folkloru. ■

NA JUGU HRVATSKE

Čileanski Hrvati, članovi folklorne skupine 'Hrvatska jeka' iz Antofagaste boravili su tijekom gostovanja i na krajnjem jugu Hrvatske. Posjetili su Dubrovnik i Korčulu.

U sklopu svog posjeta razgledali su kulturne znamenitosti Dubrovnika te posjetili ured Hrvatske matice iseljnika. U srdačnom druženju voditeljica podružnice pozdravila je sunarodnjake zaželjevši im ugodan boravak na jugu Hrvatske. Predsjednica folklorne skupine Danica Perić poklonila je podružnici suvenir s motivima Antofagaste kao trajno sjećanje na čileanske Hrvate iz Antofagaste. (Maja Mozara)

ENG Croatia was visited by the Hrvatska Jeka (Croatian Echo) folklore ensemble from Chile's Antofagasta. The group was on a tour of Croatia organised by the CHF during which it visited Dubrovnik, Split, the island of Brač and Zagreb.

Učenje kroz igru i zabavu

Kako snimiti reklamu u kojoj će Hrvatska postati središte svijeta, kako izgraditi malu falkušu, razgovarati s prodavačem, reći nešto o sebi, napisati reportažu, naučiti plesati...? Lako je - kad se spoje znatiželja, dječja zaigranost, puno dobre volje i nadahnuti voditelji

Napisala i snimila: **Lada Kanajet Šimić**

Sljedećeg ljeta zaplamsat će dva-deset svjećica na torti Male škole hrvatskoga jezika i kulture. Onima koji nikada za nas nisu čuli, ovaj članak bit će poziv da nam se pridruže iduće slavljeničke godine, a svima onima koji su s nama proveli ovogodišnjih prekrasnih deset dana, slatko prisjećanje na pjesmu, ples, kupanje, kreativne radionice, prijatelje, voditelje...

Kao i posljednjih 18 godina, škola se održavala u Novome Vinodolskom, primorskom ljetovalištu bogate kulturne prošlosti, u Odmaralištu Crvenog križa Villi Rustici, od 18. do 29. srpnja. Okupljen je rekordan broj od 61 polaznika, u dobi od 9 do 16 godina, iz 16 europskih i prekooceanskih zemalja (Švicarske, Finske, Njemačke, Austrije, Francuske, Italije, Velike Britanije, Norveške, Slovenije, Slovačke, Belgije, BiH, Dubaija, Kanade, SAD-a i Hrvatske). Kako nam se iz godine u godinu mnoga djeca vraćaju i po nekoliko puta, ove godine čak su trećinu činili *stari* polaznici. A o tome kako

su se snašli oni novi govori nam pismo gospodina Alesa Susmela iz Chicaga:

“Želio bih Vam zahvaliti na organizaciji uspješnog kampa sa željom da ovakvih kampova i ‘druženja’ bude više. Ovi klinci danas to trebaju. Vaš kamp je izvrstan i naš sin Matthew je apsolutno uživao. Nakon dolaska u Novi u vaš kamp prošla bi i dva dana a da nam se ne javi, što je značilo da mu je super i da se nema potrebe žaliti. Odmah je rekao da želi ponovno doći sljedeće godine i ja se nadam da će se to i ostvariti. Iskreno, bilo bi super da kamp traje 3 - 4 tjedna jer izgleda da vaši animatori znaju svoj posao i da je kamp dobro postavljen.”

Voditelji Male škole

VELIKI BROJ JEZIČNIH I KREATIVNIH RADIONICA

Program škole ponudio je razne radionice: nekoliko razina jezičnih radionica, kulturološku, novinarsku, lutkarsku, dramsku i plesnu, kao i poseban program za tinejdžere u vidu projektne nastave. A što se tu sve radilo, što su kreativni voditelji zamislili, a pametne i vrijedne glavice ostvarile? Evo nekoliko kratkih prikaza radionica iz pera njihovih voditelja:

♦ *Ove godine jutarnju dramsku radionicu pogodio je jedan neobičan virus. Glavni simptom je zijevanje. Ipak, lako se liječio - zipanjem, banganjem, crnom kraljicom, a najbolje laganom jutarnjom tjelovježbom. Nakon tjelovježbe, svježi i odmorni, bacili bismo se na završnu priredbu. Počelo je s Barbikama i povećanjem Hrvatske na karti, a završilo snimanjem reklame - one koja će Hrvatsku učiniti središtem svijeta. Glavni cilj postignut - pospane glavice i usta koja zijevaju, polako ali sigurno, postale su pravi mali kreativci s osmijesima na licu. (Sara Milavec)*

♦ Na početku je Ruben doručkova Nutellu, Mihael je volio Hrvatska, Natalie je mislila da je prodavač nešto za jesti, Matthew je na pitanje o godinama rekao: "My name is Matthew", Kaspara od kape nisam mogla ni vidjeti, Nina nika-ko nije mogla naučiti farbe, a Dominika, Melisa, Nikoleta i Zoran su tanzovali. Nekoliko dana kasnije Ruben je Nutellu jeo za doručak, ručak i večeru, Mihael je zavolio Hrvatsku još više, Natalie je na tečnome hrvatskom razgovarala s prodavačem, Matthew je mogao reći nešto o sebi, Kaspar je skinuo kapu, Nina obojila svoj svijet, a moji Slovaci su zapjevali i zaplesali hrvatski. (Ela Varošaneć)

♦ Kad se spoje znatiželja, dječja zaigranost i puno lijepih stvari o kojima se nešto može naučiti, nastane čudesna radionica. Kreativna skupina djece trudila se stvoriti i oživjeti bunar, falkušu, kartu Hrvatske s pomoću morskih kamenčića ili borovih grančica. Uz malo boje i puno volje "proputovali" smo cijelom Hrvatskom. (Marina Mandac)

♦ Na prvom satu lutkarske radionice objašnjavala sam: "Naš je zadatak da smislimo priču, napravimo lutke, na završnoj priredbi izvedemo predstavu..." – "...i da budemo najbolji!" – začuo se zvonak, gorljiv glasić. I što se tome još može dodati? Možda samo to da su maštoviti prsti napravili cijelu galeriju likova: kralja i kraljicu, mlinara i njegove sinove, cijeli niz najčudnovatijih kralje-

U susret malom jubileju

U 2012. godini Mala škola hrvatskoga jezika i kulture obilježiti će svoju 20. godišnjicu koja će, uz svoj radni ljetni dio (17. – 28. srpnja.), biti obilježena izradom monografije. Sve događaje vezane uz ovaj jedinstveni program HMI-ja odnedavno možete pratiti i na Facebook stranici Male škole hrvatskog jezika i kulture. Ako se odlučite doći, svakako još pročitajte novi (onaj stari datira iz 1288.) NOVOVINODOLSKI ZAKONIK koji je objavljen u ovogodišnjim novinama Male škole Spomenku.

NOVOVINODOLSKI ZAKONIK

1. Kad dolaziš, uzmi 3 para japanki zato što ćeš jedne izgubiti, jedne ćeš potrgati i onda ti ostaju još jedne.
2. Kupi unaprijed Nutellu da ne čekaš u redu kad ideš u grad.
3. Kada te voditelji smještaju u sobe prvi dan, isprobaj svaki krevet i onda se smjesti na najbolji krevet.
4. Ako si se kupao i hoćeš ostaviti ručnik na balkonu da se osuši, provjeri hoće li padati kiša (ove godine često je padala).

Napisao Matej Planinić

1. Odluči što želiš – privatnost ili lakše pospremanje sobe. Ako želiš prvo, uzmi donji krevet, za drugo uzmi gornji.
2. Kupaj se kad god možeš. Nikad ne znaš kakvo će vrijeme biti.
3. Uvijek imaj fotoaparat sa sobom. Tu se uvijek nešto događa.
4. Uvijek izgledaj lijepo. Ne znaš kad će te slikati za Spomenak ili će doći HRT ili gradonačelnik.
5. Nemoj prekasno ići spavati, ali nemoj propustiti disk.
6. Zabavljaj se.

Napisala Katarina Holtzapfle

vića i naravno – mačka u čizmama! (Livija Kroflin)

Marljivi i savjesni mladi novinari i ove godine su skupljali informacije, odlazili na druge radionice i bilježili sve događaje kako ne bi bili zaboravljeni. No, kako je primijetio njihov voditelj i glavni urednik Spomenka Igor Matijašić "nastojeći uvijek pisati većinom o drugima, mali novinari su godinama skromno ispuštali progovoriti o sebi i o tajnama

svoga zanata". Upravo su zato ove godine novinari, sastavljeni od najnaprednijih polaznika i pravih jezičnih znalaca, bili glavni nositelji velikog dijela programa, a okušali su se i u radijskome mediju.

ŠPORTSKE I ZABAVNE AKTIVNOSTI

Neizostavni dio programa bile su i mnogobrojne športske i zabavne aktivnosti. Ovisno o znanju, sposobnostima i željama polaznika, program je obuhvatio usavršavanje raznih tehnika plivanja, igre i aktivnosti na plaži i u moru, športske turnire u stolnom tenisu i odbojci, školu badmintona i košarke. Novost je bila i plesna radionica na kojoj su se učili razni plesovi (s naglaskom na hrvatskim tradicijskim plesovima), od najjednostavnijih plesnih figura do usavršavanja i obogaćivanja stečenog znanja.

Malog školi i ove godine financijski su pomogli Grad Zagreb – Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport te Zagrebačka županija – Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu. Hvala im, kao i našim dragim suradnicima i osoblju Dječjeg odmarališta Crvenoga križa Ville Rustice. ■

ENG The Little School of Croatian Language and Culture was held in Novi Vinodolski from 18 to 29 July and gathered a record 61 participants from 16 countries.

Igre na plaži

KOSOR I MERKEL ISTAKNULE VAŽNOST REFORMI

ZAGREB - Predsjednica hrvatske vlade Jadranka Kosor i njemačka kancelarka Angela Merkel, koja je bila 22. kolovoza u službenom posjetu Hrvatskoj, razgovarale su o tome kako unaprijediti gospodarsku suradnju dviju država te istaknule važnost provedenih reformi u Hrvatskoj za nju samu, ali i za su-

sjedne zemlje. Merkel je dočekan ispred Banskih dvora u Zagrebu s vojnim počastima, a nakon razgovora s Kosor rekla je na zajedničkoj konferenciji za novinare kako je impresionirana onim što je Hrvatska postigla u dvadeset godina od osamostaljenja. Merkel se sastala i s hrvatskim predsjednikom Ivom Josipovcem, a nakon toga dvije predsjednice vlade ponovno su se sastale na svečanoj večeri tijekom koje su razgovarale o unaprijeđenju gospodarskih odnosa dviju država.

TRUNKA OPTIMIZMA: RAST BDP-a 0,8%

ZAGREB - U drugome tromjesečju ove godine u Hrvatskoj je porastao BDP za 0,8% u odnosu na isto razdoblje lani, izvijestila je premijerka Jadranka Kosor na sjednici Vlade. "Nakon dugih mjeseci pada BDP-a, konačno bilježimo rast. On je skroman, ali je znak da idemo prema onome što smo najavili u ovoj godini. To može biti trunka optimizma za nas koji radimo ovaj posao i za hrvatske građane", rekla je Kosor. Istaknula je kako je u drugome tromjesečju ostvaren i rast izvoza robe za 5,6 posto, fizičkog obujma industrijske proizvodnje za 1,1 posto, prometa u trgovini na malo za 4,9 posto, broja dolazaka turista za 12,1 posto, a noćenja za 12,5 posto.

ANTE ZORICA POBJEDNIK 296. SINJSKE ALKE

SINJ - Ante Zorica slavodobitnik je ovogodišnje 296. sinjske alke, koju je osvojio s ukupno devet punata, nakon pripetavanja s Kristijanom Bikićem. Anti Zorici (27) to je druga pobjeda na Alki, koju je prvi put osvojio 2009. Pokrovitelj ovogodišnje Sinjske alke, hrvatski predsjednik Ivo Josipović, slavodobitniku Zorici darovao je zlatni prsten s hrvatskim grbom i sablju. Slavodobitnik Ante Zorica rođen je 1984. godine u Hrvacama, a po zanimanju je upravni pravnik i zaposlen je u obiteljskoj ugostiteljskoj tvrtki. Ovogodišnju 296. alku trčalo je 17 alkara kopljanika, a utrku je pratila i predsjednica Vlade Jadranka Kosor i predsjednik Sabora Luka Bebić.

POZITIVNI REZULTATI U TURIZMU

SPLIT - "U prvih osam mjeseci bilježimo porast broja dolazaka turista za 6,4 posto u odnosu na isto razdoblje 2010. godine, a broj noćenja je porastao za 5,8 posto", rekla je premijerka Kosor u Splitu na sastanku s turističkim djelatnicima. Podaci za prvih osam mjeseci pokazuju da je Hrvatsku posjetilo više od 9,1 milijun turista, a ostvarili su više od 55 milijuna noćenja. U prvih osam mjeseci došlo nam je 550.000 turista više nego u istom razdoblju 2010. godine, kazala je premijerka. Pozitivnim rezultatima, kako je istaknula, pridonio je i Vladin akcijski plan za turizam donesen u studenom prošle godine te investiranje 23 milijuna eura u promidžbu hrvatskog turizma.

RASPISUJE SE MEĐUNARODNI NATJEČAJ ZA BRIJUNE RIVIJERU

PULA - Pod predsjedanjem predsjednice Vlade RH Jadranke Kosor u Puli je održana druga sjednica Povjerenstva za realizaciju i provedbu programa projekta "Brijuni rivijera", a kako je rekla premijerka nakon sjednice, međunarodni natječaj bit će raspisan 15. rujna i otvoren do 15. siječnja sljedeće godine, kada će biti otvorene ponude. Od tada, najdulje 60 dana, to jest do 15. ožujka povjerenstvo će donijeti odluke i "prijeći ćemo u sljedeću fazu razvoja toga velikog projekta koji omogućava dodatne kapacitete i, ono najvažnije, omogućava otvaranje novih radnih mjesta te zapošljavanje oko dvije tisuće ljudi", rekla je premijerka i dodala da je realizacija tog projekta "novi otvoreni prozor razvoja turizma" i u Istri i u cijeloj Hrvatskoj.

PREKOGRANIČNA SURADNJA

Piše: Vesna Kukavica

Pomurski su Hrvati iz Mađarske dosad najuspješniji u pisanju projekta za sufinanciranje iz fondova EU među korisnicima iz zemalja u kojima žive hrvatske manjinske zajednice u regijama srednje i jugoistočne Europe, za što primaju i priznanja iz matične zemlje

O pćinsko vijeće Goričana iz Međimurske županije ljetos je, prigodom Dana te općine, dodijelilo zahvalnicu mađarskom Hrvatu načelniku susjednog Serdahela Stjepanu Tišleru za promicanje kulturnih i gospodarskih interesa toga pograničnoga naselja u natječajima Europskih fondova, osobito za korištenje sredstava iz aktualnog IPA predpristupnog programa. Goričanski je načelnik Mario Moharić istaknuo kako su tamošnji uspješni projekti IPA programa velikim dijelom zasluga inž. Stjepana Tišlera, čije je znanje i iskustvo bilo od velike pomoći pri izradi natječaja i povezivanja naselja uz rijeku Muru. S njegovom višejezičnošću i vještom koordinacijom tako je u drugom krugu IPA programa predano čak pet zajedničkih projekata iz susjednih regija Pomurja i Međimurja, koji su ocijenjeni uspješnima.

Učiti od mađarskih susjeda imali su čast i mještani Donje Dubrave, što je i njihova načelnika Marijana Vargu također navelo da dodijeli zahvalnicu načelniku mađarske Marcalibe dr. Lászlu Sütő, kada su krajem srpnja svečano otvarali novi projekt pod nazivom *Preko staza prošlosti na zajednički put*. Uz taj su se projekt ponovno okupila naselja s obje strane rijeke Drave Marcaliba, Mlinarci i Donja Dubrava. Trojac zapravo proširuje prethodni projekt *Zeleni dječji vrtić*, proveden u okviru 1. poziva IPA programa.

Početkom ljeta odabrani su novi projekti koji će biti financirani u sklopu 2. kruga IPA programa Mađarska-Hrvatska. Za 59 projekata osigurano je uku-

pno oko 102 milijuna kuna (13,9 milijuna eura) sredstava Europske unije. Odobreni ugovori o subvenciji potpisuju se ovih dana. Mađarska Nacionalna razvojna agencija i hrvatsko Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, koji su objavili 2. poziv još sredinom 2010., okupili su partnere s obje strane Mure i Drave. S mađarske strane sudjeluju partneri iz tri županije i to Zala, Somogy i Baranja, a s hrvatske strane partnerstva se prihvaćaju neprofitne udruge iz osam županija kao što su Međimurska, Koprivničko-križevačka, Virovitičko-podravska, Varaždinska, Bjelovarsko-bilogorska, Požeško-slavonska, Vukovarsko-srijemska i među njima najuspješnija u povlačenju sredstava Osječko-baranjska s čak 25 odobrenih projekata. Između ostalih, financiranje je odobreno i projektu pod nazivom *Razminiranje u području Dunava i Drave*, čiji je cilj pokretanje razminiranja zagađenih površina.

Pripadnici su hrvatske manjine iz Mađarske dosad najuspješniji u pisanju projekta za sufinanciranje iz fondova EU među korisnicima iz zemalja u kojima žive hrvatske manjinske zajednice u regijama srednje i jugoistočne Europe, za što primaju i priznanja iz RH. Rumunjska, Slovenija, Crna Gora i Srbija tek prikupljaju dokumentaciju za natječaj.

Sljedeći 3. poziv na podnošenje projektnih prijedloga u sastavu IPA progra-

ma Mađarska-Hrvatska, koji će uključivati i aktivnosti iz područja turizma, očekuje se ove jeseni. Među dosadašnjim projektima prekogranične suradnje realizirano je niz projekata poput pročišćavača otpadnih voda uz Muru ili pak odlično posjećenih 7 gastronomskih festivala s jedne i druge obale Mure iz projekta *Puna zdela*, kojega su izveli mađarsko Pomursko udruženje za regionalni razvitak i hrvatsko Kulturno umjetničko društvo *Goričan*. Festivali su doprinijeli jačanju zajedničkog kulturnog nasljeđa mikroregije i promoviranju tradicionalne organske proizvodnje hrane, pogodujući na taj način razvijanju suradnje graničnog područja na polju gospodarstva i društvenih aktivnosti te dvojezičnosti u naseljima kao što su Serdahel, Mlinarci, Sumarton i Murakeresztur na jugu Mađarske te u Goričanu, Donjem Vidovcu i Donjoj Dubravi na sjeverozapadu Hrvatske. IPA programi će i nadalje pružati potporu inovativnim projektima sve do godine 2013.

Među zemljama EU rekorder je Poljska po količini povučenih EU sredstava. Procjenjuje se da su upravo ta sredstva u Poljskoj održala rast u godinama kada su ostale zemlje proživljavale krizu, te da će zahvaljujući kohezijskim fondovima od 2013. do 2015. poljski BDP rasti od 6,2 do 10,9 posto. Kroz prvu generaciju predpristupnih programa od 2004. do 2006. godine Hrvatskoj je dodijeljeno 297,23 milijuna eura, a kroz IPA program za razdoblje 2007. do 2011. godine 749,79 milijuna eura. Nakon pristupanja EU-u, RH će moći koristiti sredstva i iz ostalih izvora poput Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda te Kohezijskog fonda.

Kako je pisanje projekta za sufinanciranje iz fondova EU složen proces, koji zahtijeva preciznost i zadovoljavanje svih pa i najsitnijih detalja Hrvatskoj je pomoć mađarskih i ostalih europskih partnera veoma dragocjena. ■

ENG This summer the Goričan municipal council in Međimurje County, on the occasion of the municipal festival day, presented a Commendation to ethnic Hungarian Croatian Stjepan Tišler for his work in promoting the cultural and economic interests of this border settlement in competitions for European funding.

Uspješna udruga koja promiče hrvatsko-američke interese

Zasjedanje NFCA nastupnim govorom otvorio je predsjednik John Kraljic koji je naglasio kako je NFCA tijekom prošle godine nastavila nizati dobre rezultate

Tekst: NFCA (prijevod: V. Kukavica)

Snimke: NFCA

Nacionalna federacija američkih Hrvata/*National Federation of Croatian Americans Cultural Foundation* (NFCA) održala je svoje redovito osamnaesto godišnje zasjedanje u Hotelu Clarion u Pittsburghu. Na sjednici su bili nazočni mnogobrojni delegati koji su zastupali hrvatske zajednice diljem SAD-a.

Zasjedanje NFCA nastupnim govorom otvorio je predsjednik John Kraljic koji je naglasio kako je NFCA tijekom prošle godine nastavila nizati dobre rezultate. Predsjednik je izdvojio niz korisnih sastanaka koje su vrijedni predstavnici NFCA održali s članovima Kongresa SAD-a i zaposlenicima njegova Ureda za vanjsku politiku jugoistočne Europe.

Predsjednik Kraljic govorio je posebno o naporima koje su članovi NFCA uložili u još uvijek aktualnu potporu

Hrvatima u Bosni i Hercegovini. Kraljic je, nadalje, uputio i kritike ICTY-ju u Den Haagu u svezi s presudama našim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču.

Blagajnica NFCA Jelena Rudela izvijestila je nazočne delegate o prošlogodišnjem računovodstvenom poslovanju te udruge američkih Hrvata i o trenutnom proračunu s financijskim planom za iduću godinu.

LOBISTIČKI PROJEKTI

Zvonko Labas, aktualni pomoćnik blagajnice NFCA i Steve Rukavina, bivši predsjednik te utjecajne iseljeničke udruge i ugledni poduzetnik, pružili su nazočnim delegatima detaljne informacije o pojedinim lobističkim projektima i održanim sastancima sa službenicima hrvatskih korijena u Washingtonu, kao i o onima održanim u Republici Hrvat-

skoj. Uz ostalo, Labas je govorio o svojim susretima i razgovorima s članovima Odbora za Hrvate izvan RH koji djeluje pri Hrvatskome saboru, uključujući plodonosan sastanak održan u ožujku 2011. u Zagrebu sa saborskim zastupnikom i predsjednikom saborskog Odbora za Hrvate izvan RH Ivanom Bagarićem. Labas je izvijestio delegate 18. sjednice NFCA o tekućoj zakonodavnoj inicijativi glede poboljšanja odnosa između Republike Hrvatske i njezina iseljeničtva i o donošenju Zakona o Hrvatima izvan RH, kao krune svih napora i domovine i njezina stoljetnoga iseljeničtva.

Rukavina je napomenuo kako je tijekom rasprava s hrvatskom administracijom i visokim državnim službenicima pažnja bila usmjerena posebno na ICTY-jevu presudu protiv generala Gotovine i Markača.

Za vrijeme popodnevna plenarnog

zasjedanja američkim Hrvatima iz NFCA obratio se prigodnim govorom dr. Božo Ljubić, aktualni zamjenik predsjedatelja parlamenta BiH odnosno trenutni predsjednik Glavnog vijeća Hrvatskoga nacionalnog udruženja BiH u Sarajevu te predsjednik Hrvatske demokratske zajednice 1990. Tako su američki Hrvati iz prve ruke čuli zamršenu analizu političkih (ne)prilika na koje nailaze Hrvati u BiH, u kojoj su autohtoni i konstitutivni narod.

POZITIVNO STANJE HRVATSKO-AMERIČKIH ODNOSA

Sljedeći gost-predavač 18. sjednice NFCA bila je hrvatska veleposlanica u SAD-u Kolinda Grabar Kitarović, koja odlazi s te funkcije jer je imenovana na visoki položaj u NATO-u. Veleposlanica je istaknula pozitivne hrvatsko-američke odnose te naglasila kako je moguć napredak na još nekoliko područja. U ta područja spada uvođenje programa ukidanja viza za Hrvate koji imaju želju posjetiti SAD, te problemi vezani uz dvostruko oporezivanje i reguliranje mirovina za umirovljenike koji žele živjeti u domovini Hrvatskoj.

Pred delegatima 18. sjednice NFCA govorili su i Mark Fatla te Mark Masterson iz *Northside Leadership Councila*, koji su izvijestili delegate o svome radu vezanom uz inicijativu za spas jedinstvene hrvatske crkve sv. Nikole u Pittsburghu, najstarije hrvatsko-američke katoličke župe u SAD-u koju krase Vankine freske neprocjenjive umjetničke vrijednosti. Ovaj projekt i dalje je važno neriješeno pitanje o kulturno-po-

Izlaganje
Bože
Ljubića

vijesnoj baštini cijele regije čije je središte Pittsburgh. Crkva bi se trebala prenamijeniti u nacionalni iseljenički muzej.

Plenarno zasjedanje završeno je s izvješćem Josepha Foleya, voditelja vanjskih poslova NFCA, koji je zahvalio Hrvatskoj bratskoj zajednici, njihovu uzornom vodstvu i prepoznatljivom listu *Zajedničar* za dugogodišnji doprinos popularizaciji hrvatskih tema iz svih područja ljudske djelatnosti. Gospodin Foley također je izvijestio i o mnogobrojnim događajima u kojima je NFCA dala doprinos i zadržala važno lobističko mjesto u Washingtonu kad je riječ o promidžbi hrvatsko-američkih odnosa.

Posebno je istaknuo primanje koje je NFCA priredila za premijerku Jadranku Kosor tijekom njezina boravka u Washingtonu. Osvrnuo se u izlaganju i na trenutne planove omasovljenja članstva Hrvatskoga kongresnog vijeća imenovanjem dvoje novih dopredsjedatelja za 112. kongres, predstavnike SAD-a Eltona Galleglyja (CA) i Denisa Kuciniča (OH).

NFCA-ini delegati izabrali su novi Izvršni odbor. Bill Vergot izabran je za predsjednika, Zvonko Labas izabran je za izvršnog potpredsjednika, Jelena Rudela ponovno je izabrana za blagajnicu, Anne Pavlich ponovno za tajnicu i Mijo Radocaj (bivši predsjednik NFCA) izabran je za višeg savjetnika. U nastavku rada sjednice delegati NFCA također su odabrali tri regionalna potpredsjednika: Stevea Rukavinu (južno od Philadelphije), Charlesa Stefanca (središnje područje

od Michigana) i Joea Cindricha (zapadno područje od Kalifornije). Bivši predsjednik John Kraljic iz New Yorka ostat će član Izvršnog odbora NFCA na poziciji počasnoga predsjednika.

Uz spomenute, novoizabrani dužnosnici u NFCA-inu odboru su: Ed Andrus (Pennsylvania), Joe Brigich (Pennsylvania), Julie Bubanovich (Pennsylvania), Tony Dizdar (Ohio), Frank Jerbich (Illinois), Jim Kresnik (Nebraska), Paul Kunder (Florida), Ed Pazo (Pennsylvania), Joseph Rukavina (Minnesota), Mario Spalatin (Florida), Michael Stempihar (Maryland), Tom Steich (Maryland) i Pamela Weigand (Pennsylvania).

DOBROTVORNO OKUPLJANJE

Na večer su delegati i gosti bili pozvani na domjenak i dobrotvorno prikupljanje priloga te degustaciju izvrsnih vina u fascinantnom domu Petra Karlovicha i Stevea Herfortha na obroncima planine Washington iznad prekrasnog Pittsburgha. Kao i ranijih godina, domaćini su ljubazno ustupili svoj dom za humanitarne projekte bliske njihovom srcu i uvijek su srdačno prihvaćali NFCA. Donatorska večer bila je vrlo uspješna, a uzvanici su mogli uživati uz glazbu Trubadura, poznatoga tamburaškog sastava iz Pittsburgha.

Tijekom donatorske večeri, NFCA-ina Predsjednička medalja, koja je prošle godine bila dodijeljena g. Karlovichu i Herforthu, bila je ponovo uručena. Čelništvo NFCA uručilo je priznanje dr. Marionu Vujevichu, počasnome hrvatskom konzulu za Pittsburgh i to za njegove napore u prikupljanju sredstava za Zakladu za ugroženu djecu u RH Doru za koju je prikupio više od 120.000 američkih dolara. Priznanje je uručeno i gospođi Nadine Bognar koja je prikupila više od 10.000 dolara za NFCA i za razminiranje u Hrvatskoj. Priznanje od NFCA primili su i pitsburški tamburaši iz sastava Trubaduri za srdačnu potporu u mnogobrojnim dobrotvornim projektima tijekom Domovinskog rata devedesetih godina u Republici Hrvatskoj.

NFCA je uspješna udruga koja promiče hrvatsko-američke interese, a okuplja oko 130.000 članova. ■

Blagajnica
NFCA-a Jelena
Rudela

ENG The National Federation of Croatian Americans Cultural Foundation held its regular 18th annual meeting at Pittsburgh's Hotel Clarion. On hand for the meeting were numerous delegates representing Croatian communities from across the USA.

Donacija u iznosu od 26.000 kuna

Najstariji iseljenik na svečanosti iseljenika s juga Hrvatske bio je devedeset osmogodišnji gospar Jerko Kovač, koji je svoj radni vijek proveo radeći kao zlatar i draguljar u SAD-u

Na Susretu se tradicionalno okupio velik broj Dubrovčana iz cijeloga svijeta

vačkih slikara i kipara. Druženje Dubrovčana u Americi obično se veže uz Festu svetoga Vlaha, kojeg obilježavaju slično kao u Gradu. Klub Dubrovnik u New Yorku registriran je prije Drugoga svjetskog rata i jedan je od prvih hrvatskih klubova u Americi.

Najstariji iseljenik na svečanosti iseljenika s juga Hrvatske bio je devedeset osmogodišnji gospar Jerko Kovač, koji je svoj radni vijek proveo radeći kao zlatar i draguljar u Sjedinjenim Američkim Državama. Kao veliki domoljub i rodoljub doživio je mnoge zanimljive priče u svome iseljeničkom životu. Na Susretu se tradicionalno okupio velik broj Dubrovčana iz cijeloga svijeta, od europskih zemalja do prekooceanskih. Uz bogatu ponudu hrane i pića, pjevalo se na zajedničku radost domovinske i iseljene Hrvatske. ■

ENG The Dubrovnik branch office of the Croatian Heritage Foundation was the organiser of a now traditional meeting of emigrant Dubrovnikians, held this year at the old city gate on 8 August.

Napisala: Maja Mozara Snimio: Stijepo Kaleb

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika Dubrovnik u starome gradskom portu na prelijepoj terasi Gradske kavane, 8. kolovoza održao se tradicionalni Susret Dubrovčana iz iseljeništva. Na samom početku okupljenima se prigodnim riječima obratila voditeljica Matice iseljenika u Dubrovniku Maja Mozara, pozdravivši iseljene Dubrovčane, kao i njihove prijatelje, sugrađane, saborsku zastupnicu Dubravku Šuicu, gradonačelnika Andra Vlahušića te predsjednicu Gradskog vijeća Olgu Murati.

Tople riječi dobrodošlice i zahvale uputio je i predsjednik Kluba Dubrovnik iz New Yorka Šime Šimunović, Davor Gjivoje te gradonačelnik Andro

Vlahušić, zahvalivši sugrađanima koji žive izvan domovine na njihovoj trajnoj brizi za rodni grad. Jednako tako izrazio je spremnost na svaki oblik suradnje s ciljem održavanja što boljih veza iseljene i domovinske Hrvatske. Na ovogodišnjem Susretu Dubrovčana iz iseljeništva, kao i prethodnih godina, članovi Kluba Dubrovnik iz New Yorka uručili su donacije od po tisuću dolara oboljeloj Ivani Švarc, obitelji Delalija iz Čepikuća, groblju Boninovo za obnovu kapelice te proslavljenome judaškom dvojcu, osmerostrukim svjetskim prvacima, Dubrovčanima, Ivanu Oberanu i Ediju Bajurinu, koji ovih dana odlaze u New York na svjetsko natjecanje u judu. Sredstva za donacije prikupljena su na ovogodišnjoj proslavi svetog Vlaha u New Yorku, zahvaljujući aktivnostima Kluba i vrijednim donacijama dubro-

Izložba na dar Čazmi za rođendan

Izložbom je predstavljeno 75 djela - slika, crteža i kolaža Antona Cetina, koja su nastala od 2001. do 2011. godine, a otvorio ju je predsjednik RH prof. dr. Ivo Josipović

Anton Cetin daje izjavu za medije

Napisala i snimila: **Željka Lešić**

U sklopu Dana grada Čazme, u petak 22. srpnja u Centru za kulturu Čazma obilježena je i 10. obljetnica Galerije "Anton Cetin" otvorenjem samostalne retrospektivne izložbe ovoga uglednoga kanadsko-hrvatskog umjetnika, inače počasnoga građanina Čazme. Izložbom je predstavljeno 75 djela - slika, crteža i kolaža Antona Cetina, koja su nastala od 2001. do 2011. godine. Izložbu je u nazočnosti velikog broja uglednih gostiju otvorio predsjednik RH, prof. dr. Ivo Josipović. U knjizi dojмова predsjednik je napisao: "Slikarstvo maestra Cetina odiše optimizmom i vedrinom. Donacija gradu Čazmi vrijedan je doprinos umjetnika kulturnom životu grada. Siguran sam da će posjetitelji izložbe, kao i ja, uživati u njoj!"

- Jako sam zadovoljan i ganut izložbom koju mi je upriličio grad Čazma

te dolaskom mojih prijatelja na njezino otvorenje. Ponosan sam što je izložbu otvorio moj predsjednik, dr. Ivo Josipović - rekao je nakon otvorenja izložbe umjetnik koji se prije 45 godina iselio iz Hrvatske. - U fizičkom smislu domovinu sam napustio 1966. godine, ali ne i u rodoljubnom, i budite sigurni da se to nikada neće dogoditi, bez obzira na to gdje živio. Sve do 1986. godine, u vrijeme kada je moja fizička nazočnost u domovini bila upitna, izlažući diljem svijeta s ljubavlju i ponosom sam je predstavljao i njezino ime u pozitivnom smislu zagovarao i širio posvuda gdje mi je to bilo moguće. Hrvatsku, kada sam u njoj, vidim onako kako je, pretpostavljam, vide i svi koji žive u njoj - u neku ruku kao da iz nje nikada nisam ni otišao. No, kada boravim u Kanadi, naravno da mi nedostaje, no na to gledam iz jedne druge

perspektive. Ne bih smio zanemariti činjenicu da me Kanada prihvatila onda kada mi je to bilo važno i omogućila ono najvažnije za život, a u četrdeset tri godine mogega života u njoj bila je sudionik u gotovo svemu što sam na području umjetnosti ostvario.

Anton Cetin završio je u Zagrebu Školu primijenjene umjetnosti 1959. i diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti 1964. Radio je od 1955. do 1964. kao ilustrator knjiga i časopisa u Zagrebu. Živio je od 1966. do 1968. u Parizu, a od 1968. živi i radi u Torontu. Za svoj rad primio je mnogobrojne nagrade i priznanja. Cetin dugi niz godina surađuje s Hrvatskom maticom iseljenika, u koju rado navrati tijekom svakoga boravka u domovini. ■

Naslovnica kataloga Cetin 2011. - Eva

ENG The 10th anniversary of the Anton Cetin Gallery was marked in the frame of City of Čazma Day at the Čazma Culture Centre with the opening of a retrospective exhibition of the works of this respected Canadian-Croatian artist.

Hrvati iz cijelog svijeta zadivili posjetitelje Smotre

Folklorne skupine Hrvata iz iseljništva sa svih meridijana od Južnoga do Sjevernoga pola, osobito svečani središnji koncert na Gradecu 22. srpnja, došla je podržati mnogobrojna zagrebačka publika

"Adria" iz Njemačke

Napisala: **Vesna Kukavica**

Priredbe Međunarodne smotre folkloru u Zagrebu održavale su se u nazočnosti mnogobrojne publike od 20. do 24. srpnja, svakoga dana na Trgu bana Josipa Jelačića, na ljetnoj pozornici Gradec, u Gliptoteci HAZU-a, atriju Galerije Klovičevi dvori i crkvi sv. Katarine. S druge strane, nezaboravno euharistijsko slavlje u kojem su u molitvi vjernika i u misnom pjevanju sudjelovali iseljeni folkloristi od Aucklanda, Antofagaste do Beča - građani Zagreba i njihovi gosti pratili su u kaptolskoj katedrali, moleći se za mir i zajedništvo.

U sklopu 45. međunarodne smotre folkloru, posvećene Hrvatima naseljenima po svijetu, u petak na večer upri-

ličena je svečana priredba "Folklor i hrvatsko iseljništvo" na Gradecu gdje je nastupilo desetak folklornih skupina Hrvata iz dijaspora i njihovih prijatelja. Tako su uz strane sudionike iz Iraka, Čilea, Irana i Španjolske nastupali pretežno mladi ljudi hrvatskoga podrijetla čiji su se preci iseljavali u rasponu od pola tisućljeća do stoljeća i pol, te oni na tzv. privremenom radu u inozemstvu.

Jerry Grcević iz Pennsylvanije

PREZENTACIJA TRADICIJSKE KULTURE

Nedvojbeno, ove godine Hrvati iz dijaspora i njihovi prijatelji/sumještani iz domicilnih zemalja, raznih etničkih pripadnosti od Maora do Švicaraca, bili su zvijezde na Smotri folkloru.

Folklorne skupine Hrvata iz iseljništva sa svih meridijana od Južnoga do Sjevernoga pola, osobito svečani središnji

"Novo Selo" iz Gradišća

koncert na Gradecu 22. srpnja, došla je podržati mnogobrojna zagrebačka publika među kojima oduševljenje nisu krili ni hrvatski predsjednik dr. sc. Ivo Josipović, potpredsjednik Hrvatskog sabora Josip Friščić koji je manifestaciju pratio u ime pokrovitelja - predsjednika Sabora Luke Bebića, izaslanik ministra kulture Srećko Šestan, gradonačelnik glavnoga grada Milan Bandić i drugi.

Na pozornici na Gradecu nastupila su folklorna društva i skupine iz mnogih zemalja: SAD – "Pajdaši", Austrija – "Posavina", Čile – "Hrvatska jeka", Austrija – "Anno '93", SAD – "Croatia", Njemačka – "Adria", dok je Argentinu zastupao miješani plesački par predvođen plesnim pedagogom za tango G. M. Terrazasom koji je hrvatskih korijena.

Iznimno atraktivan scenski isječak prezentacije tradicijske kulture, za koji umjetničkom ravnateljstvu Smotre na čelu s etnologinjom dr. sc. Zoricom Vitez treba skinuti šešir, jest koreografski kolaž društva "Posavine" koji je sastavljen od bosanskih Hrvata, djece i odraslih, a koji pretežno žive u transnacionalnoj okolini odnosno u kulturnim dodirima jugoistočne i središnje Europe tj. BiH i Austrije – kakva je znana onim našim migrantskim obiteljima koje su desetljećima

na tzv. privremenom radu u europskim metropolama i čija se djeca odgajaju i obrazuju na drugome jeziku i u drugoj kulturi. Autorici ovih redaka potekle su suze radosnog ganuća kada su bosanskohercegovačka dječica s tirolskom adresom zapjevala na njemačkome jeziku austrijski napjev i kada su njihovi očevi, radnici u Austriji, voluminoznim vokalima iz nutrine duše ozvučili pečalbarsku zbilju riječima *U Tirolu, u Tirolu...*

srcu Austrije...najmilije mi je kolo Posavine... Italiju su predstavljali moliški Hrvati iz Mundimitra pojačani sumještanima iz talijanske pokrajine Molise, a okupljeni u sastavu "Kroatantata".

Izvršnim koreografskim rješenjima i izražajnim pjevanjem osvojili su ovacije nazočne publike pjevači i svirači Hrvatskoga kulturnog centra iz Beča "Kolo-Slavuj" izvedeci plesne običaje i *jačke* gradišćanskih Hrvata od juga Austrije i Beča do onih nastalih u Južnoj Moravskoj. Uz to, studenti okupljeni u bečkom "Kolu-Slavuju" obdarili su nas hvalevrijednim etnološkim rekonstrukcijama plesnih narodnih običaja moravskih Hrvata, naše etničke grane u izumiranju. Hommage moravskim Hrvatima, uz prezentaciju vlastite tradicije, dali su na specifičan način i izvođači iz Češke okupljeni u ansamblu "Palava". Iz Mađarske je zapažen

Richard March iz Wisconsin (USA)

Hrvatski i Maorski ansambl iz Novog Zelanda

"Kroatantata" iz talijanske pokrajine Molise

nastup imao mađarski graditelj diplica A. Vegh. Iz SAD-a smo imali prilike gledati virtuoznoga primaša J. Grcevicha i "Patriju". S južne polutke iz Novoga Zelanda zanimljiv nastup imali su folkloriši koji ondje čuvaju hrvatsku dalmatinsku baštinu iz ansambla "Kralj Tomislav" te njihovi prijatelji iz aucklandskog ansambla Maora.

VIŠEJEZIČNA I DOBRO OBRAZOVANA MLADEŽ

Uz priredbe i cjelovečernje koncerte Smotra redovito ima atraktivne i dobro posjećene plesne radionice koje su se održavale na Gradecu i u dvoranama Gornjogradske gimnazije.

Jezik komunikacije među Hrvatima ovom prigodom bio je pretežno engleski, njemački i španjolski, iako su svi iskazivali ljubav i znatiželju za jezikom svoji predaka i roditelja i trudili se razgovarati i pjevati na materinskome jeziku. Jedno je jasno - iseljena Hrvatska danas je višejezična i dobro obrazovana.

- Ovi su mladi i obrazovani ljudi iz Aucklanda, Antofagaste, argentinskih i američkih metropola, te oni iz Njemačke, Švicarske, Austrije, Italije i drugih zemalja iz kojih su stigli sudionici 45. međunarodne smotre folklor najbolji ambasadori dobre volje mladoj Republici Hrvatskoj. Više sam puta u

"Kroatarantata" na Trgu bana J. Jelačića

susretima s iseljenicima isticao kako svakom djetetu našega podrijetla, koje to želi, treba omogućiti da uči hrvatski jezik i kulturu - poručio je predsjednik RH dr. sc. Ivo Josipović, vidno oduševljen izvedenim folklornim programom.

Ovogodišnja 45. međunarodna smotra organizirana je u suradnji Koncertne direkcije Zagreb i Hrvatske matice iseljenika, a održava se pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskog sabora.

VIRTUOZI OD PENNSYLVANIJE DO MAĐARSKJE

Da tamburaša Jerryja Grcevicha poznaju i vole u Hrvatskoj, znano je dulje od tri desetljeća. Taj dobitnik američkoga priznanja Nacionalne zaklade za umjetnost/*National Endowment for the Arts* iz Washingtona, koji je tamburašku glazbu približio svim Amerikancima, ponovno je oduševio Zagreb svojom svirkom. Primaš, skladatelj i aranžer Jerry Grcevich iz Pennsylvanije zagrebačkoj publici pokazao je virtuosnom svirkom da tambura nije samo autohtoni instrument koji prenosi tradicijsku svirku, već instrument na kojem se može podjednako nadahnuto izvoditi razna glazbena djela. Jerry Grcevich rođen je u malome mjestu Turtle Creek, kraj Pittsburgha. Obiteljski i glazbeni korijeni potječu mu iz raznih mjesta u Hrvatskoj, od Ozlja, Karlovca do podravskoga sela Segetca. Jerryjev otac Joseph Grcevich također je poznati tamburaš, uvršten u *Tamburitza Hall of Fame* kao i sam Jerry, a postao je najmlađi američki tamburaš kojemu je ta čast iskazana još prije šest godina.

I s ove strane oceana imamo zanimljivu etnografsko-glazbenu osobnost u susjedstvu. Graditelj tradicijskih glazbala Andor Vég h iz mađarskoga Pečuha, čija je majka Hrvatica, plijenio je u Zagrebu pozornost nazočnog mnoštva gledatelja baranjskim diplicama te svirajući gajde. Riječ je o glazbeniku, u privatnome životu sveučilišnome profesoru hrvatskoga jezika i geografije, koji nastoji obnoviti nekadašnju autentičnu glazbenu praksu ili, pak, unijeti dašak starine u svoje suvremene etnografsko-glazbene programe. Iako često nastupa u Zagrebu, publika ga je ispratila burnim pljeskom. ■

ENG The events of the International Folklore Review, held before large audiences in Zagreb from 20 to 24 July, were dedicated for the most part to the Croatian Diaspora.

Hotel Paradise

www.hotel-paradise.hr
info@hotel-paradise.hr
 +385 1 3464 959

Hotel Paradise nudi široku lepezu hotelijersko-ugostiteljskih usluga.

Pogodan je za smještaj poslovnih ljudi, turista i gostiju na proputovanju kroz grad. Opremljen je sa 12 vrhunski uređenih soba. Sve sobe su uređene prema zahtjevima modernog poslovnog gosta. Hotel je smješten u tihoj ulici, u zapadnom dijelu grada, u neposrednoj blizini poslovnog centra Jankomir, koji se u posljednje vrijeme ističe kao nezaobilazna poslovna zona s brojnim inozemnim korporacijama i domaćim tvrtkama. Hotel je odlično pozicioniran spram autoceste i ostalih važnih prometnica, zračne luke, Zagrebačkog Velesajma i centra grada.

‘Hrvatska etnoriznica’

Među tridesetak polaznika koji su ovoga ljeta doputovali iz Bosne i Hercegovine, Vojvodine, Njemačke i Švedske, ali i iz cijele Hrvatske, bila je nekolicina početnika, no većim su dijelom na radionicu došli sudionici koji su, savladavši osnovna znanja, poželjeli naučiti još više

Pogled na Pučišća iz Klesarske škole

Napisala i snimila: **Srebrenka Šeravić**

Hrvatska matica iseljenika i Posudionica i radionica narodnih nošnji iz Zagreba, dugogodišnji uspješni su organizatori tradicionalne radionice narodnih nošnji “Hrvatska etnoriznica” i ove su godine, po deveti puta, u Pučišćima na otoku Braču bili domaćini grupi entuzijasta i zaljubljenika u hrvatsko narodno rukotvorstvo. Okupljeni u prelijepom ambijentu pučiške Klesarske škole, u srcu povijesne jezgre bračkoga kamenoklesarstva, polaznici Radionice narodnih

nošnji su 25. srpnja ove godine započeli desetodnevno upoznavanje s umijećem, vještinama i tajnama izrade hrvatskih narodnih nošnji.

VJEŠTINE RUKOTVORSTVA

Među tridesetak polaznika koji su ovoga ljeta doputovali iz Bosne i Hercegovine, Vojvodine, Njemačke i Švedske, ali i iz cijele Hrvatske, bila je nekolicina početnika, no većim su dijelom na radionicu došli sudionici koji su, savladavši osnovna znanja, poželjeli naučiti još više. Poneki od njih, poput Slavice Rajković iz Zagreba, Katice Proso iz Omiša, Ivke Štefaneć iz Duge Rese, Slobodana Hadji-

kana iz Brezovice, te Ljubice Šušak koja je svoj radni vijek provela u Nürnbergu u Njemačkoj, a danas živi u Širokom Brijegu u BiH, dolaze na radionicu od samoga osnutka. Odavno su naučili brojne vještine rukotvorstva koje nudi ova radionica, uvježbali do savršenstva sve one čudesne vezove i čipke, no i dalje redovito dolaze, radujući se svakom trenutku provedenom zajedno. Kasnije, tijekom godina ovim veteranima pridružili su se i Paula Matić iz Aalena, Višnja Marić iz Zenice, Kata Djaković iz Dortmunda, Jasna Lukačević iz Kutine i mnogi drugi, pa grupa naprednih polaznika iz godine u godinu postaje sve veća i veća.

Vesna Barišić iz Berlina uči tkati

Slavica Rajković dolazi na Radionicu od njenog osnutka

Stručni voditelj Hrvatske etnoriznice je prof. Josip Forjan, ravnatelj zagrebačke Posudionice i radionice narodnih nošnji. Profesor Forjan je kao vrstan poznavatelj građe, i u praktičnom i u teoretskom smislu utemeljio nastavni program radionice. Temelj izvrsnosti čine demonstratori, osobe koje su izvorni poznavatelji pojedinih tehnika, najbolji od najboljih, oni koji su svoje znanje

naslijedili od svojih majki i baka i cijeli svoj život posvetili usavršavanju svojih vještina. Ti majstori svoga zanata dolaze iz mnogih dijelova Hrvatske, poput Josipe Rudec, vješte lepoglavske čipkarice ili Eve Kostolić, poznate vezilje iz baranjskoga Draža.

IZRADA ČIPKE 'NECANJEM'

Profesor Forjan svakoga ljeta iznenadi polaznike, osobito veterane, nečim novim, nekom novom tehnikom koju treba naučiti, novim izazovom koji zaokuplja pažnju sladokusaca. Ponekad se tako od autohtone paške čipkarice učila vještina šivanja paške čipke, jednom je izazov predstavljala vještina izrada čipke *necanjem*, pa izrada tzv. *sunčane čipke* ili *motiva*. Iznenađenje nije izostalo niti ovoga ljeta. Časna sestra Patricija Pavić iz Đakova otkrila je tajnu *čunčanja*, izradu čipke kakva do sada na radionici još nije bila viđena. Uz iznimnu strpljivost sestra Patricija je ovu tehniku tzv. zračne čipke prenosila polaznicima. Sićušni čunak, ne veći od breskvine koštice i klupko svilenog konca u početku su izgledali kako nepremostivi problem mnogima, a onda, odjednom, sve je nekako sjelo na svoje mjesto, prsti su postajali spretniji, i počela je izranjati prekrasna, čudesna bijela čipka. Taj osjećaj zadovoljstva i uspjeha naučenim mogla bi nam najbolje opisati polaznica Tatjana Rulek iz Mičevca, koja naučivši čun-

čanu čipku, nije prestajala s radom...

NASTAVA U KLESARSKOJ ŠKOLI

I još se mnogo toga moglo naučiti na Hrvatskoj etnoriznici ovoga ljeta. Sve vrste vezova, krojenje i šivanje narodnih nošnji, šlinganje, zlatovez, različite aplikacije i ukrašavanje tkanina, pletenje, izrada tradicijskog nakita, tkanje na tkalačkim stanovima, izrada lepoglavske čipke na batiće...

Početnici su savladavali osnovne tehnike ručnoga rada, a napredni polaznici sami su odabirali što će učiti i usavršavati. Tako je bilo tijekom nastave Klesarskoj školi u jutarnjim satima i u rano poslije podne. A kasno uvečer, po-

Časna sestra Patricija izrađuje čunčanu čipku

novno bi se svi okupljali u radnim prostorima, da još malo, uz druženje i pjesmu, baš onako, za svoju dušu, naprave i nauče još nešto, izvezu, nanižu perle, pokušaju tkati...

Uistinu su bili lijepi ti dani boravka na Radionici narodnih nošnji. Duboka pučiška *vala* i čisto modro more uvijek su najljepši u rana jutra i poslijepodneva, u smiraj toploga ljetnoga dana. Tada su naše vezilje i tkalje, čipkarice i svi sudionici radionice uživali u zasluženom odmoru, u suncu i plivanju, u šetnjama kroz borovu šumu ili uske kale ovog pitoresknog bračkog gradića. Naravno, organiziran je i neizostavni nedjeljni izlet u Bol, čuvena plaža na Zlatnom ratu ni ove godine nije mogla ostati bez posjete sudionika radionice narodnih nošnji, kao niti pješčana plaža u Lovrećini gdje su se svi složno otputili jednog sunčanog poslijepodneva nagradivši se tako za svoju marljivost i trud.

DAN OTVORENIH VRATA

Sve što je izvezeno, sašiveno, izatkano, ukrašeno i napravljeno na ovogodišnjoj Hrvatskoj etnoriznici izloženo je posljednjega dana boravka u Pučišćima, u četvrtak 4. kolovoza u velikoj dvorani Klesarske škole. To je tradicionalni Dan otvorenih vrata, izložba otvorena za posjetitelje, za mještane Pučišća i njihove goste. Posebna je po tome, što polaznici radionice istodobno i izrađuju svoje radove, pa brojni posjetitelji mogu uživo vidjeti kako i od čega nastaju izloženi predmeti, mogu čuti brojne informacije, upoznati se sa autorima radova. Ova je

Bivši ministar kulture Božo Biškupić u posjeti Radionici

Otvoreni dan - izložba za posjetitelje

Radovi polaznika Radionice

izložba zbog svojeg sadržaja već postala dijelom pučiškog kulturnog ljeta, nešto što se s nestrpljenjem iščekuje svake godine.

I, na samome kraju Hrvatske etnoriznice, posljednjega dana uvečer, uoči oproštajne fešte, podijeljene su diplome svim sudionicima, početnicima i naprednim polaznicima a zahvalnice demonstratorima i organizatorima.

Idućeg ljeta Radionica narodnih nošnji *Hrvatska etnoriznica* proslavlja desetu obljetnicu svoga postojanja. Ovaj će se jubilej posebno obilježiti, a ponajviše novim sadržajima. O čemu je riječ saznat će svi oni koji će nam se pridružiti idućega srpnja u Klesarskoj školi u Pučišćima na otoku Braču! ■

ENG The Croatian Ethno Treasury, a traditional Croatian folk costume workshop organised by the CHF, was held in the settlement of Pučišća on the island of Brač.

Premijerka Kosor s kosovskim Hrvatima u Janjevu

KOSOVO - Kratkim boravkom u Janjevu, selu u kojem živi stotinjak Hrvata, hrvatska premijerka Jadranka Kosor završila je 24. kolovoza jednodnevni boravak na Kosovu. Premijerku je dočekaao ispred katoličke crkve don Matej Palić, a u njezinu čast izveden je i kratki program u kojem su sudjelovala djeca iz Janjeva. Kosor se susrela i s predstavnicima hrvatske zajednice u tome malom

selu dvadesetak kilometara od Prištine, koji su iznijeli probleme zbog kojih Hrvati masovno napuštaju Kosovo. Razloga je više, ali je glavni taj što Hrvati teško pronalaze posao. Na putu do crkve hrvatsko izaslanstvo moglo je vidjeti mnogobrojne napuštene kuće čiji se vlasnici više nemaju namjere vratiti na Kosovo.

Kosor je izrazila želju da Hrvatska pomogne Hrvatima na Kosovu, a o položaju hrvatske manjine razgovarala je u Prištini i s kosovskim vodstvom. "Usglasili smo se u vezi s tim i bit će pomaka na dobrobit obje zemlje", rekla je premijerka. (*Hina*)

HRVATSKA MLADEŽ IZ MAĐARSKE NA OTOKU PAGU

PAG - U organizaciji Hrvatske državne samouprave iz Mađarske održan je u Kulturno-prosvjetnom centru Hrvata iz Mađarske u Vlašićima na otoku Pagu Državni tabor hrvatskoga jezika i kulture. Za razliku od prošlih godina kada su se organizirala po dva tabora u trajanju od tjedan dana i sa sto sudionika na svakome, ove godine priređen je samo jedan, ali desetodnevni. Kako nas je obavijestila referentica Ureda HDS-a i koordinatrica Eva Molnar Mujić, u taboru je sudjelovalo 150 učenika i nastavnika koji su se prijavili iz svih regija Hrvata u Mađarskoj poput Budimpešte, Bačina, Baje, Gare, Dušnoka, Santova, Koljnofa, Hrvatskoga Židana, Kerestura, Šeljina, Pečuha, Salante, Lukovišća i Martinaca. Tijekom desetodnevnog tabora učenici su sudjelovali na prijedopodnevnom jezičnim i kulturnim zanimanjima, popodnevnim aktivnostima te na kupanju i uživanju u prirodnim ljepotama Hrvatske. Uz to, ovim vrijednim učenicima hrvatskog jezika i kulture svakog dana je priređivan fakultativni sadržaj te športski i različiti kulturni sadržaji. Voditeljica tabora je Angela Šokac Marković. (*Vesna Kukavica*)

ODRŽANA 16. KOLONIJA DRVOREZBARA U KAMANOVIM GORICAMA

MAĐARSKA - Šesnaesti put su se okupili drvorezbari i slikari kraj podruma Stjepana Radnaja u sumartonskim Kamanovim goricama na Koloniji drvorezbara i slikara. Uobičajena družina i nekoliko novih umjetnika te desetero

djece uzelo je u ruke razne alate i kistove kako bi obogatili zbirku Društva drvorezbara u Sumartonu, hrvatskome selu u mađarskome Pomurju. Nekolicina njih stvaranje je nastavilo u Mariji Bistrici na tradicionalnoj koloniji drvorezbara. Sumartonska kolonija uvijek se priređivala poslije bistričke, no ovaj put je održana prije, posljednjega tjedna u lipnju, a zatim od 4. do 9. srpnja u Marijinu svetištu. Drvorezbari i slikari u Sumarton stigli su iz okolnih naselja te iz Hrvatske iz Hodošana i Varaždina.

Povijesni dan za Hrvate na jugu Mađarske

Svečanom otvorenju nazočili su, kao predstavnici Vlade RH ministri Radovan Fuchs i Davor Bošnjaković, dok je mađarsku stranu predstavljao Tibor Navracsics, zamjenik predsjednika mađarske Vlade

Napisala: **Žana Ćorić** Snimke: **GKRH Pečuh**

Zadnjeg dana mjeseca kolovoza novi hrvatski učenički dom i novi vrtić u Santovu, hrvatskom selu na jugu Mađarske nedaleko od granice sa Srbijom, svečano su otvorili vrata za nove naraštaje djece i mladih, pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj. Projekt je vrijedan više od 400.000 eura, a zajednički su ga realizirale hrvatska i mađarska Vlada.

Svečanom otvorenju nazočili su, kao predstavnici Vlade RH ministar znanosti, obrazovanja i športa dr. sc. Radovan Fuchs i ministar pravosuđa Davor Bošnjaković, dok je mađarsku stranu predstavljao Tibor Navracsics, zamjenik predsjednika Vlade RM.

“Zajednički projekt hrvatske i mađarske Vlade, izgradnja novoga učeničkog doma i hrvatskog vrtića u Santovu je završena i počinje novo poglavlje u povijesti ove ustanove, ali i hrvatskog školstva u Mađarskoj. Tim činom stvorena je i osnova za daljnji razvoj temeljne odgojno- obrazovne ustanove što će pridonijeti revitalizaciji Hrvata na ovim prostorima. Uvjeren sam da će novi prostori dati zamašnjak djelovanju u obrazovnom području te će nastaviti djelovati na dobrobit hrvatske nacionalna manjine u Mađarskoj, zajednice koja ima bogato kulturno i povijesno naslijeđe”, rekao je ministar Fuchs prilikom otvorenja te naglasio: “Zasluge za dobre odnose dviju država i snažnu mađarsku potporu našim naporima u pristupanju europskoj asocijaciji zemalja sigurno pripadaju i pripadnicima hrvatske nacionalne manjine koji žive na području Mađarske.” Ministar Fuchs još jednom je istaknuo da će Vlada RH i dalje pružati punu potporu projektima vezanim uz razvoj i unapređenje obrazovanja na materinskom jeziku Hrvata u Mađarskoj.

“Za nas Hrvate u Mađarskoj ovo je povijesni dan jer nismo gradili samo zgradu, već smo slagali cigle budućnosti i našeg opstanka. Cigle su slagane za budućnost i opstanak, a slagale su ih vlade naše domovine Mađarske i naše matične domovine Hrvatske”, rekao je na otvorenju Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave koja od 2000. godine upravlja hrvatskim vrtićem, osnovnom školom i učeničkim domom u Santovu.

Uz učenički dom i vrtić, u Santovu djeluje i hrvatska škola - temeljna škola svih Hrvata i pripadnika drugih nacionalnosti koji su zainteresirani za učenje hrvatskog jezika i kulture u Bačkoj. Učenici dolaze iz šire mađarske regije Bačko-kiš-

kunske županije, iz 16 naselja gdje žive Hrvati u manjim ili većim skupinama.

Santovačka škola jedna je od najstarijih hrvatskih odgojno-obrazovnih ustanova u Mađarskoj, osnovana je 1946. godine. U vrijeme kada se većina hrvatskih škola utopila u mađarske institucije 1970-tih godina, santovačka hrvatska škola i vrtić su jedini u Bačko-kiškunskoj županiji uspjeli održati svoju samostalnost i manjinski karakter. Godine 1978. škola postaje okružnom te od toga vremena prima učenike iz cijele regije. Zatim se 1992. godine škola i vrtić vraćaju svojim korijenima iz 1946. i iako su cijelo vrijeme radili po hrvatskom programu, ponovno postaju hrvatske ustanove te im to stoji i u nazivu.

Nova suvremena zgrada učeničkog doma i vrtića može primiti 80 učenika i 60 djece predškolske dobi. ■

ENG Late this August a new Croatian dormitory and kindergarten opened its doors in Santovo (Hercegszántó), a Croatian village in the south of Hungary, to a new generation of children and youth, members of the Croatian ethnic minority in Hungary.

Fešta u povodu stote obljetnice Hajduka u Kanadi

Hajduk je predstavljen izložbom Branke Bezić Filipović pod naslovom 'Hajdukovo stoljeće uz iseljeništvo'. Jedan od panoa posvećen je i Hajdukovoj vezi s Kanadom

Nogometna ekipa u Hrvatskom parku u Mississaugi

Napisala: **Branke Bezić Filipović**

Iseljavanje u Kanadu započelo je krajem 19. stoljeća kada se iz Austro-Ugarske odselilo oko 10.000 Hrvata.

Početkom 20. stoljeća mnogobrojni ribari otišli su u Kanadu iz Dalmacije i Hrvatskog primorja. Neki da bi radili samostalno, a neki u službi *Canadian Fishing Company*. Tridesetih godina nastala je kriza, nije više bilo potrebe za industrijskim radnicima. Po uzoru na Sjedinjene Američke Države i u Kanadi je donesen zakon o selekciji imigranata pa je ostala otvorena jedino poljoprivrednicima koji su bili spremni obrađivati zemlju u prerijskim provincijama. Hrvata je tada bilo dvadesetak tisuća, najviše u pokrajinama Ontario, Quebec i British Columbiji.

Sljedeći val iseljavanja uslijedio je između dvaju svjetskih ratova, a Hrvati su tada počeli osnivati hrvatska društva kako bi sačuvali svoj nacionalni identitet. Međutim, najsnažniju hrvatsku samosvijest imao je naraštaj doseljenika

koji je došao u Kanadu nakon II. svjetskog rata. Od tada pa do sedamdesetih godina 20. stoljeća u Kanadu se doselilo oko 65.000 Hrvata. U tom razdoblju osnovala su se mnogobrojna hrvatska društva diljem Kanade, dijelom i nogometna koja su u svome nazivu nosila pridjev hrvatska.

60 FOLKLORNIH DRUŠTAVA

Na kraju je uslijedio i zadnji val useljavanja devedesetih godina 20. stoljeća pa se smatra da danas u Kanadi živi oko 250.000 hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka. Kanadski Hrvati trude se u sklopu svojih zajednica negovati hrvatsku baštinu i običaje te jačati veze s matičnom domovinom. U Kanadi se sustavno njeguje hrvatski folklor pa tako postoji oko 60 folklornih društava, bilo samostalnih, bilo u sklopu većih organizacija. U posljednjih 40-ak godina počele su se osnivati i hrvatske katoličke župe pa ih sada ima 19.

U Kanadi izlaze i glasila na hrvatskom jeziku i to: Hrvatski glas, Glasnik HSS-a, Naša nada, Zajedničar, Oluja i

Matica hrvatska, a djeluje i sedam radiopostaja.

Hrvatski jezik može se učiti u sklopu osnovnoškolskog i srednjoškolskog sustava, a studirati se može na Katedri hrvatskog jezika Sveučilišta Waterloo, te na nekoliko lektorata na visokim učilištima.

Hrvati na području Toronta okupljeni su i oko nogometa i to već više od pola stoljeća. Obožavaju i Dinamo i Hajduk pa je u organizaciji splitske podružnice HMI-ja organizirana mala fešta u povodu stote obljetnice splitskog kluba. Neki od Hajdukovih veterana poput Ante Ivkovića, Vladimira Smolčića, Gorana Leskura i Joška Gluića igrali su nogomet u Croatia iz Toronta sedamdesetih godina 20. stoljeća. Još se pamti da su Toronto posjetili i Hajdukovi veterani 1994. godine.

PLANIRAJU TURNEJE PO HRVATSKOJ

Ovaj put Hajduk je predstavljen izložbom Branke Bezić Filipović pod naslovom 'Hajdukovo stoljeće uz iseljeništvo'. Naime, tijekom sto godina Hajdukova postojanja, veze s iseljeništvom traju već

Članovi uprave Kanadsko – hrvatske gospodarske komore L-D: John Marion, Michael Yelavich, John Alpeza, Steve Krašić, Anita Vuković Madzarevic, i Joe Draganjac

Jedna od brojnih nogometnih momčadi Croatije Norval koja trenira na crkvenom terenu

80 godina, a jedan od panoa posvećen je i Hajdukovoj vezi s Kanadom. Nakon otvorenja izložbe prikazan je film *Glava u balunu*, a sve je upriličeno u knjižnici Hrvatskog parka 'Otac Kamber' u Mississaugi uz koji se nalazi i Crkva hrvatskih mučenika. Suorganizator s kanadske strane bio je Mike Tominac, predsjednik kluba Mississauga Croatia. Na otvorenju su bili nazočni čelnici hrvatskih klubova iz okolice kako bi dogovorili sastanke i turneje po Hrvatskoj za iduću godinu.

Na istome mjestu, dva dana kasnije u nedjelju 14. kolovoza, organizirana je svetkovina Velike Gospe. Misu je predvodio nadbiskup Petar Raić, apostolski nuncij za Malu Aziju. Nazočan je bio i Leon Rašić, konzul hrvatskoga Generalnog konzulata u Mississaugi, kao i gosti iz Hrvatske, visoki časnici Hrvatske vojske Mijo Kožić, Ivica Vidović, Željko Sikavica i Alan Srpak, koji su u Kanadi na specijalizaciji. Sveta misa završila je pjesmom Rajska djevo kraljice Hrvata, a druženje je nastavljeno cijeloga dana na livadama Hrvatskog parka, gdje je bilo živo i ostalih dana. Čak je i vrijeme bilo izvrsno.

Naime, Velika Gospa slavi se 15. kolovoza, a to je bio ponedjeljak, pa je fešta ponovljena i tog dana, ali samo za one koji tada nisu morali biti na poslu. Ostalih dana ti tereni puni su djece koji ljetno vrijeme koriste za nogometne treninge. Tako njeguju veze s domovinom i nastoje dostići rezultate slavne Croatije iz Toronta koja je prošle godine primljena u Kuću slave kanadskog nogometa, gdje se nalazi izložen veliki trofej koji je taj klub dobio osvojivši prvenstvo Kanade i Sjedinjenih Američkih Država 1976.

godine, pod tadašnjim nazivom Metros Croatia. Upravni direktor kluba tada je bio Dušan Bezić, otac kanadskih olimpijaca u klizanju na ledu Sandre i Vala. Njegov stan je pravi mali muzej tog športa, u kojem je zbirka klizaljki, porculanskih figurica i umjetničkih slika vezanih uz taj šport, a koje je godinama skupljala njegova supruga Angelina.

U KANADSKO-HRVATSKOJ GOSPODARSKOJ KOMORI

Poseban dan bio je posvećen posjetu Hrvatskom klubu u Norvalu i njihovim nogometnim terenima uz crkvu koja neodoljivo podsjeća na onu iz Međugorja. U sklopu crkve održava se bogat kulturni i športski život, naravno nogometni.

Također je tijekom ovog posjeta upri-

ličen sastanak u Kanadsko-hrvatskoj gospodarskoj komori, čiji predsjednik Upravnog odbora John Marion kaže da komora ujedinjuje hrvatsku tradiciju i kanadsko iskustvo, a napreduje s motom - Together, we make success! (Uspijevamo zajedno!). Komora je neprofitna organizacija, osnovana 1995. godine, a ima jasne ciljeve u povezivanju Hrvatske i Kanade na poslovnom planu odnosno u ostvarenju investicija i trgovine između dviju zemalja. Stoga smo i došli na ideju da zajednički organiziramo iduće godine u Splitu, a zatim i drugdje u Hrvatskoj, sastanak poslovnih ljudi iz cijelog svijeta, što je već sa zadovoljstvom prihvaćeno u Gradu Splitu, Splitsko-dalmatinskoj županiji i Gospodarskoj komori Dalmacije. ■

Dušan Bezić u Kući slave kanadskog nogometa kraj pehara koji je osvojila Metros Croatia na prvenstvu SAD i Kanade 1976.g

ENG Canadian Croatians love soccer, and the Split branch office of the CHF organised a little celebration in Mississauga to mark the one hundredth anniversary of Split's FC Hajduk.

Više stanovnika na Krku, Pagu, Pašmanu i Silbi

Na kvarnerskim otocima broj stanovnika povećao se s 38.687 na 39.450. Povećanje je vidljivo i na sjevernodalmatinskim otocima gdje se broj povećao s 22.505 na 24.078 stanovnika

Napisala: **Jadranka Klisović**

Nakon polustoljetne depopulacije koja je na hrvatskim otocima ostavila duboke posljedice, u posljednjem desetljeću taj se negativni trend napokon prekinuo što potvrđuje podatak o 1,5 posto većem broju stanovnika. Demografsko stanje najbolje je na sjevernodalmatinskim i kvarnerskim otocima, dok je stanje sve lošije kako se ide prema južnom dijelu Jadrana.

Popis stanovništva pokazuje da je na otoku Krku 2001. živjelo 17.860 stanovnika, a ove godine ih je na popisu 19.286. Na kvarnerskim otocima broj stanovnika povećao se s 38.687 na 39.450. Povećanje je vidljivo i na sjevernodalmatinskim otocima gdje se broj povećao s 22.505 na 24.078 stanovnika.

Na srednodalmatinskim otocima došlo je do manjeg pada o čemu svjedoči brojka od 42.102 prije 10 godina i sadašnja od 41.712. Južnodalmatinski otoci također bilježe manji pad. Prije jednog desetljeća imali su 18.999 stanovnika, a danas ih je 18.190. Značaj-

no povećanje stanovnika bilježi Drvenik Veli, ali je riječ o ukupno malom broju stanovnika. Sve manje stanovnika je na otoku Krapnju, Prviću, Žirju, Iloviku, Susku, Dugom otoku, Biševu, Hvaru, Korčuli, Šipanu... Značajno povećanje stanovništva bilježi otok Krk, Pag, Pašman, Silba i Vir čije se stanovništvo povećalo s 1.606 otprije 10 godina na 3.032 koliko ih je popisano u najnovijem popisu. Rezultat je to gradnje velikog broja vikendica, kuća i apartmana u koje se vlasnici u zrelijoj dobi sve više stalno naseljavaju.

Dublji pogled u povijest pokazuje nam da je, na primjer, na šibenskim otocima najviše stanovnika živjelo 1910., kad ih je bilo oko 13.000. Od te godine počinje silazna demografska putanja, koja je nezaustavljivo trajala sve do današnjih dana. Danas ondje živi nešto manje od 6.000 stanovnika ili tristotinjak manje nego prije 10 godina.

Ivan Lajić, znanstveni savjetnik na Institutu za migracije, objašnjava da značajan broj otoka, a riječ je o njih 27, i dalje depopulira. Prema njegovim riječima, najveći porast stanovništva, kao što se i očekivalo, vidljiv je na tzv. pre-

moštenim otocima koji zapravo i nemaju tipične otočne probleme poput izoliranosti. "Ako bi se iz ukupnog broja otoka izuzeli premošteni otoci, u tom slučaju imamo umjerenu depopulaciju od dva posto. Ne ulazeći u problematiku popisa stanovništva, pogotovo na širem području Jadrana gdje imamo veći broj stanovnika i vlasnika kuća za odmor koji se popisuju kao stalno stanovništvo premda u tim mjestima činjenično stvarno ne žive cijele godine, ipak možemo prihvatiti činjenicu da je na našim otocima ublažena ekstremna depopulacija koja je to područje pratila gotovo cijelo 20. stoljeće", kaže Lajić. S obzirom na to da sve dalmatinske županije, osim Zadarske županije, bilježe pad stanovništva, skromno povećanje broja stanovnika na otocima ulijeva nadu u bolju otočku budućnost.

Na otocima je samo posljednjih godina sagrađeno više od 300 objekata za društvenu namjenu s infrastrukturom, odnosno škola, vrtića, sportskih dvorana, domova zdravlja, domova za starije i nemoćne osobe... Sagrađeno je više od 40 sustava vodoopskrbe i isto toliko sustava odvodnje otpadnih voda. Također je sagrađeno ili dograđeno više od 60 luka i lučica na otocima ili na kopnu, a sve su u funkciji prometnog povezivanja. Nakon višegodišnjih vapaja, posebice mlađih stanovnika, uvedene su i noćne linije za sve veće hrvatske otoke. Značajnim se smatra uvođenje vijneta za prijevoz vozila, što je otočanima smanjilo cijenu putnih karata za 50 posto. Obnovljena je i flota nacionalnog brodarstva Jadrolinije. ■

ENG After a half-century of depopulation that has ravaged and had deep consequences on the Croatian islands, the past decade has finally seen an end to this negative trend.

Novi sjaj istarskih starih gradina

Uz svakidašnje radove mladi iz cijelog svijeta stigli su se i dobro zabaviti te poboljšati znanje hrvatskoga jezika na pratećim jezičnim, internetskim i dramskim radionicama

Rad na Monkodonji

Monkodonja

Gradina Monkodonja, brežuljak udaljen oko 5 km istočno od Rovinja, tek je jedna od 350 gradina koliko se procjenjuje da ih je nekoć bilo na području cijele Istre. U dobro organiziranom naselju Monkodonji živjelo je oko 1.000 ljudi u razdoblju od 18. do 12. st. prije Krista. Prvo istraživanje provedeno je 1953. - 55., a od 1997. vode se suvremena multidisciplinarna međunarodna istraživanja. Na najvišem dijelu brda bila je akropola, ispod nje gornji grad, a još niže donji grad. Akropola, gdje je živio viši sloj zajednice, imala je gotovo pravokutno zamišljen prostor. Monkodonja je bila važna točka u komunikacijama sjevernoga Jadrana sa srednjom Europom i s egejskim područjem. Obrambeni zid koji je okruživao naselje na Monkodonji bio je dugačak oko 1 km. Danas nalazište postaje važan arheološki park.

Napisala: **Vesna Kukavica**

Fotografije: **Darko Bašić i Nives Antoljak**

I seljenička mladež okupljena u projektu *Eco Heritage Task Force 2011* ovoga ljeta uređivala je u organizaciji Hrvatske matice iseljenika okoliš starih ranobrončanih gradina u srcu Istre, pokraj Rovinja na Monkodonji i na obližnjem Mušegu, koji arheolozi nazivaju istarskom Mikenom.

To se nalazište češće spominje u javnosti otkad su u njegovih desetak registriranih tumulusa prije tri godine pronađeni tragovi naselja iz brončanoga

doba, točnije iz razdoblja od 18. do 12. stoljeća prije Krista. Glavnina poslova ovoljetnoga Matičina Task Force tima održavala se na Monkodonji, koja nakon dugogodišnjih istraživačkih i restauratorskih radova prerasta u arheološki park, a čijoj su magičnoj ljepoti pridonijeli i mladi iseljenici radeći na uklanjanju nove vegetacije i čišćenju okoliša od 24. srpnja do 13. kolovoza.

DALEKA PROŠLOST ISTARSKOGA POLUOTOKA

Mladi hrvatskih korijena, odrasli u raznim svjetskim metropolama od Austra-

lije do Kanade, na nalazištu su iz prve ruke upoznali daleku prošlost istarsko-ga poluotoka te priču arheologa iz Zavičajnog muzeja Rovinja o posmrtnim ostacima pronađenim u grobovima koji su bili pokriveni tumulusima odnosno brežuljcima. Na Mušegu se pokapala elita Monkodonje, smatraju istraživači koji su prekapali kružne tumuluse koji su zbog zuba vremena ili degradacijom prerasli u gromače. U sredini svakog brežuljka pronađene su kamene škrinje, izgrađene pažljivo klesanim i složenim pločama. Njihove poklopne ploče nastradale su u pljačkama, ali su arheolozi ipak pronašli dijelove brončanog nakita.

U istraživanjima, koja se kontinuirano obavljaju od 1997. godine, sudjelovalo je nekoliko desetaka profesora, arheologa i studenata arheologije iz Berlina, Ljubljane, Pule i Rovinja. Tako je zapravo hrvatska mladež iz petnaestak zemalja svijeta imala čast svojim radom i znojem pridonijeti arheološkim naporima na jednoj od zanimljivijih gradina na Sredozemlju. Njih četrdesetak uređivalo je tri tjedna okoliš i pristupne staze do arheoloških nalazišta iz ranobrončanog doba, Mokodonje i Mušega. Uz to, mladi iseljenici uređivali su u gradu i park Doma za oporavak žrtava od mina.

Domaćin Matičinu projektu bio je grad Rovinj, a kao suorganizatori iskazali su se izvrsnim organizacijskim uvjetima Turistička zajednica i Zavičajni muzej Rovinja te Komunalna služba i Turističko naselje Amarin, čiji su djelatnici stvorili pravi topli dom za mlade iz dijaspora. Glavna voditeljica projekta Ni-

ves Antoljak iz HMI-ja, kustos Zavičajnog muzeja Rovinj Damir Matošević te direktorica Turističke zajednice Odele Sapač iznimno su zadovoljni obavljenim poslom, a posebice ističu kako su se uz svakidašnje radove mladi stigli i dobro zabaviti te poboljšati znanje hrvatskoga jezika u pratećim jezičnim, internetskim i dramskim radionicama s voditeljem Slavenom Špišićem, glumcem HNK iz Osijeka.

UPOZNATI ZEMLJU PREDAKA

Kako bi sudjelovali u Matičinu rovinjskom projektu i uz rad bolje upoznali zemlju svojih predaka polaznici su sami platili put do Zagreba, dok troškove boravka snosi organizator. Nakon noćne zabave, mladi su svakoga jutro odlazili na radilište već u 7.30, a radove su nastavljali nakon popodnevno odmora, iako su popodnevni sati dobrim dijelom bili rezervirani za rad u popratnim radionicama te učenje jezika. Tečaj hrvatskog je-

zika za polaznike koji ne govore hrvatski vodila je profesorica Sanja Oblučar.

Ravnateljica HMI-ja Katarina Fuček posjetila je sudionike Task Forcea u Rovinju 2. kolovoza. Zahvalivši iseljeničkoj mladeži na predanom radu u očuvanju prirodne i kulturne baštine Rovinjske, ravnateljica Fuček zaželjela im je što ugodniji boravak u domovini njihovih roditelja i djedova, a za domaćine je izrekla mnoštvo pohvala vidjevši odlične smještajne i radne uvjete za mlade iz dijaspora.

U gradu Rovinju iseljenici su uređivali ogradu zgrade za smještaj djece stradale od mina. Radionice hrvatskog jezika, kao i dramske, održavale su se u turističkome naselju Amarin.

Ovom prigodom treba se prisjetiti kako je Task Force začet među mladim kanadskim Hrvatima u jeku ratnih stradanja Hrvatske 1992. godine i da ga je iseljenička mladež na globalnoj razini nastavila održavati i u mirnodopsko vrijeme. Zbog svoje usmjerenosti na kulturno-povijesne objekte Task Force dobio je s vremenom predznak *Eco Heritage*. Dosad su uspješno ostvareni projekti u Voćinu, Gornjem Brgatu kraj Dubrovnika, Skradinu, Daruvaru, Istri, na Plitvičkim jezerima, na otočiću Galovcu kraj Zadra, u Arboretumu u Trstenomu, Motovunu, Zaostrugu, Stonu, Puli i Bakru s arheološkim nalazištima u Crikvenici, Novome Vinodolskom i Hreljinu, Kaštelima te Bjelolasici, Koprivnici, Karlovačkoj županiji i ovoga ljeta u Rovinju.

- Mladi iseljenici, članovi ovogodišnjeg Task Forcea, uspješno su dovršili uređenje jedne od najbolje rekonstruiranih istarskih gradina, Monkodonje - kaže voditeljica projekta Nives Antoljak. Na gradini, s koje puca veličanstven

"Samo anđeli znaju" tamburaši
Ivan Đurišević i Mađarice

pogled na rovinjski zaljev, zatekli smo ih prilikom našeg posjeta kako sijeku grmlje i kose travu. Nakon uklanjanja suvišne vegetacije Monkodonja je zablistala izvornom ljepotom svojih starih zidina i ostacima nekadašnjih nastambi. Na pitanje je li im vruće svakog dana raditi na suncu, voditelj grupe Darko Bašić, koji inače živi u južnoafričkom Cape Townu, kaže da je naviknut na vrućinu jer u njegovu gradu ljeto traje sedam mjeseci.

'JEDAN OD NAJLJEPŠIH TASK FORCEA'

- Iznenadila me promjenjiva istarska klima, ali je povremeno oblačno vrijeme bilo ugodno kolegama koji dolaze iz zemalja u kojima nisu karakteristične visoke temperature. Meni je inače već na 20 stupnjeva hladno - rekao je Darko čiji je otac iz Splita, a majka iz Zagreba. Darkova obitelj koristi svaku priliku za dolazak u Hrvatsku. Darko, koji tečno govori hrvatski, sudjelovao je osam puta u Task Forceu.

- Boravak u Rovinju bio mi je jedan od najljepših. Dobro smo upoznali Rovinj i njegove otoke te u sklopu izleta obišli Istru. Najzanimljivije je bilo onima koji se bave poviješću i arheologijom jer su ovdje mogli puno toga saznati - izjavio je Darko Bašić.

S druge strane planeta, iz Australije,

Radovi na ogradi u gradu

Glavna voditeljica Nives Antoljak i direktorica TZG Rovinj Odeta Sapač

došla je Tanja Polegubić, koja kaže da bi rado ostala u Hrvatskoj i posebno ističe ljubaznost domaćina u turističkom naselju Amarinu, u kojem su boravili, te nezaboravno druženje s mladima iz Rovinjštine.

- U zabavnom centru Monvi upoznali smo puno mladih. Bili smo im zanimljivi jer smo iz raznih krajeva svijeta pa je razgovor i upoznavanje brzo ostvareno - kaže Tanja. Rođena je i živi u australskoj metropoli Canberri. Roditelji su joj rođeni u dalmatinskoj Vrani, a ona je šest puta dolazila iz Australije pa je dobro usavršila hrvatski. Već je sudjelovala jedanput u Task Forceu i to u Trstenome, a tada joj je Hrvatska jednostavno ušla, kako kaže, pod kožu.

DVIJE IZLOŽBE

Jorge Luis Subiabre Matiacha na Task Forceu je prvi put, a došao je iz dalekog Čilea. Četvrti je naraštaj iseljenika i znani Matičin miljenik. Pradjed mu je došao iz Kaštel Lukšića, a on sada s roditeljima živi u Punta Arenasu, najjužnijemu čileanskom gradu na obali Magellanova prolaza gdje dulje od stoljeća i pol živi mnogobrojna hrvatska iseljenička zajednica. Jorge je s prijateljem obišao čitavu Patagoniju i načinio opsežnu dokumentaciju o hrvatskim iseljenicima. Foto-izložbu o Patagoniji i našim iseljenicima, zahvaljujući HMI-ju, dosad sam postavio u Zagrebu, na Braču i ovoga lje-

ta u Puli gdje je sjedište područnog ureda HMI-ja za Istru.

- Sretan sam što sam dobio jednogodišnju stipendiju za učenje hrvatskog na zagrebačkome Filozofskom fakultetu, a najsretniji bih bio da mogu ostati živjeti u Hrvatskoj koja mi se neizmjereno sviđela - sjetno kaže Jorge.

Na ovogodišnjem Task Forceu sudjelovali su mladi hrvatskog podrijetla iz Meksika, Kanade, Rumunjske, Bosne i Hercegovine, Australije, SAD-a, Bugarske, Južne Afrike, Makedonije, Čilea, Vojvodine, Argentine i Mađarske. Preko internetske radionice, koju je vodio spomenuti Darko Bašić, objavljivali su svakog dana informacije o svojem radu. U sklopu ovogodišnje akcije postavljene su i dvije izložbe. Uz onu Jorgea Luisa Subiabre Matiacha u Puli, u rovinjskome Multimedijalnom centru predstavila se višegodišnja sudionica projekta, akademska slikarica Karen Oremuš iz Kanade, koja trenutno predaje slikarstvo u Abu Dhabiju.

Četrdesetak studenata koji su radili na ovogodišnjem Task Forceu zahvalili su svojim domaćinima (gradu Rovinju i djelatnicima Turističke zajednice Rovinj) prigodnim programom održanim u Multimedijalnom centru. Uz puno skečeva, izveli su i autorsku predstavu Slave na Špišića pod nazivom *Misija-T*, uskliknuvši na kraju na materinskome jeziku svojih roditelja - Stižemo i dogodne! ■

Izlet u Motovun

ENG In the frame of this summer's *Eco Heritage Task Force 2011* emigrant youth organised by the CHF worked on the upkeep of the surroundings of an ancient Early Bronze Age hillfort in the heart of Istra County near the town of Rovinj.

Koncert rodnome kraju

Oduševljena publika vraćala je glazbenike nekoliko puta na bis te je na samome kraju imala priliku čuti kako zvuči poskočica Lindo odsvirana na violini njihove Konavoke Ane Schranz Miljanić

Tekst i fotografije: Maja Mozara

Violinistica Ana Schranz Miljanić, Dubrovkinja s austrijskom adresom, i njezin suprug Austrijanac Peter Schranz, kontrabasist, održali su u nedjelju 21. kolovoza u crkvi sv. Nikole u Čilipima koncert pod nazivom "Baccio Continuo".

Ana Schranz Miljanić violinu je započela svirati u Glazbenoj školi "Luka Sorkočević". Studirala je violinu na Glazbenoj akademiji u Ljubljani. Dobitnica je triju nagrada i priznanja na natjecanjima mladih glazbenika u svojoj domovini. Nekoliko godina je članica Simfonijskog orkestra Hrvatske radio televizije u Zagrebu, na mjestu prve violine. Studirala je violinu i violu u Beču i dobila akademsko zvanje magistrice umjetnosti. Mnogobrojni susreti, a nadasve zajednički rad s glazbenim velikanima, obilježili su njezin umjetnički rad.

Svirala je u raznim komornim ansamblima i orkestrima; u Dubrovačkome simfonijskom orkestru, u Komornom orkestru "Pro Arte" u Ljubljani, Svjetskom orkestru mladih (WJO), u orkestru Slovenske radio televizije, u Zagrebačkoj filharmoniji, u Badener Sinfonietti, Operi Klosterneuburg itd., te sudjelovala na međunarodnim majstorskim tečajevima za violinu, violu i komornu glazbu.

Mnogobrojna koncertna putovanja vodila su je diljem Europe, gostovala je i u Kini, Japanu, Australiji te u SAD-u. Osniivač je i voditelj kvarteta Ragusa s kojim, kao i s Tirolskim ansamblom za suvremenu glazbu, redovito nastupa. Nekoliko skladatelja povjerilo je umjetničkom i bračnom paru svoje radove za violu i kontrabas.

Uz glazbu, od ranog djevojaštva Ana Schranz Miljanić posvećuje se poeziji koja je jednim dijelom prevedena i objavljena.

Peter Schranz rođen je u tirolskoj skijaškoj prijestolnici St. Anton am Arlberg. Kontrabas započinje svirati u Glazbenoj školi grada Innsbrucka. Studirao je kontrabas u Innsbrucku i Beču te dobio naziv magistra umjetnosti. Svirao je u raznim komornim ansamblima i orkestrima te sudjelovao na mnogobrojnim međunarodnim majstorskim tečajevima za klasičnu glazbu i jazz.

Iznimno značajnim na svome umjetničkom putu smatra dugogodišnje djelovanje u Orkestru bečke državne opere, kao i u Bečkim filharmoničarima.

Studijska snimanja te mnogobrojna koncertna putovanja omogućili su mu susrete i rad s najznačajnijim dirigentima i solistima današnjice.

Na programu u crkvi sv. Nikole u Čilipima svirali su djela Johanna Sebastiana Bacha, Rossinija, Domenica Dragonettija, Miroslava Miletića, Mozarta, Pirchnera te na kraju Heinricha Gattermeyera, duo za violu i kontrabas, Finaletto-Vivo.

Oduševljena publika vraćala je glazbenike nekoliko puta na bis te je na samome kraju imala priliku čuti kako zvuči poskočica Lindo odsvirana na violini njihove Konavoke Ane Schranz Miljanić.

Župnik u Čilipima don Josip Barišić nije krio radost što se u ratom devastiranoj crkvi nakon njezine obnove održavaju mnogobrojni kulturni događaji, poglavito oni darovitih Konavljana koji žive izvan Hrvatske. ■

ENG Violinist Ana Schranz Miljanić, a native of the Dubrovnik area now living in Austria, and her husband Austrian-born Peter Schranz on the contrabass, staged a concert Sunday 21 August at St Nicholas Church in Čilipi.

U susret CrOz-u

Od 11. do 14. studenoga ovaj festival australsko-hrvatskog prijateljstva nastojat će ujediniti Hrvatsku i Australiju na novi, moderniji način, te njezinim građanima dati mogućnost da upoznaju i zavole - obje kulture

Projekt CrOz u Hrvatskoj matici iseljenika predstavila je organizatorica iz Australije Nina Kovačina

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

Snimila: **Snježana Radoš**

U Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu 6. rujna okupili su se sudionici i organizatori Festivala CrOz. Australsko-hrvatski dodiri održat će se uživo na Federacijskom trgu/*Federation Square* u Melbourneu u studenome ove godine, a multimedijski događaj činit će predstavljanje moderne, tradicijske i klasične glazbe, kazališne i likovne umjetnosti, mode, kulinarstva i osoba koje obje prijateljske zemlje mogu predstaviti u najboljem svjetlu.

Projekt, čije održavanje svesrdno podržava australska veleposlanica u RH i hrvatski predsjednik, predstavila je uz *power point* prezentaciju organizatorica iz Australije Nina Kovačina, prof.

Prisutne je pozdravila ravnateljica HMI-ja Katarina Fuček poželjevši uspjeh

projektu i obećavši potporu u njegovoj uspješnoj realizaciji. Podsjetila je da je upravo Australija - prva u svijetu - deset godina prije uspostave neovisnosti Republike Hrvatske priznala materinski jezik Hrvatima još prije 31 godinu. Naime, Australski ured za statistiku prema posljednjem službenom popisu stanovništva navodi da se u Australiji, uz engleski, govori još 206 drugih jezika među kojima je i materinski jezik iseljenih Hrvata koji je po broju aktivnih govornika na 11 mjestu, rekla je ravnateljica Fuček.

Hrvatska matica iseljenika sudjelovat će u medijskoj promidžbi ovoga multikulturalnoga festivala, a u Melbourneu će prezentirati projekt vezan uz hrvatsku tradicijsku kulturu autorice Srebrenke Šeravić, voditeljice Matičina Odjela za

kulturu. Ondje će predstaviti i recentni Hrvatski iseljenički zbornik s temom o budućnosti hrvatsko-australske zajednice i identiteta u suradnji s autorom te studije dr. Ilijom Šutalom iz Melbournea.

Od 11. do 14. studenoga ovaj festival australsko-hrvatskog prijateljstva nastojat će ujediniti Hrvatsku i Australiju na novi, moderniji način, te njezinim građanima dati mogućnost da upoznaju i zavole - obje kulture. Sav prikupljeni novac bit će doniran u jednakim omjerima australskoj Wirrpanda fondaciji, koja se brine o mladim Aboridžinima, i Dječjem odjelu Vukovarske bolnice.

Informacije o festivalu u Melbourneu možete pronaći na adresi: www.croz.org.au i Facebooku, a kontakt uspostaviti e-mailom: info@croz.org.au

Sudionici i organizatori Festivala CrOz-a

ENG The CHF building was the scene of the presentation of CrOz—an Australian-Croatian festival to be held in Melbourne from November 11 to 14. This festival aims to unite Croatia and Australia in a new, modern way, and offer its citizens an opportunity to get to know—and appreciate—both cultures.

Gostovanje Ansambla Lado u Subotici

SRBIJA - Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske "Lado" održao je koncert u Subotici 24. srpnja u povodu proslave 100 godina žetvenih svečanosti "Dužijance". Članovi ansambla izveli su dio koreografija iz svoga bogatog repertoara, pokazavši subotičkoj publici bogatstvo hrvatske etnografske baštine. Na programu su bili: običaj ladarki iz južne okolice Zagreba, krčki tanac, korčulanske stare bale, dalmatinski lido te pjesme i plesovi iz Baranje, Međimurja i Prigorja. Zamjenica ravnateljice "Lada" Gordana Carević izrazila je zadovoljstvo nastupom u Subotici jer su dali svoj doprinos obilježavanju 100 godina održavanja žetvenih svečanosti Dužijance, tog iznimno važnoga tradicionalnog običaja Hrvata u Vojvodini, a pohvalila je i topli prijem publike. Svoje zadovoljstvo nastupom ovoga iznimnoga profesionalnog ansambla nije krio niti predsjednik Organizacijskog odbora "Dužijance" Davor Dulić (nekadašnji član ansambla) koji je istaknuo da je publika svojim pljeskom sve rekla. Prisjetio se da je Lado gostovao u Subotici 1968. godine kada je bila održana prva gradska Dužijanica, a prije šest godina njihova pjevačka skupina održala je božićni koncert u subotičkoj katedrali. Predstavnik ansambla ugstili su predsjednik subotičke Skupštine Slavko Parać uz nazočnost Filipa Damjanovića, ministra savjetnika iz Veleposlanstva RH u Beogradu. O ovome nacionalnome profesionalnom ansamblu koji je osnovan davne 1949. godine znamo puno toga, no možda je na kraju važno istaknuti da također nosi naziv "putujući muzej" jer ima jedinstvenu kolekciju izvornih narodnih nošnji iznimne vrijednosti i ljepote (više od 1.200 kompleta) od kojih su neke stare i više od stotinu godina. Njihov nastup publika će dugo pamtit. (M. H.)

IN MEMORIAM

Umro Ivan Milas

Hrvatski političar Ivan Milas, negdašnji HDZ-ov saborski zastupnik, umro je 29. srpnja u 72. godini u svome domu u rodnom Zmijavcima kraj Imotskoga. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Bio je predsjednik Saveza pravika u privredi Hrvatske 1970. i direktor u mesnom koncernu "Sljeme". Podupirao je hrvatski politički pokret hrvatsko proljeće. Godine 1972. optužen za je 'protudržavne djelatnosti', iste godine je uhićen te je proveo šest mjeseci u istražnom zatvoru. Pušten je da se brani sa slobode, ali je prebjegao prije početka suđenja u Austriju i ondje dobio status izbjeglice u skladu sa Ženevskom konvencijom. Jugoslavenski režim tražio je izručenje, koji je austrijski sud odbio. U odsutnosti je osuđen na 2,5 godine strogog zatvora. Živio je u Beču kao politički emigrant do veljače 1990. kad ponovno dobiva putovnicu u povodu održavanja Prvoga općeg sabora HDZ-a na kojem je izabran za člana središnjeg odbora stranke kojoj je pristupio godinu dana prije. Kao prvi politički emigrant izabran je za zastupnika u prvome sazivu Hrvatskoga sabora 1990. i otad je bio zastupnik HDZ-a u četiri saziva, do 2003. godine. Kao jedan od najbližih suradnika prvoga hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana obnašao je nekoliko dužnosti u izvršnoj vlasti. U prvoj fazi Domovinskog rata (ljetu 1991. do proljeća 1992.) obnaša dužnost zamjenika ministra obrane te ministra pravosuđa. Nakon parlamentarnih izbora 1992. imenovan je za potpredsjednika Vlade RH. Predsjednik Tuđman imenovao ga je 1995. čuvarom državnog pečata. Devedesetih godina obnašao je dužnost predsjednika Upravnog odbora Hrvatske matice iseljenika. Od 1996. do 2000. bio je član Savjeta Hrvatske narodne banke, a 2003. odlazi u mirovinu.

Hrvatsko međurječje zamijenili brazilskim

Nakon što su protjerani nakon Drugoga svjetskog rata, 500 obitelji podunavskih Nijemaca iz Hrvatske i Vojvodine 1951. uselilo se u brazilsku saveznu državu Paranu osnovavši pet naselja pod zajedničkim imenom Entre Rios

Veleposlanik RH u Brazilu dr. Drago Štambuk i direktor AC Jorge Karl s iseljeničkom folklornom skupinom

Tekst i snimke: Veleposlanstvo RH u Brazilu

Veleposlanik RH u Brazilu dr. Drago Štambuk službeno je 13. i 14. srpnja posjetio koloniju hrvatskih građana njemačkoga podrijetla *Entre Rios*, koji su krajem 2. svj. rata nakon terora nad njima zbog "pogrešne nacionalnosti" istjerani iz istočne Slavonije te Bačke, Srijema i Banata.

Nakon što su neko vrijeme proveli u Austriji i Njemačkoj, 500 obitelji podunavskih Nijemaca uselilo se 1951. nakon pristanka brazilske vlade u saveznu državu Paranu blizu grada Guarapuave osnovavši pet naselja pod zajedničkim imenom Entre Rios (međurječje). Tako je jedno hrvatsko međurječje (Drava - Sava - Dunav) zamijenjeno drugim u Južnoj Americi.

Veleposlanik se sastao s najistaknutijim predstavnicima ove zajednice, predsjednikom tvrtke *Agraria Cooperativa* (AC) Jorgeom (Đurom) Karlom i četvoricom njegovih zamjenika: Paulom

Illichem, Arnoldom Stockom, Adamom Stemmerom i Norbertom Geierom.

Agraria Cooperativa je tvrtka koja se bavi uzgojem i prodajom žita, ječma, kukuruza, cvijeća, životinjske hrane itd., a sudjeluje s 95% u prihodima provincije Guarapuave. Osobito je snažna na području proizvodnje tzv. agro-slada, klijajućeg ječma od kojeg se radi pivo i njegov je najveći proizvođač u Brazilu (25%). *Agraria Cooperativa* zapošljava 1.200 radnika, ima vlastite istraživačke

Veleposlanik u Muzeju stare domovine

laboratorije, brine se o kulturnim potrebama svojih članova (30 kulturnih društava); posjeduje bolnicu, škole, Muzej stare domovine... Prije 10 godina započeli su i zajednički pothvat s njemačkim Ireksom koji proizvodi razne vrste kruha od integralnog brašna, a zanima ih i suradnja s hrvatskim pivovarama.

Od 10.000 stanovnika Entre Riosa 2.500 su podunavski Nijemci (kompaktna zajednica čiji su članovi u 80% slučajeva podrijetlom iz krajeva koji su u granicama današnje Hrvatske). Veleposlaniku Štambuku domaćin je bila tvrtka *Agraria Cooperativa* s njezinim vrhom, a koja sljedećeg siječnja obilježava 60 godina od dolaska njezinih članova u Paranu i osnivanja "zadruga" koja je prenijela znanje o obradi zemlje i uzgoju žitarica iz Slavonije u Paranu.

Na prvoj svečanoj večeri s vrhom zajednice u kulturnom klubu, čemu je prethodio bogati program s plesom i pjesmom, razmijenjene su zdravice te se raspravljalo o staroj domovini, razlozima njezina napuštanja i životu u novoj - kao i o oblicima suradnje s RH.

Mnogi članovi tvrtke *Agraria Cooperativa* imaju hrvatsko državljanstvo i putovnicu, a čitav niz ih očekuje ili će uskoro aplicirati za državljanstvo i putovnicu. U povodu 60. obljetnice kolonije u Entre Riosu dogovoreno je da Veleposlanstvo RH u Brazilu s MVPEI-jem organizira izložbu slavonske tradicionalne nošnje, zatim dolazak sastava *Tamburice* iz Buenos Airesa kao i hrvatskoga svećenika koji bi održao misu zadušnicu za njihove pokojnike. ■

ENG Croatian Ambassador to Brazil Dr. Drago Štambuk paid an official visit to *Entre Rios*, a colony of Croatian citizens of German extraction expelled from Croatia in the aftermath of World War II.

IN MEMORIAM

Đuro Šarošac, hrvatski etnolog iz Mađarske

Rođen je u Semelju (Mađarska, Županija Baranja) 1929. godine. Upisuje studij etnologije, povijesti i slavistike na Sveučilištu Loranda Eötvösa u Budimpešti 1960., gdje stječe diplomu. Zaposlio se u Mohačkome muzeju. Izradio je program na koji način bi se moglo spasiti od zaborava narodno blago Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj. Njegove inicijative prihvaća vodstvo Demokratskog saveza Južnih Slavena, kao i da se u sklopu ove organizacije utemeli Etnografska sekcija.

Godine 1971. društveni skupljači narodnog blaga, uglavnom profesori i studenti, uz pomoć njegovih upitnika odlaze na teren, najprije u obližnja hrvatska naselja u okolici Pečuha. Skupljena folklorna građa i otkupljeni predmeti dobili su mjesto u Mohačkome muzeju. Rad Đure Šarošca 1975. godine donosi nove plodove jer institucija čiji je bio pročelnik dobiva pravo da u svim naseljima u Mađarskoj, gdje živi hrvatska, srpska i slovenska narodnost, može skupljati narodno blago. Šarošac je u Mohaču 1967. godine otvorio stalnu izložbu pod nazivom Hrvatske i srpske etničke skupine u Baranji. Od početnih skupljačkih uspjeha svake godine su po dvije ekipe dobrovoljnih skupljača, koje je on organizirao, odlazile na teren i sustavno skupljale tradicijsku baštinu. Šarošac je uspio godišnje skupiti do 600 predmeta koje je svake godine izložio u sklopu priredbe Mjesec muzeja.

Hrvatsko, srpsko i slovensko kulturno blago prezentirao je i znatizeljnoj mađarskoj publici, i to u većim gradovima Miškolcu i Sambotelu, gdje je bilo čak 70.000 posjetitelja. Izložba Tisućugodišnje veze Hrvata i Mađara izazvala je veliko zanimanje, a predstavljena je u Mađarskoj i u Hrvatskoj.

Njegov tridesetogodišnji rad iznjedrio je bogatu zbirku Mohačkog muzeja. Đuro Šarošac skupio je 12.000 eksponata, a od pučkoga usmenog blaga skupljeno je 30.300 minuta (presnimljena građa na magnetofonskim kasetama nalazi se i u Institutu za folklor u Zagrebu) te je snimio čak 20.000 fotosnimaka. Muzej danas raspolaže s vrlo dobro sređenom građom. Kao ravnatelj Mohačkog muzeja do sada je priredio 42 privremene i 4 stalne izložbe i time pridonio da hrvatska i srpska narodnost i njezina tradicijska kultura bude izvrsno prezentirana. Đuro Šarošac vodio je i znanstvena istraživanja, napisao sedam monografija te tiskao četrdeset i osam rasprava. U Debrecinu stječe doktorat na temu Mohačka keramika i njezina prošlost, a u Zagrebu je obranio disertaciju Bosanski Hrvati u okolici Pečuha 1991. godine. Njegov muzejski rad nagrađen je mnogobrojnim priznanjima.

Dr. Đuro Šarošac umro je u mohačkoj bolnici 14. srpnja, a pokopan je na groblju u svome rodnom Semelju. (Đuro Franković)

PREDSTAVNIKE HRVATA PRIMIO TALIJANSKI PREDSJEDNIK

ITALIJA - Talijanski predsjednik Giorgio Napolitano primio je u palači Quirinale izaslanstvo Saveza hr-

vatskih zajednica u Italiji (SHZI) koje je predvodio predsjednik Damir Murković.

U izaslanstvu su bili predsjednici hrvatskih udruga u Italiji udruženih u SHZI: Dubravka Čolak (Padova), Paolina Ferrante (Molise), Luka Krilić (glavni tajnik SHZI-ja), Mirko Šikić (Rim) te mons. Jure Bogdan, rektor Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu i veleposlanik RH u Italiji Tomislav Vidošević. Predsjednik Murković naglasio je u pozdravnom govoru kako je ovaj prvi susret s predsjednikom Talijanske Republike od iznimnoga povijesnog značaja za hrvatsku manjinsku zajednicu u Italiji. Nakon završetka susreta, hrvatsko izaslanstvo darovalo je predsjedniku Napolitanu "Rječnik moliškoga hrvatskog narječja", monografiju "Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima" te monografiju "Hrvati u Trstu", koje je on primio s posebnim zadovoljstvom.

MLADI GRADIŠĆANCI UČILI JEZIK I IGRALI NOGOMET

SPLIT - I ove godine Split su posjetili Hrvati iz Gradišća, skupina odraslih i 33 djece, polaznika Ljetne škole jezika i nogometa. Unatoč radnoj atmosferi, za koju su se brinule tri nastavnice i treneri, bilo je vremena i za opuštanje, od čega je svima bilo najdraže kupanje na plaži Bačvicama. Kao i inače, na kraju boravka u Splitu polaznici su pokazali što su naučili o gradu i to na standardnome hrvatskom jeziku. To je ujedno bila i prilika da zahvale organizatoru putovanja Brunu Radakoviću iz ureda Hrvatskoga kulturnog centra Južnog Gradišća. Djeca su sa svojim nastavnicama na duhovit način pokazala što su sve radila u Splitu. Program su nazvali Split mix, a bilo je tu skečeva, pjesme, kvizova te film snimljen u gradu kada su intervjuirali Splitske. (B. Bezić Filipović)

Veliki dan za Kukujevce

SRBIJA - Hrvatski predsjednik Ivo Josipović obišao je 1. rujna, u sklopu službenog posjeta Srbiji, u istočnosrijemskom mjestu Kukujevcima u Republici Srbiji razrušenu katoličku crkvu Presvetog Trojstva, a sastao se i s predstavnicima lokalnih vlasti, predsjednikom Hrvatskoga nacionalnog vijeća (HNV) u Republici Srbiji Slavenom Bačićem i srijemskim biskupom mons. Đurom Gašparovićem. Zahvalivši predsjedniku Josipoviću na povijesnom posjetu hrvatskoj zajednici u Srijemu, biskup Gašparović posebice se prisjetio "mučeništva srijemskih Hrvata" koji su pod prijetnjama morali napustiti svoja obiteljska ognjišta. Napominjući kako je iz Sri-

jema prognano oko 20.000 Hrvata, a u nekim župama i gotovo cjelokupno stanovništvo, biskup Gašparović zahvalio je svim svećenicima koji su ostali uz svoj narod, ali i pokrajinskim vlastima Vojvodine na naporima u zaštiti građana koji su doživljavali stalne prijetnje.

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić rekao je kako su predsjednika Josipovića željeli pozvati upravo u kukujevačku crkvu koja je simbol stradanja vojvođanskih Hrvata, izrazivši pritom uvjerenje "da su takva vremena iza nas". Crkva u Kukujevcima jedna je od najstarijih crkava u Vojvodini.

Predstavnik Zavičajne udruge Kukujevačana Milan Cindrić podsjetio je na zlostavljanja Kukujevačana, koja su se događala čak i u policijskoj postaji u Šidu te pozvao vlasti Republike Srbije da procesuiraju počinitelje ovih zločina.

Selo Kukujevci jedno je od sela u Srijemu iz kojih je tijekom devedesetih godina etnički čišćeno lokalno hrvatsko stanovništvo, zbog čega se na Haaškome sudu sudi čelniku srbijanskih radikala Vojislavu Šešelju. U selu Kukujevcima prije rata živjelo je 500 hrvatskih obitelji, a danas ih je ostalo samo pet. Nakon posjeta Kukujevcima predsjednik Josipović sastat će se u Šidu s čelnicima tamošnjih lokalnih vlasti, predstavnicima hrvatskih udruga i hrvatske zajednice. (Hina)

Karaševski Hrvati na Smotri folklora u Velikoj

VELIKA - Ovog ljeta u organizaciji Turističke zajednice Općine Velika, KUD-a "Ivan Goran Kovačić" i Općine Velika bila je održana 21. tradicionalna međunarodna smotra folklora "Čuvajmo običaje zavičaja" u Velikoj. Na poziv dopredsjednika Turističke zajednice Općine Velika Stanka Raguža i načelnika Općine Velika Vlade Bobana, karaševski Hrvati iz KUD-a "Klokotić"

sudjelovali su četvrti put na ovoj kulturnoj manifestaciji, a prvi put su izlagali svoje tradicionalne gastronomske specijalitete na "Najdužem stolu u Hrvata" popunjenom hranom i pićem". Karaševski Hrvati iz Rumunjske predstavili su svoju ukusnu sarmu, janjetinu, domaće vino te kolač od oraha i maka. Poslije dobre hrane slijedila je i dobra zabava. Sutradan, u nedjelju, bila je održana sv. misa u crkvi sv. Augustina u Velikoj koju je predvodio vlč. Mario Sanić. Nakon mise uslijedio je ručak te spremanje KUD-ova za polazak povorke od Vatrogasnog doma u Velikoj do scene ispred OŠ "Ivan Goran Kovačić". U povorci je sudjelovalo petnaest društava,

među kojima i KUD "Klokotić". Na ovoj smotri folklora nastupilo je šesnaest folklornih skupina iz Hrvatske, Mađarske, Rumunjske, BiH i Vojvodine. KUD "Klokotić" predstavio je na otvorenoj sceni desetominutni program "Prelo" koji se sastojao od zimskih običaja karaševskih Hrvata i tradicionalnih plesova kao što su "Karaševski danac", "Šetaču" i "Dva i dva". (Slavica Muselin)

Dužijanca - zahvala Bogu, ponos i tradicija

Govoreći o jubilarnom slavlju Dužijance, kardinal Bozanić rekao je kako nam ono govori o kruhu kao plodu Božjega dara i ljudskoga rada, o vjerničkoj zahvalnosti Bogu za plodove žetve

Svečana povorka

Tekst: IKA/Glas Koncila

Snimke: Zoran Vukmanov Šimokov

“**R**adostan sam što u ovoj kolijevci Dužijance mogu posvjedočiti: Bog voli Dužijancu. Svjedoči o tome ovaj prekrasan dan, ali i sve ono čime nas je ove godine obdario. Ovogodišnja žetva i urod bili su puno obilniji negoli prethodnih godina. Sva mjesta koja slave Dužijancu očuvao je od vremena i grada. Doista, Bog voli našu Dužijancu. Ovogodišnje slavlje obilježava i početak novoga stoljeća Dužijance jer slaveći stotu obljetnicu Dužijance zapravo slavimo sto prvu Dužijancu”, rekao je 14. kolovoza mons. Andrija Anišić koji je iz kolijevke Dužijance subotičke župe sv. Roka ispratio predvoditelje ovogodišnje Dužijance, bandašicu Đurđu Sudarević

i bandaša Petra Gakovića, malu bandašicu Katarinu Piuković i malog bandaša Luku Skenderovića, pratioce bandaša i bandašice, kao i bandaše i bandašice iz Tavankuta, Žednika, Đurđina, Bajmoka, Male Bosne, Ljutova, Sombora te Svetozara Miletića koji su predvođeni “Kerskim kraljicama” u povorci s tridesetak konjanika krenuli prema subotičkoj katedrali.

ZAHVALNOSTI ZA KRUH SVAGDAŠNJI

Misno slavlje predvodio je gost Dužijance zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić zajedno sa skopskim biskupom Kirom Stojanovim, domaćim biskupom Ivanom Penzesom, katedralnim župnikom mons. Stjepanom Beretićem te svećenicima Subotičke biskupije. Okupljeno mnoštvo vjernika, uzvanike i sve nazoč-

ne pozdravio je domaći biskup poželjeviši da sve oko oltara okupi jedinstvena misao zahvalnosti za kruh svagdašnji i zahvalnost za marljivost i radinost naših ljudi, koji su Dužijancem oduvijek htjeli izraziti združeno značenje suradnje Boga s čovjekom i čovjeka s Bogom. Među mnogobrojnim gostima Dužijance bili su uglednici iz političkoga, diplomatskoga i kulturnog života.

Govoreći o jubilarnom slavlju Dužijance, kardinal Bozanić rekao je kako nam ono govori o kruhu kao plodu Božjega dara i ljudskoga rada, o vjerničkoj zahvalnosti Bogu za plodove žetve. “Dužijanca je društveno i narodno slavlje, međutim, ona je u svom temelju duboko vjersko slavlje. Ona je nastala u duši

Predvoditelji ovogodišnje Dužijance bandašica Đurđa Sudarević i bandaš Petar Gaković

Misno slavlje predvodio je gost Dužijance zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić

i srcu koje je željelo očitovati svoju zahvalnost Bogu za plodove žetve. Svaka misa, svaka euharistija je molitva hvale i zahvale Bogu po Isusu Kristu u Duhu Svetome”, rekao je kardinal. Istaknuvši da je tijekom proteklih sto godina slavlje Dužijance trebalo izdržati i nespo- razume, zabrane i prijetnje, kardinal je rekao kako u vjernosti i povezanosti s Bogom živi istina do koje ne može do- prijeti ni jedna vanjska zabrana, nasilje nad savjesnima ili neistina pretočena u zemaljsku ideologiju.

‘KOMU PRIPADAM?’

“Kad je riječ o identitetu, temeljno pi- tanje nije tko sam, nego zapravo komu pripadam. Nitko od nas nije otok i svi smo mi nakalemljeni na neki trs iz koje- ga crpimo životne sokove. U prvom redu za nas je to Isus Krist. Zajedništvo s Kri- stom uključuje još jednu bitnu odredni- cu našega identiteta, a to je Crkva”, na- značio je kardinal te dodao da smo, ako smo sjedinjeni s Kristom, nužno u za- jedništvu s braćom i sestrama koji su isto tako jedno s njime. “Svaki je krš- tenik pozvan živjeti po uzoru na Krista i njega donositi drugima svojim primje- rom. Vjera nikako ne može biti privat- na stvar pojedinca, kako su nas uporno uvjeravali u doba komunizma”, rekao je zagrebački nadbiskup.

“Osim pripadanja Kristu i Crkvi, svatko od nas je ukorijenjen i u kon- kretan narod. Slikovito je to, aludiraju- ći na prve stranice Biblije, izrazio jedan

hrvatski teolog i pjesnik rekavši kako je svaki čovjek stvoren od zemlje, ali od one zemlje na kojoj je rođen. Svi smo mi dio jednoga naroda koji ima svoj jezik, tra- dicitiju, baštinu koju su nam ostavili naši preci. Ovdje u Subotici, u Bačkoj, i Du- žijanca predstavlja hrvatsku tradiciju, to bogatstvo duha vaših predaka. Ne- davni rat je zatrovao mnoge odnose, ali mi vjernici ne želimo tu stati i s time se pomiriti. U Bačkoj su ekumenizam, eku- menski susreti i slavlja put na kojemu treba postojano ustrajati. Želimo liječi- ti rane, ići jedan drugome ususret, širiti obzorje povjerenja, dobrote i uzajamnoga poštovanja. U tom poštovanju drugoga važno je biti svjestan i vlastitoga identi- teta i pripadnosti vlastitom narodu, nje- gujući zdrav ponos koji se ne postavlja oholo iznad drugih. Trebamo promica- ti zdravo rodoljublje i domoljublje koje ne isključuje i ne ugrožava nikoga, kao i zdravo samopouzdanje koje u slobodi mirno očituje tko je, što i komu pripa- da. To vrijedi za sve hrvatske vjernike na ovoj zemlji jer će teško poštovati drugo- ga onaj koji sebe ne prepoznaje”, zaklju- čio je kardinal Bozanić.

SVEČANA POVORKA

U prinosu darova prinesena je, uz plo- dove zemlje, vino i kruh, i “kruna” ovo- godišnje Dužijance koju je izradila sla- marka Jozefina Skenderović, a okolni

bandaši i bandašice prinijeli su na oltar slike i simbole svojih dužijanca. Pjevanje na misnom slavlju predvodili su zdru- ženi subotički zborovi uz pratnju orke- stra pod ravnanjem Miroslava Stantića i glazbenu pratnju mr. Kornelija Vizina.

Nakon misnoga slavlja formirana je povorka u kojoj je ove godine sudjelo- valo mnoštvo mladih i djece odjevenih u tradicionalnu bunjevačku nošnju. Na- zočnima su svoje nošnje, ples i glazbu predstavila kulturno-umjetnička dru- štva iz Hrvatske, Mađarske, Makedonije, Grčke te Austrije. U povorci su bili i svi bandaši i bandašice u proteklih stotinu godina, među kojima je bila i najstari- ja živuća bandašica Roza Vukov s Duži- jance iz davne 1946. godine, kao i Mate Dulić i Vita Skenderović koji su bili ju- bilarni 50. bandaški par 1961. godine.

Bandašica Đurđa uručila je gradona- čelniku Saši Vučiniću kruh ispečen od novoga brašna. Zahvaljujući na primlje- nom kruhu koji je pokazao na sve četiri strane grada, gradonačelnik je istaknuo kako Dužijanca u sebi nosi vrednote koje moraju trajati i crtu zajedništva.

U poslijepodnevnim satima na “Ker- skom groblju” bandaš i bandašica po- ložili su vijenac od pšenice i cvijeće na grob mons. Blaška Rajića, utemeljitelja crkvene Dužijance. Na večer je na glav- nome gradskom trgu održano Banda- šicino kolo. ■

Povorka u kojoj je ove godine sudjelovalo mnoštvo mladih i djece odjevenih u tradicionalnu bunjevačku nošnju

ENG The jubilee 100th Dužijanca harvest festival of the Bunjevac Croats was celebrated in Suboti- ca. Zagreb Archbishop Cardinal Josip Bozanić led a holy mass for guests of the Dužijanca festival.

Tužna ličnost hrvatskog roda

Od samog početka svoga umjetničkog djelovanja, nakon likovne akademije koju je završio u Beču, uvelike cijenjen od struke i suradnika, postao je poznat diljem svijeta svojim većinom portretističkim umijećem

Začetnica i koordinatorica ovog projekta je Ljerka Galic, voditeljica Odsjeka iseljeničke baštine, likovni suradnik je dizajner Marin Sovar, a financijski su ga poduprli Ministarstvo kulture RH, Grad Zagreb, Hrvatsko-hispansko društvo i udruga Pasijska baština.

Napisala: **Ljerka Galic**

Hrvatska matica iseljenika svoju 60. obljetnicu postojanja i neprekinutog djelovanja posvećuje uspomeni na hrvatskog iseljenika, slikara Kristiana Krekovića u povodu 110. godišnjice njegova rođenja.

Izložbama u Modernoj galeriji od 4. listopada i Etnografskome muzeju od 6. listopada ove godine u Zagrebu (a do godine, nadamo se, i u drugim hrvatskim gradovima), hrvatskoj javnosti prvi put će biti cjelovitije predstavljen život (trojezičnim katalogom) i rad (crtežima i uljima na platnu) još jedne tužne ličnosti hrvatskog roda, koji je zbog nesretnih okolnosti za vrijeme Drugoga svjetskog rata u Zagrebu 1945. zauvijek protjeran iz svog kraja (rođen kraj Tu-

zle u tadašnjoj Austro-Ugarskoj u obitelji ličkog šumara).

Od samog početka svoga umjetničkog djelovanja, nakon likovne akademije koju je završio u Beču, uvelike cijenjen od struke i suradnika, postao je svojim većinom portretističkim umijećem po-

Autoportret u dobi od 70 godina

znat diljem svijeta, a prijateljevao je i s najznačajnijim osobama svjetske društvene pozornice, od M. Gandhija, Svetog Oca do kraljevskih obitelji Švedske, V. Britanije i Španjolske.

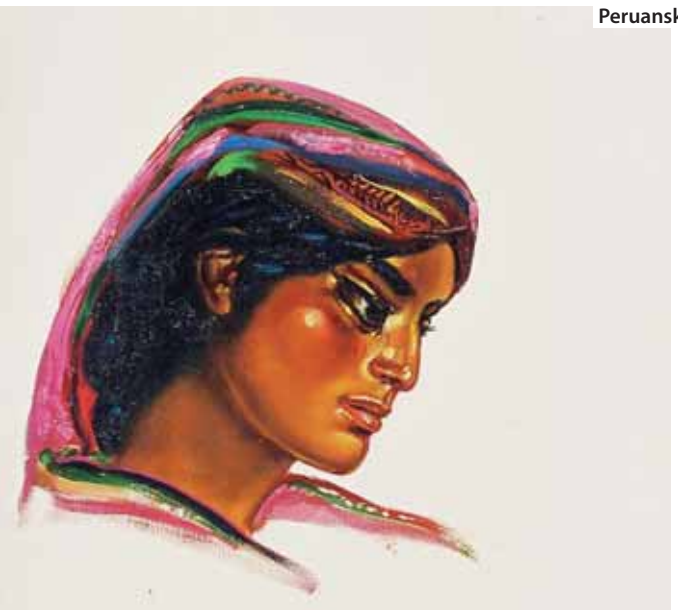
OPĆINJEN KULTUROM PERUA

Već tridesetih godina prošlog stoljeća u Parizu se prvi put susreo s kulturom Perua, koja ga je do te mjere općinila da je pedesetih godina živio i slikao pripadnike potomaka pretkolumbovskih civilizacija. Vlasti Perua odužile su mu se učinivši ga počasnim građaninom nekih gradova. U Etnografskom muzeju bit će prikazan dio toga fascinantnog ciklusa smjelih poteza i bujnog kolorita iz donacije koju je Vladi RH darovala Krekovićeve udovica Sina 1994. godine.

Posljednjih dvadeset pet godina života proveo je u Palma de Mallorci koju je

Peruanski ciklus

Djevojka s Kanarskih otoka

izabrao za svoj dom, te 1977. dao izgraditi galeriju (1981. otvorila ju je španjolska kraljica Sofija) u kojoj se uz njegova umjetnička djela čuvaju i mnogobrojni predmeti izvorne peruanske umjetnosti.

Zanimljivo je da je Kreković već na bečkoj likovnoj akademiji odredio svoj crtačko-slikarski izraz te mu ostao dosljedan do kraja života: na izložbi u Modernoj galeriji (iz prve donacije ostvarene 1991.) imat ćemo prilike uspoređivati autportrete nastale u razdoblju od nekoliko desetljeća koji su skoro podudarni! ■

ENG The Croatian Heritage Foundation has dedicated its 60th anniversary to the memory of a Croatian emigrant and painter, Kristian Kreković, on the 110th anniversary of his birth.

“Zvuci tamburice” u kanadskome Londonu

KANADA – XVII. ljetni miniFEST tamburaške glazbe održan je 21. kolovoza pokraj hrvatske crkve sv. Leopolda Mandića u Londonu, u Ontariju. MiniFEST “Zvuci tamburice” održava se od 1994. godine u organizaciji i pod pokroviteljstvom Društva Ogulin odsjeka 530 Hrvatske bratske zajednice. Naime, te godine slavljena je 100. obljetnica HBZ-a pa je u London i St. Thomas doputovao Omladinški i odrasli tamburaški zbor “St. George” iz Cokeburga (Pennsylvanije) na čelu s glavnim predsjednikom HBZ-a Bernardom Luketichem. Tako je na 100. rođendan Zajednice svjetlo dana ugledala još jedna kulturna priredba koja svojim sadržajima gaji, čuva i promiče hrvatsku kulturnu baštinu i tradicijske običaje u najjužnijem dijelu Ontarija.

Na ovogodišnjim “Zvucima tamburice” nastupili su ovi zborovi: Odrasli tamburaški zbor “St. George” iz Cokeburga (Pennsylvania), KUD Hrvata BiH “Kraljica Katari-na” iz Clevelanda (Ohio), Odrasli tamburaški zbor “Zlatni pajdaši” crkve sv. Križa iz Hamiltona (Ontario), Tamburaški orkestar “Plamena noć” iz Londona (Ontario) i Folklorni ansambl “Hrvatski korijeni” iz St. Thomasa (Ontario). Za ples i zabavu svirali su “Hrvatski zvuci” iz Londona. Zanimljivo je da je ugledni tamburaški zbor “St. George” iz Cokeburga odsjeka 354 HBZ-a nastupio na svim dosadašnjim “Zvucima tamburice” predvođen muzičkim direktorima: Marlene Luketich-Kochis, Danielom Kochis i Bernadette Luketich-Sikaras te predsjednikom Luketichem. Zvucima tamburice 2011 nazočili su iz Glavne uprave Zajednice: predsjednik Bernard Luketich, tajnik/blagajnik Edward Pazo, druga potpredsjednica Bernadette Luketich-Sikaras, predsjednik Nadzornog odbora George Pavlecic, članovi Nadzornog odbora Donald Langenfeld i Robert Luketic te predsjednik Ontarijske federacije odsjeka HBZ-a Ladislav Meze.

Festivalskoj priredbi nazočili su i mnogi članovi i odbornici odsjeka HBZ-a diljem kanadske provincije Ontarija te susjednih američkih država. Slavju i ljetnoj festivalskoj zabavi prethodila je sv. misa koju je služio don Andrija Šipek. (Franjo Bertović)

LJETNI SUSRET HRVATSKOGA KULTURNOGA KLUBA

ŠVICARSKA – Početkom rujna članovi Hrvatskoga kulturnoga kluba i njihovi gosti su se okupili u šumskoj kućici u Neuenhofu na ovogodišnjem ljetnom susretu. Polako su stizali i prvi gosti, i nakon što su ih organizatori pozdravili i ponudili pićem dobrodošlice, smjestili bi se uz prijatelje i poznanike, a na vrijeme su stigli i tamburaši TS Alkari. Ove godine prisutne je, uz drage goste, Hrvatice, Hrvate, Švicarke, Švicarce i druge goste svojim dolaskom razveselio i generalni konzul RH iz Züricha Hrvoje Cvitanović. Predsjednik Hrvatskog humanitarnog foruma Zvonimir Mitar podsjetio je prisutne kratkim govorom na 20. obljetnicu HHF-a, spomenuvši što je sve Hrvatski humanitarni forum u proteklih 20 godina ostvario. (www.croatia.ch)

JELENA VULIĆ POSTALA MISS U SYDNEYU

AUSTRALIJA - Na zabavi, 20. kolovoza, u velikoj dvorani HD “Sydney”, u Punchbowlu, odlukom žirija u sastavu: Natalie Žabek-Šincek, Ivana Špehara, Daniela Jurlete, Andrews Pintarića i Antonele Šuvela, za ovogodišnju ljepoticu - Miss Zagreb HNK 2011. izabrana je simpatična Jelena Vulić. Jelena će predstavljati ovaj hrvatski nogometni klub na Miss Croatia za Australiju i Novi Zeland na velikome nogometnom turniru hrvatskih nogometnih klubova, čiji je ove godine domaćin HK “Kralj Tomislav”. (Nova Hrvatska)

‘Croatian Fest’ u Chicagu

Ovogodišnja proslava započela je procesijom na čelu koje su sliku Gospe Sinjske nosili mladi Hrvati drugoga naraštaja. U povorci je sudjelovalo pedesetak raznih udruga

Sliku Gospe Sinjske nosili su mladi Hrvati druge generacije

Okupljeno mnoštvo ispred crkve Sv. Jeronima u Bridgeportu

Tekst i snimke: GK RH Chicago

Dana 15. kolovoza svečano je proslavljena 105. obljetnica obilježavanja blagdana Velike Gospe u Chicagu. Ovu tradiciju utemeljili su doseljeni Hrvati, većinom iz Dalmacije i okolice Sinja, koji su davne 1906. osnovali Dalmatinsko obiteljsko društvo čudotvorne Gospe Sinjske. Procesija s likom Gospe Sinjske u međuvremenu je prerasla i u društveno-kulturni simbol hrvatskih iseljenika u Chicagu te se u medijima najavljuje kao *Croatian Fest*. To je jedina procesija u gradu koja se već 105 godina održava istim ulicama oko današnje crkve sv. Jeronima u Bridgeportu. Istoimena župa utemeljena je 1912. pa se sljedeće godine 29. travnja priprema velika proslava 100. godišnjice postojanja i aktivnog djelovanja sv. Jeronima.

Ovogodišnja proslava započela je procesijom na čelu koje su sliku Gospe Sinjske nosili mladi Hrvati drugoga naraštaja. U povorci je sudjelovalo pedesetak raznih društava, klubova, škola, folklornih skupina i sedam orkestara, među kojima i orkestar američke mornarice te škotski i irski glazbenici. Meštar ceremonije odnosno *Grand Marshall* bila je Nevenka Jurković, predsjednica društva “Hrvatska žena, grana broj 1, Chicago”. Kao i svake godine, u jednosatnoj povorci sudje-

lovali su predstavnici lokalnih, gradskih i županijskih vlasti. Ovaj događaj tradicionalno okuplja nekoliko tisuća ljudi. Osim Hrvata iz Chicaga i okolnih država Wisconsin, Indiana, Missourija, Iowe, Michigana, prisutni su bili i mnogobrojni župljani župe sv. Jeronima, poput Talijana, Iraca, Škota, ali i novodoseljenih Kineza.

Sv. misu je kao poseban gost predvodio fra Ivica Jurišić, župnik hrvatske župe iz Rotterdama, uz domicilne franjevece iz Chicaga. Nakon svečanog dijela proslave slavlje je, uz glazbu te bogatu ponudu hrane i pića, potrajalo do kasnih večernjih sati. Procesiji, sv. misi i cijelodnevnom slavlju nazočile su generalna konzulica dr. Jelena Grčić Polić i Renee Pea iz GK RH Chicago te Jelena Vreš iz Veleposlanstva RH u Washingtonu. ■

Meštar ceremonije odnosno *Grand Marshall* bila je Nevenka Jurković

ENG Croatians celebrated the Feast of the Assumption of the Virgin Mary in Chicago for the 105th time. During that time a procession carrying the image of Our Lady of Sinj has grown into a social and cultural symbol of Croatian emigrants in Chicago and is covered in the press as the *Croatian Fest*.

Gostovanje jednog od najkvalitetnijih iseljeničkih ansambala

Za razliku od prethodne dvije turneje, kad je prioritet bio predstaviti se i nastupiti na što više koncerata, glavni cilj ove turneje bio je snimanje prvog CD-a

Naastup na
Đakovačkim
vezovima

1. Kreni kolo /POKUPLJE/
2. Na salašu kraj Betlema /SLAVONIJA/
3. Lički tanac /LIKA/
4. Kolo iz Štitara /SLAVONIJA/
5. Turopoljski drmeš /TUROPOLJE/
6. Dej mi bože /MEĐIMURJE/
7. Dobar večer, moj gosparu /LASTOVO/
8. Drmeš iz Podravine /PODRAVINA/
9. Korčulanski plesovi
10. Svirka na gajdama
11. Svirka na sopilama
12. Na Neretvu misečina pala
13. Krist na žalu – solista Đani Stipaničev
14. Ne dirajte mi ravnicu /Antonija Vinić i Đani Stipaničev/
15. Zvona moga grada – solista Đani Stipaničev

Napisao: **Ivica Grgić**

Snimila: **Margaret Škratulja**

HKUD "LADO" iz Geelonga u Australiji ove godine stigao je na dvadesetodnevnu domovinsku turneju, koja je ovaj put uz gradove u Hrvatskoj uključila i nastupe u BiH, kao i posjet hrvatskoj zajednici u Subotici. Pripreme za turneju dugo su trajale, s jedne strane trebalo je pripremiti glazbene i plesne točke, o čemu se brinuo Florio Škratulja u suradnji i pod nadzorom Tihomira Zlatića, dok se uprava s druge strane trudila prikupiti dovoljno financijskih sredstava za troškove turneje. Za razliku od prethodne dvije turneje, kad je prioritet bio predstaviti se i nastupiti na što više koncerata, glavni cilj ove turneje bio je snimanje prvog CD-a u zagrebačkom

studiju Zlatka Žugčića Žuge, a sve pod nadzorom aranžera i stalnog suradnika ansambla LADO Tihomira Zlatića. Snimanje je uspješno obavljeno i ovih dana svi nestrpljivo očekujemo izlazak CD-a.

NASTUP S ĐANIJEI STIPANIČEVIM

Nakon završetka snimanja CD-a u studiju, članovi LADA krenuli su na nastupe. Prvo su u ponedjeljak 27. lipnja imali nastup u Nacionalnom parku 'Plitvička jezera', što je bila prvorazredna atrakcija svim turistima koji su se u tom trenutku tamo zatekli. Na večer je mlade australske članove LADA u restoranu "Lička kuća" ugostio KUD "Izvor Rakovica", s kojima su se upoznali na turneji 2007. godine, a zajedničko druženje potrajalo je do dugo u noć. Idući dan bio je predviđen za posjet Puli i istarskom poluotoku, a taj posjet na sve je ostavio izniman

dojam. Mnogima je ovo bio prvi posjet ovom dijelu Hrvatske.

Prvi cjelovečernji koncert na turneji održan je 29. lipnja u Zagrebu u Domu kulture na Knežiji, a bio je namijenjen članovima i prijateljima KUD-a "Trešnjevka" s kojima LADO surađuje već dugi niz godina. Poseban gost na ovom koncertu bio je poznati pjevač Đani Stipaničev, koji je na ovaj način zahvalio LADO-vcima koji su ga pratili na njegovoj australskoj turneji prošle zime. Prvi dio koncerta bio je sastavljen od nastupa tamburaškog orkestra LADA i Đanija Stipaničeva, a pod dirigentskom palicom maestra Bože Potočnika i Tihomira Zlatića, da bi se na kraju u nekoliko pjesama zajednički predstavili pjevači i plesači LADA i Trešnjevke.

Idućih nekoliko dana LADO je proveo u Slavoniji, gdje su prvo posjetili i razgledali Osijek, a nakon toga herojski

Nastup u nacionalnom
parku Plitvička jezera

grad Vukovar. Posebno dojmljiv bio je posjet Memorijalnom centru hrvatskih branitelja i Spomen-groblju na Ovčari. Dana 2. srpnja LADO je nastupio u Vinkovcima. U sklopu manifestacije "Vinkovačkog ljeta" imali su zajednički nastup s domaćim KUD-om "Lisinski".

NA ĐAKOVAČKIM VEZOVIMA

Idući dan bio je rezerviran za nastup na Đakovačkim vezovima, na kojima LADO nastupa treći put. Ove godine predstavili su se plesovima iz Posavine, a u koreografiji Anđele Potočnik i u aranžmanu Bože Potočnika. Nastup mladih australskih folklorša izazvao je veliko zanimanje na festivalu te su tijekom dana dali nekoliko intervjua i izjava za novine i elektroničke medije.

Iduća postaja na njihovoj trodnevnoj turneji bila je Subotica na sjeveru Vojvodine, u kojoj još živi velika hrvatska za-

jednica. Tijekom jednodnevnog boravka u Subotici posjetili su sve ustanove i institucije bitne za opstojnost Hrvata na ovim prostorima: franjevačku crkvu, stolnu baziliku sv. Terezije, Gradsku kuću, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i Hrvatsko nacionalno vijeće. LADO je imao koncert u Velikoj vijećnici Gradske kuće, da bi na kraju koncerta domaći Hrvatski tamburaški orkestar sa svojih četrdesetak tamburaša izveo nekoliko popularnih arija i narodnih pjesama. Druženje je nastavljeno i na zajedničkoj večeri, kad su LADO-vci imali priliku čuti i jedan od najboljih tamburaških sastava na svijetu, popularnu skupinu "Ravnica". Posjet i boravak u Subotici ostavili su na sve izniman dojam, a to potvrđuju riječi vlč. Stipana Beretića: "Dolaze mnogi gosti iz domovine i svijeta u Suboticu, ali neposrednost, prijateljstvo i dobrota mladih i mladih iz LADA plijeni napose iskrenošću. Nastup LADA u Vijećnici subotičke Gradske kuće bila je himna ljepoti, mladosti, oduševljenju. Izazvali su u meni provala emocija. Takva požrtvornost i takva odanost ljepoti hrvatske pjesme i plesa ne može se glumiti."

Idućih nekoliko dana LADO je proveo u BiH. Prva postaja u ovom dijelu bila je Žepče, gdje su im domaćini iz HKUD-a "Gromovnik" i Planinarskog doma iz Žepče priredili nezaboravnu večer u planinarskom domu na Martinskome visu, uz čobanac od divljači, pečenog odojka, šargiju, ples i pjesmu. Nakon toga LADO-vci su posjetili Sarajevo, Mostar, Međugorje i Split, pokušavajući se usput malo i odmoriti prije završnog koncerta na Lastovu.

Nastup u Gradskoj Kući - Subotica

REKLI SU O LADU:

Đani Stipaničev, glazbenik:

U svakom slučaju sam više nego oduševljen suradnjom s LADOM iz Geelonga. Moram istaknuti da iako je riječ o amaterskom sastavu, oni su svojom kvalitetom puno bliže profesionalnim sastavima. Imao sam priliku s njima surađivati na svojoj australskoj turneji kad sam im poslao svoje materijale i oni su uz aranžmane Tihomira Zlatića opsegom i kvalitetom pripremljenog materijala nadmašili moja očekivanja. Dogovorili smo i daljnju suradnju te u planu imamo novu australsku turneju već ove zime, kao i novogodišnji koncert u Centru hrvatske zajednice u Geelongu.

Božo Potočnik, dirigent, skladatelj, glazbeni pedagog:

S LADOM iz Geelonga surađujem već dugo vremena i dobro sam upoznat s njihovim radom. Riječ je o jednome od rijetkih društava u iseljeništvu koje je nastavilo s kvalitetnim radom i nakon osamostaljenja Hrvatske. Imali su sreću da s njima rade Tihomir Zlatić i Florio Škratulja, koji održavaju tu razinu kvalitete i ozbiljnog rada. Oni znaju da imaju moju potporu i da mogu računati na pomoć i suradnju u svim projektima.

Kao što je počela turneja koncertom i zajedničkim nastupom s Đanijem Stipaničevim, tako je i završila na Lastovu. Lastovo nije slučajno odabrano za mjesto završnog koncerta jer veliki broj članova LADA vuče podrijetlo s ovog otoka, a i predsjednik Ivan Škratulja je tu rođen. Završni koncert na turneji počeo je sletom plesova iz Međimurja i Posavine, a završio nastupom Đanija Stipaničeva i Tamburaškog orkestra pod dirigentskom palicom Tihomira Zlatića.

Ovim koncertom završila je i službeno turneja LADA iz Geelonga, koja je još jednom potvrdila da je riječ o jednome od najkvalitetnijih folklornih skupina u iseljeništvu. Svi članovi i prijatelji LADA mogu biti ponosni na način na koji su se predstavili i na ovoj domovinskoj turneji te su tako najavili obilježavanje 40. obljetnice djelovanja društva iduće godine. ■

ENG The Lado Croatian Culture & Arts Society of Geelong, Australia, was on a twenty-day tour of the homeland this summer, which included a stop in Zagreb to record their first ever CD.

“Želim se ponovno vratiti u Hrvatsku”

Marka u Hrvatskoj posebno fascinira povijesna i kulturna baština kojom naša zemlja obiluje, a kaže da je i hrana u nas puno ukusnija nego u Americi

Marko ispred Studentskog doma 'Cvjetno naselje' gdje se održavala Sveučilišna škola

Napisao: **Hrvoje Salopek**
Snimke: **Zbirka Bajzer i H. Salopek**

Sveučilišnu školu hrvatskog jezika i kulture koja se svake godine u srpnju održava u Zagrebu pohađaju često vrlo zanimljivi ljudi iz cijelog svijeta. Tako je i ove godine.

Jednog od polaznika imali smo prirodu bolje upoznati. Riječ je o Marku Bajzeru, 22-godišnjem Hrvat iz Rochesteru u američkoj saveznoj državi Minnesoti. Marko je student na Sveučilištu Cincinnati gdje studira glazbu, skladbu i fagot. U SAD je došao kao trogodišnjak kad se zajedno s majkom Štefanijom odselio iz Zagreba k ocu Željku. “Moj tata je fizičar, i u Zagrebu je radio na Institutu ‘Ruđer Bošković’. Godine 1986. dobio je primamljivu ponudu da svoju karijeru nastavi na uglednoj Kli-

nici Mayo u Rochesteru, koju nije odbio. Otac je tri godine živio sam, zatim je kupio kuću i naša se obitelj našla ponovno na okupu. Nas je šestero – imam još dva brata i sestru”, priča nam Marko.

GLAZBENA KARIJERA

“Mama je farmaceut, a rodom je iz Velikog Trgovišća u Hrvatskome zagorju. I ona je našla posao u Klinici Mayo, ali ne u farmaceutskoj struci, kako bi svatko pomislio, već kao prevoditeljica za potrebe pacijenata s prostora bivše Jugoslavije koji ne govore ili slabo govore engleski.” Inače, priča nam Marko kako Klinika Mayo zapošljava gotovo 40.000 ljudi, a sam grad Rochester ima oko 100.000 stanovnika. Dakle, riječ je o ustanovi uz koju su izravno ili neizravno vezani gotovo svi stanovnici grada.

Marko kaže da se glazbom počeo baviti kao dječak. “Prvo sam pjevao u dječaćkom zboru, pa sam učio i klavir, a u srednjoj školi sam učio fagot.” Na pitanje od koga je naslijedio glazbenu darovitost, kaže da je to očito s očeve strane jer je očeva sestra studirala klavir.

Bajzeri su ostali u stalnim vezama s Hrvatskom. Svakih nekoliko godina dolaze u domovinu. U Zagrebu posjeduju stan, a na otoku Rabu otac ima rodbinu kod koje mogu ljetovati. U Rochesteru nema puno Hrvata pa ondje ne postoje hrvatske udruge u kojima bi se naši sunarodnjaci mogli okupljati. Marko nam kaže kako ondje živi samo nekoliko hrvatskih obitelji, koje se poznaju i neformalno druže.

Marko je najmlađi od svoje braće. Budući da je najkraće boravio u Hrvatskoj, najslabije u obitelji govori hrvatski. Iako se s lijepo sporazumijeva, želi još usavršiti svoje znanje. “Nisam baš uhvatio dobro padeže, rodove i gramatiku. To sad želim popraviti.” Kaže kako je prije nekoliko godina njegova sestra pohađala Sveučilišnu školu u Zagrebu pa se nakon njezine preporuke odlučio na taj oblik učenja hrvatskoga. “Polaznika ima oko 35, a podijeljeni smo po znanju jezika u grupe. Ja sam u najvišoj grupi. Tu nas je samo četvero tako da se može intenzivno raditi i učitelji se mogu svakome posebno posvetiti.” Marko kaže da se usa-

Obitelj Bajzer – roditelji Štefanija i Željko s djecom Markom i Lukom (lijevo) te Lucijom i Matejem

vršavanjem hrvatskog želi pripremiti za mogući dulji boravak u Hrvatskoj. "Želio bih na nekoliko godina doći živjeti u Hrvatsku, kad završim studij. Pokušat ću svoj boravak povezati sa svojom glazbenom strukom. Još moram provjeriti sve mogućnosti života i rada u Hrvatskoj. U svakom slučaju moja je želja da dođem, a hoće li se ona ostvariti, vidjet ćemo..."

HRVATSKI NAČIN ŽIVOTA

Na pitanje što mu se u Hrvatskoj posebno sviđa odgovara kako ga fascinira povijesna i kulturna baština kojom naša zemlja obiluje. "I hrana je ovdje puno bolja. Sve je izvornije i nije tako umjetno kao u Americi. Imate posebno dobar kruh i sladoled", kaže Marko i dodaje kako mu se sviđa i način života ovdje. "U Americi postoji uzrečica koja kaže - 'Europejci rade da bi živjeli, a Amerikanci žive

Marko svira fagot, nastup s prijateljima

da bi radili, a to posebno vrijedi za Hrvate, koji uz rad znaju i uživati u životu." A što mu se ne sviđa? "Ne znam što bih tu posebno naveo. Možda korupciju o kojoj svi mediji govore. To sigurno

nije dobro", kaže naš sugovornik. "Još sam se nešto sjetio. Ovdje mi nedostaju one fontanice s pitkom vodom. Toga u Americi ima posvuda i vrlo je praktično jer se čovjek može osvježiti i okrijepiti. To je pogotovo važno kad vladaju vrućine kakve sad imamo u Zagrebu."

Našem sugovorniku poželjeli smo ugodan boravak u Hrvatskoj i da mu se ostvari želja da nakon studija svoju umjetničku karijeru nastavi u Hrvatskoj, barem na koju godinu.

Marko će nakon Sveučilišne škole otići na otok Brač gdje će dva tjedna sudjelovati u seminaru skladatelja koji se ondje održava. Posljednji tjedan svog boravka u Hrvatskoj provest će kod rođaka na Rabu. ■

ENG We spoke with Marko Bajzer, a 22-year-old Croat from Rochester in the US Federal state of Minnesota. This summer he attended the University School of Croatian Language & Culture in Zagreb.

ISELJENIČKE VIJESTI

PREDAVANJE O SESTRI MARIJI - ANKI PETRIČEVIĆ

DUBROVNIK - U samostanu Male braće u Dubrovniku održano je 25. kolovoza predavanje na temu: "Život i djelo klarise, sestre Marije od Presvetog srca - Anke Petričević". Predavanje je održala prof. mr. sc. Branka Zariadić - Petričević, dugogodišnja predsjednica Matice hrvatske iz Beča i rođena sestra pjesnikinje Anke Petričević. Uz mnogobrojnu publiku, predavanje je sa zanimanjem pratio i dubrovački biskup mons. Mate Uzinić. Sestra Marija od Presvetog srca rođena je 1930. godine u Lovreču (Imotska krajina). Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1955. godine hrvatski jezik i književnost, a iste godine moli za primitak u zatvoreni samostan klarisa u Splitu, gdje se i danas nalazi. Članica je Društva hrvatskih književnika i Matice hrvatske te dobitnica mnogobrojnih nagrada. Izdala je tridesetak zbirki duhovne i domoljubne lirike, četiri dramska djela i trinaest proznih djela. (Maja Mozara)

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA DEJANA STOKIĆA

DUBROVNIK - 14. srpnja u uredu HMI-ja u Dubrovniku otvorena je izložba hrvatsko-francuskog fotografa Dejana Stokića. Izložba je otvorena na inicijativu Francuske alijanse Dubrovnik, prigodom francuskoga nacionalnog blagdana. Ovih dana u pratnji gradonačelnika Dubrovnika Andra Vlahušića posjetio ju je i gradonačelnik grada prijatelja Rueil Malmaisona, Patrick Ollier sa suprugom i suradnicima. Ugledni gosti izrazili su zadovoljstvo posjetom dubrovačkom uredu HMI-ja te izložbom kojom je obilježen blagdan Republike Francuske, navodeći da je projekt bratimljenja s gradom Dubrovnikom, a jednako tako i svaka druga suradnja s hrvatskim iseljenicima u Francuskoj, pozitivan primjer međusobnog poštovanja i oplemenjivanja dviju kultura, Francuske i Hrvatske. (Maja Mozara)

OAZA DOM

OAZA – dom za starije i nemoćne osobe

Ključićka cesta bb, Ključić Brdo, Velika Gorica

Tel. +385 (0)1 5580-400, +385 (0)1 5580-403

Poštovani,

Pozdravljam Vašu odluku da s nama u Oazi provedete zlatno doba Vašeg života, jer to znači da ste osigurali kvalitetan život i u trećoj životnoj dobi. Ovdje smo Vam uvijek na usluzi, u trenucima kad obavljate svakodnevne aktivnosti, kada se radujete, kad se družite i kad provodite slobodno vrijeme, ali i u trenucima kad Vam treba pomoć, bilo zbog bolesti, bilo zbog smanjenih aktivnosti.

Prepoznavši na hrvatskom tržištu nedostatak domova visoke kategorije i izgrađivši upravo takav, pružili smo Vam mogućnost da u Oazi živite život dostojan čovjeka kao i korisnici ovakvih usluga u zapadno europskim zemljama, u kojima su ovakvi domovi standard.

Našu ustanovu razvijamo na načelima zajedništva, međusobnog uvažavanja, profesionalne skrbi i prijateljstva, kao novu obitelj u kojoj, u kućnom ambijentu i toplini doma, svi brinu o svima, u kojoj je svima stalo.

Rado ćemo Vam pokazati po čemu se razlikujemo od drugih ustanova ovakve vrste, pokazati da ste dobrodošli ne samo kao korisnik naših usluga, već i kao naš partner, kao dio obitelji. Posjetite nas, pogledajte što nudimo i uvjerite se sami. Naša je misija život osoba treće životne dobi učiniti što kvalitetnijim i sadržajnijim, s posebnim naglaskom na nastavak aktivnog života. To nam omogućava stručno osoblje koje Vam je neprekidno na raspolaganju, dodir s netaknutom prirodom, brojne dodatne pogodnosti koje nudimo, kao i moje osobno jamstvo na temelju višegodišnjeg iskustva u vođenju ovakvih ustanova u Švicarskoj.

Vaše zadovoljstvo nama je na prvom mjestu.

Dobro nam došli!

Jozo Tolić, ravnatelj doma

PS: Za sve upite stojim Vam osobno na raspolaganju na broju + 385(0)98 221 595

Lokacija

Dom je smješten na Ključić brdu, slikovitom mjestu na lijepim brežuljcima Vukomeričkih gorica, u blizini velikih urbanih sredina, Zagreba i Velike Gorice.

Kapacitet doma i opremljenost soba

Dom je smješten na parceli od ukupno 7.800 m². U 68 jednokrevetnih i dvokrevetnih soba u stambenom dijelu, korisnicima pored jedinica za stanovanje hotelskog tipa, stoje na raspolaganju i jedinice za pojačanu njegu uređene prema visokim europskim standardima, primjerene za smještaj i njegu osoba koje trebaju posebnu skrb. Sobe su veličine 27 m², sve s vlastitom kupaticom, a opremljene su najsuvremenijim medicinskim krevetima (Burmeier).

Svaka soba ima televizor, telefon i dojavni sigurnosni sustav. Također na svakom katu se nalaze i sestrinske sobe sa staklenim stijenama radi preglednosti i sigurnosti.

Naše usluge

Pružamo vam vrhunsku uslugu s dodatnim sadržajima i stručnom negom, topli, kućni ambijent okružen predivnom prirodom i individualni, prijateljski pristup. Uz vrhunsku uslugu stanovanja i prehrane nudimo njegu i brigu o zdravlju, radne terapije i organizirano provođenje slobodnog vremena.

Sadržaji

- Blagovaonica s prostorom za društvena događanja
- Dva dnevna boravka u stambenom i stacionarnom dijelu doma
- Kafić s otvorenim terasom
- Knjižnica
- Katne čajne kuhinje
- Prostor za masaže, fizioterapiju i radnu terapiju
- Frizerski i pedikerski salon
- Kapelica, vjerski sadržaji
- Prodavaonica robe dnevne potrošnje
- Park i šetnica s klupicama za sjedenje

ISELJENICI UMAŠKOGA KRAJA U ZAVIČAJU

UMAG - Za predstavnike istarskih iseljenika iz njujorškog "Istria sport cluba", koji su u kolovozu boravili u Umagu na odmoru, upriličen je u gradskoj palači prijam kod gradonačelnika Vilića Bassanesea. U Umagu je boravila delegacija tog kluba od 40-ak osoba, među kojima je i njihova nogometna ekipa. Potpredsjednik kluba i jedan od osnivača Ratko Zenzerović i Sergio Babich istaknuli su da su zadovoljni što su ovaj put odabrali baš taj gradić za organizirano ljetovanje. Umag im se sviđa, a primijetili su veliki napredak općenito, ne samo u Istri, nego u cijeloj Hrvatskoj. Kako su objasnili predsjednik "Istria sport cluba" i tajnik Carlo Bucich i Aldo Diminić, jako su povezani sa svojom domovinom i puno su joj pomagali, što i danas rade. U SAD-u ima 15-ak istarskih klubova, a samo u New Yorku devet. (*Glas Istre*)

DONACIJE KANADSKIH HRVATA

KANADA - Tajnik udruge Hrvatskoga radija Vancouver, ugledni odvjetnik Tomislav Dušević, za boravka u Lijepoj Našoj posjetio je 17. kolovoza udruhu "Anđeli" u Splitu i donirao 2.000 kanadskih dolara u ime Hrvatskoga radija Vancouvera i hrvatske zajednice kao i dobrih ljudi koji su podržali akciju "Pomožimo našim anđelima", a koja je održana na crkvenome zemljištu Blaženoga Alojzija kardinala Štepinca u Richmondu na pikniku Hrvatskoga radija Vancouver 10. srpnja 2011. Donirana su medicinska pomagala koja su djeci potrebna kako za terapije, tako i u svakidašnjem životu. Druga donacija koju je predala obitelj Bratanić, u iznosu od 3.000 CAD, upućena je u Zagreb, a riječ je o uređaju za kisik Inogen One G2. (www.radiovrh.ca)

DINAMOVCI POSJETILI HKD JADRAN

ŠVEDSKA - Dan prije uzvratne utakmice trećeg pretkola kvalifikacija za Ligu prvaka protiv ekipe Malmö FF, zagrebački Dinamo na inicijativu HKD Jadran posjetio je Hrvatski dom u Malmöu. Hrvatski ljubitelji športa u Švedskoj, a nadasve nogometa, dobili su priliku uživo po-

držati hrvatskoga nogometnog prvaka. Mnogi Hrvati koji žive u Švedskoj pratili su utakmicu na stadionu, a dio ih je gledao izravno u prostorijama HKD Jadran. (www.jadran.se)

PROSLAVA MALE GOSPE U HAMILTONU

KANADA - Hrvatska župa sv. Križa iz Hamiltona i ove je godine tradicionalno proslavila rođendan Majke Božje u nedjelju najbližu tom blagdanu. Misa je slavljenja u velikome župnom paviljonu, u župnome parku u Smithvillu nedaleko od Niagare. Proslavu je predvodio domaći župnik vlč. Marijan Mihoković, a svirao je i predvodio misno pjevanje župni odrasli tamburaški sastav "Zlatni pajdaši" pod vodstvom učitelja glazbe Michaela Šavora. Na kraju mise župljanka Vera Perković pročitala je svoju pjesmu napisanu Majci Božjoj za rođendan, a djeca su došla po svoj dio rođendanske torte kojom obično budu počašćena uz Gospin rođendan. Popodne je upriličen uobičajeni piknik, a poslije toga križni put kojim obično završava druženje u župnom parku u Smithvillu. Piknik su pripremili župni Radni odbor pod vodstvom Johna Satošeka te članice Hrvatske katoličke žene, a liturgijski prostor i sve potrebno za liturgijsko slavlje pripremila je pastoralna suradnica Ana Juraj. (*IKA*)

ISELJENIČKI PIKNIK U ŠIBENIKU

ŠIBENIK - U suradnji s Udrugom povratnika iz Šibenika, HMI Split došla je na ideju da započne s organiziranjem iseljeničkih piknika, koji bi s vremenom postali tradicionalni. Na njima bi se sastajali povratnici, ali i svi iseljenici koji bi se u to vrijeme našli u starome zavičaju. Namjera je svake godine organizirati piknik na drugome mjestu jer je uz piknik

predviđeno razgledanje grada, zabava, druženje i međusobno upoznavanje. Ovogodišnji piknik organiziran je u Bilicama kraj Šibenika. Tu se posebice iskazalo Društvo povratnika na čelu sa Zdravkom Belančićem koji još živi malo u Clevelandu, malo u Hrvatskoj, ali najviše voli biti u rodnome kraju. Uz dalmatinsku pjesmu raspoloženje je podignula i Gabriela Brajević, Splićanka iz San Pedra u Kaliforniji, koja nam je pročitala svoje stihove domoljubne i ljubavne tematike. Rodile su se i mnogobrojne ideje, a sve su usmjerene na to kako pomoći domovini Hrvatskoj i kako stvoriti uvjete za povratak kući.

Rujanski manifest i Rakovička buna 1871. godine

Eugen Kvaternik, suradnik Ante Starčevića, podignuo je 7. listopada 1871. u selu Bročancu kraj Slunja u Vojnoj krajini bunu protiv "švabsko-magjarskoga gospodstva" i osnovao hrvatsku narodnu vladu

Piše: **Željko Holjevac**

U drugoj polovici 19. stoljeća hrvatske zemlje su prožimali nacionalno-integracijski i modernizacijski procesi. Oni su usmjeravali izgradnju građanskog društva i moderne nacije u uvjetima koje je nudio habsburški politički okvir. Nakon što su tijekom 1850-ih godina položeni temelji moderne Hrvatske, početkom 1860-ih Hrvatska se našla na raskrižju između Beča i Pešte. Ubrzo nakon Austro-ugarske nagodbe (1867.), kojom je Habsburška Monarhija preustrojena u dvojni državu, sklopljena je i Hrvatsko-ugarska nagodba. No, dok su prvom nagodbom odnosi između Beča i Pešte uređeni na ravnopravnoj osnovi, drugom je potvrđen podređen položaj Hrvata u zajednici s Mađarima.

Hrvatsko-ugarskom nagodbom u Hrvatskoj su bili zadovoljni samo vladajući unionisti, tj. domaći političari koji su vjerovali da će "poštena unija" s

Mađarima osigurati hrvatskom narodu primjereni razvitak i napredak. Njihovi oporbeni protivnici, narodnjaci pod vodstvom Josipa Jurja Strossmayera i Franje Račkog te pravaši pod vodstvom Ante Starčevića i Eugena Kvaternika, bili su nezadovoljni, dapače ogorčeni. "Ja nerazumim, što hoće da kažu oni, koji vele da kraljevina Hrvatska, kraljevina pet stoljetjah perkosivša iztoku i zapadu, nemože o sebi, neodvi-

sna stajati. Nijedan narod nemože bez drugih naroda obstati, pa itako svako selo može kao neodvisna država biti", rekao je Ante Starčević još 1861. u Hrvatskom saboru.

PITANJE IZDVAJANJA HRVATSKE

U austro-ugarskome dualističkom sustavu Hrvatska je bez Dalmacije i Istre, koje su bile prepuštene austrijskoj polovici podunavske države, u ugarskoj polovici dobila autonomiju s obilježjima državnosti, ali je konkretne ovlasti imala samo u sudstvu, školstvu, unutarnjoj upravi i vjerskim poslovima. No, dok je bečko središte na razini Austro-Ugarske moralo usklađivati svoju politiku s politikom mađarskih krugova, u Hrvatskoj i Slavoniji čak su i ti skromni poslovi u samoupravnoj nadležnosti posredno ovisili o volji mađarske vlade jer je ona određivala koje će zakone Hrvatskog sabora vladar potvrditi.

Austro-Ugarska je bila stara tvorevina dinastije Habsburgovaca, u kojoj je živjelo više srednjoeuropskih naro-

Josip Juraj Strossmayer, đakovački biskup i prvak Narodne stranke

da, ali ona nije bila nacionalna država čak ni za austrijske Nijemce (tada nije postojala posebna austrijska nacija) i Mađare koji su u njoj imali prednost u svemu. Kad su se nakon ujedinjenja Njemačke u siječnju 1871. austrijski Nijemci počeli ogledati prema ujedinjenoj Njemačkoj kao nacionalnoj državi njemačkoga naroda kojemu su i sami pripadali, a u situaciji u kojoj su Mađari svoju polovicu Monarhije, zajedno s Hrvatskom i Slavonijom, doživljavali kao nadomjestak za vlastitu nacionalnu državu, tadašnji vladar Franjo Josip pomislio je kako bi mogao ostati bez zemlje pa je pružio ruku Česima i nagovijestio mogućnost da Češka izdvajanjem iz austrijske polovice postane treća jedinica u Monarhiji, ravnopravna Austriji i Ugarskoj. Međutim, tome su se najodlučnije suprotstavili Mađari – ne zato što im ne bi odgovaralo slabljenje Austrije, nego zato što su se bojali da bi uzdizanje Češke na stupanj treće jedinice mogao biti primjer za one koji bi po analogiji mogli postaviti pitanje izdvajanja Hrvatske iz zemalja ugarske krune i njezino pretvaranje u četvrtu jedinicu u podunavskoj Monarhiji, utoliko prije što je Hrvatska u to vrijeme bila jedina zemlja koja je posjedovala kakvu-takvu autonomiju u sklopu države austrijskih Nijemaca i Mađara. “Ako Mađari ne budu okolnostima prisiljeni – to bi glavno bilo, da se Česi izmire – onda se mi ne nenagodi-smo”, pisao je Rački 27. lipnja 1871. u skupu Strossmayeru.

NARODNA STRANKA OSUDILA DUALIZAM

Iako su unionističke vlasti u Hrvatskoj, produžena ruka mađarske vlade, proglasile svaku borbu protiv nagodbenog sustava kaznenim djelom, Narodna stranka iskoristila je priliku i javno osudila dualizam. Učinila je to tako što se 20. rujna 1871. obratila svojim “izbornikom i biračem” proglasom koji su potpisala 54 saborska zastupnika iz narodnjačkih redova, a koji je poznat kao *Rujanski manifest*. U njemu je osudila “takozvanu nagodbu” i djelatnosti unionista izjavljujući “da je narod ove kraljevine štujuć sveto, kako svoja, tako i svačija prava i stupajući vazda na stazi zakona, već odavna tvrdo odlučio pod blagim okriljem Nj. Veličanstva našega kralja slo-

bodno i samostalno živjeti i da nema nikakvih načina, nikakvih obećivanja, koja bi ga mogla od svetoga toga cilja odvratiti”. Time je izražena osnovna težnja narodnjaka, a ona se sastojala u tome da Hrvatska postane što samostalnija u sklopu Austro-Ugarske i da bude neposredno podređena kruni.

Dok je Narodna stranka s neizvjesnošću iščekivala rasplet češkog pitanja, vjerujući da bi o uspjehu ili neuspjehu Čeha da se izbore za poseban položaj u Monarhiji uvelike mogli ovisiti izgledi za slične hrvatske nade, Eugen Kvaternik, suradnik Ante Starčevića, podignuo je 7. listopada 1871. u selu Bročancu kraj Slunja u Vojnoj krajini bunu protiv “švabsko-magjarskoga gospodstva” i osnovao hrvatsku narodnu vladu. Za ministra unutarnjih poslova određen je Petar Vrdoljak, vojsku je preuzeo Ante Rakijaš, a za financije je bio zadužen Vjekoslav Bach. Opirući se dualističkom ustroju, Kvaternik se zanosio mišlju da bi s naoružanim krajišnjicima mogao doći u Zagreb i uspostaviti samostalnu hrvatsku državu o kojoj je Starčević propovijedao, baš kao što je desetak godina ranije Giuseppe Garibaldi s tisuću naoružanih dragovoljaca srušio Napuljsko kraljevstvo i time bitno pridonio ujedinjenju Italije.

‘TU LEŽI DIV’

Ustanici su 8. listopada pod razvijenom hrvatskom trobojnicom ušli u Rakovicu, predviđenu za privremeno sjedište nove narodne vlade, odakle su poslije odbijanja stanovnika susjednog Drežnika da im se pridruže 9. listopada prešli u Plaški. Vojna vlast proglasila je 10. listopada prijevremeni sud, a krajiške postrojbe opkolile su pobunjenike. Buna nije

Pravaški vođa Ante Starčević na spomeniku pred Gradskom knjižnicom u Zagrebu

Prva i zadnja stranica Hrvatsko-ugarske nagodbe

imala širu osnovu, događaji su kobno izmahnuli iz Kvaternikovih ruku, a nepouzdana pojedinci poput bojnika Stan-ka Rašića iz Kršlje i trgovca Jove Trbojevića iz Plaškog pripremili su njegovu propast. Sutradan je buna ugušena, Kvaternik je izdan i ubijen iz postavljene zasljeđe, a prijevremeni sud je poslije toga izrekao deset smrtnih presuda koje su bile odmah izvršene. “Tu leži Div, / Naš stid i sram, / Što bješe kriv, / Jer bješe sam”, napisao je 1911. o 40. obljetnici bune u Rakovici hrvatski književnik Antun Gustav Matoš u epitafu Eugenu Kvaterniku.

Nakon što je dobio uvjeravanje iz Berlina da ujedinjena Njemačka neće podupirati težnje koje bi dovodile u pitanje Austro-Ugarsku kao cjelinu, Franjo Josip je pod pritiskom Mađara prekinuo pregovore s Česima i vratio se dualističkoj politici. U Hrvatskoj je Narodna stranka morala prihvatiti nagodbu, a Stranka prava je privremeno obustavila svoju djelatnost. “Izvedi narod moj, o Gospode! / Izvedi ga iz ropstva zlopatna”, pjevao je kasnije Silvije Strahimir Kranjčević. Međutim, svi pokušaji rješavanja hrvatskoga pitanja u sklopu habsburške države, a u 20. stoljeću i jugoslavenske, ostali su neuspješni. Ono je povoljno riješeno tek državnim osamostaljenjem Republike Hrvatske pri kraju 20. stoljeća. ■

ENG National integration and modernisation processes spread throughout Croatian lands in the second half of the 19th century. They were directed at building a civil society and a modern nation in the conditions prevalent in the frame of Habsburg policy.

“Ne bojim se za hrvatsku zajednicu u Argentini”

Svoj boravak u Zagrebu Iva Vidić iskoristila je za razgovor s mjerodavnicima u vezi sa zgradom veleposlanstva bivše Jugoslavije koja bi sukcesijom mogla postati vlasništvo Hrvatske

Iva Vidić je već pet godina na čelu Međudruštvenog odbora hrvatskih udruga i ustanova Republike Argentine

vatskoj. U Buenos Airesu smo osnovali podružnicu Hrvatskoga informativnog centra. Izdavalimo dvotjedni informativni bilten na španjolskom jeziku, koji je bio ponajprije namijenjen argentinskim novinarima i političarima, naravno i svim zainteresiranim ljudima španjolskoga govornog područja, s ciljem širenja istine o ratu u Hrvatskoj nasuprot lažima koje su stizale iz Beograda.” Da se taj angažman isplatio potvrđuje i činjenica da je javno mnijenje u Argentini bilo naklonjeno napadnutoj Hrvatskoj te da je Republika Argentina jedna od prvih zemalja koja je priznala Republiku Hrvatsku, dodaje gospođa Vidić.

OTAC IZ SINJA, MAJKA IZ KARLOVCA

Iva Vidić rođena je u Buenos Airesu, a drugi je naraštaj tzv. nove iseljeničke skupine argentinskih Hrvata. Hrvati su se selili u Argentinu tijekom dvaju većih iseljeničkih valova. Onaj stariji događao se prvih desetljeća 20. stoljeća kad su pretežno ljudi iz Dalmacije zbog ekonomskih razloga tražili bolji život u dalekoj zemlji. U sklopu hrvatske zajednice oni i njihovi potomci smatraju se starim iseljeništvom. Pripadnici nove iseljeničke skupine su doseljenici koji su se potkraj 40-ih godina, nakon Drugoga svjetskog rata, u Argentinu doselili pretežno kao politički emigranti. Riječ je o Hrvatima koji su se nakon sloma NDH, bježeći pred partizanima, domogli Austrije ili Italije odakle su se preko tamošnjih izbjegličkih logora iselili u Argentinu. Tadašnji Peronov režim našim emigrantima odobravao je useljeničke vize bez većih formalnosti, za razliku od drugih velikih useljeničkih zemalja, pa je većina poslijeratnih izbjeglica svoju novu domovinu našla u Argentini.

“Tako su i moji roditelji, nakon izbjeg-

Napisao: **Mrvoje Salopek**
Snimke: **Zbirka Vidić i H. Salopek**

Nedavno je Hrvatsku maticu iseljenika posjetila Ivana - Iva Vidić, poznata odvjetnica iz Buenos Airesa i istaknuta predstavnica hrvatske zajednice u Argentini. Iskoristili smo tu prigodu za razgovor s gospođom Vidić koja obnaša važnu dužnost u društvenom životu argentinskih Hrvata. Naime, ona je već pet godina na čelu Međudruštvenog odbora

hrvatskih udruga i ustanova Republike Argentine (*Odbor*).

Gospođa Vidić nam priča kako je od svojih mladenačkih dana bila aktivna u nekoliko hrvatskih udruga, no posebno se angažirala u društvenom životu argentinskih Hrvata sredinom '91. kad je u Hrvatskoj počeo rat. “Tad je rad Odbora bio ponajprije vezan uz pomoć Hrvatskoj - u humanitarnom i političkom pogledu. Skupljali smo i slali u Hrvatsku raznovrsnu humanitarnu pomoć. Uz to, bili smo aktivni u informiranju argentinske javnosti o događajima u Hr-

gličkih logora u Italiji, stigli 1948. u Argentinu. Moj otac Mate Vidić bio je pravnik, rođen u Sinju, a mama Edita Hedl rođena je u Karlovcu i kao apsolutnica studija književnosti napustila je Hrvatsku. U Argentini hrvatske diplome nisu priznavali, osim šumarstva jer tog fakulteta tada u Argentini nije bilo. Moji roditelji, kao i mnogi drugi visokoobrazovani Hrvati, morali su prvo obavljati razne pomoćne poslove. Tako je otac u početku radio kao građevinski radnik. Kasnije su naši ljudi, poznati po marljivosti i snalažljivosti, uspjeli lijepo napredovati uglavnom kao obrtnici i poduzetnici. Argentina je tada bila u snažnome gospodarskom uzletu, a to su naši iseljenici znali dobro iskoristiti.”

DVIJE ISELJENIČKE SKUPINE

Naša sugovornica ističe žalosnu činjenicu kako je između starih i novih iseljenika došlo do velikoga političkog jaza i nesloge. Za razliku od novih iseljenika, koji su bili mahom izrazito nacionalno hrvatski orijentirani, stari iseljenici bili su većinom pristalice Jugoslavije. “Njihove udruge nisu imale hrvatski predznak, već jugoslavenske ili regionalne – dalmatinske. Suradivali su s jugoslavenskim

veleposlanstvom, slavili su jugoslavenske državne blagdane itd. Na žalost, takvo stanje je u nekim udrugama potrajalo i tijekom Domovinskog rata. Zamislite tu situaciju, u Hrvatskoj bjesni velikosrpska agresija, a neke udruge i dalje podupiru politiku Beograda. Hvala Bogu, taj se jaz postupno smanjivao. Naš Odbor je uvijek intenzivno radio na rješavanju tog problema, koji je sve manje prisutan. Većina ‘starih’ udruga promijenila je svoja stajališta i surađuje s našim Odborom, koji okuplja oko 20-ak raznih hrvatskih organizacija.

Gospođa Vidić spominje kako je odrasla u četvrti na jugu Buenos Airesa zvanoj Bernal. Studirala je pravo i već dugi niz godina ima odvjetnički ured. “Posljednjih 20-ak godina, otkako je Hrvatska slobodna, specijalizirala sam se u zastupanju klijenata koji rješavaju pravne poslove vezane uz Hrvatsku. Tu je riječ ponajviše o problemima pri nasljeđivanju u staroj domovini. Jedan od razloga zašto sam ovaj put došla u Hrvatsku je rješavanje niza pravnih slučajeva.”

No, svoj boravak Iva Vidić koristi kao predsjednica Odbora i za kontakte s ustanovama mjerodavnim za iseljeništvo. S tim u svezi posebno ističe slučaj u vezi sa zgradom veleposlanstva bivše Jugoslavije koja bi sukcesijom mogla postati vlasništvo Hrvatske. O tom pitanju razgovarala je s mjerodavnim osobama u Zagrebu. “Riječ je lijepoj građevini u samom središtu Buenos Airesa, koja je za argentinske Hrvate značajna zbog nekoliko razloga. Prvo, riječ je o građevini koju je naš slavni brodovlasnik Mihanović darovao svojoj domovini. Nakon Prvoga svjetskog rata zgrada je postala Veleposlanstvo Kraljevine SHS, a zatim i komunističke Jugoslavije. Drugo, hrvatskim iseljenicima je ta zgrada, u kojoj je bila smješte-

Iva Vidić i članovi redakcije hrvatskog radio programa ‘Bar Croata’ u Rosariju poziraju ispred najveće hrvatske zastave u Argentini

na ambasada nama omražene Jugoslavije, bila uvijek trn u oku. Kad god bi prolazili središtem grada vidjeli bi zastavu koja je nanijela toliko zla našim ljudima. Ispred veleposlanstva često su naši ljudi održavali prosvjede. I sad je prilika da ta zgrada konačno pripadne nama i da se ondje zavihori naš hrvatski barjak. To bi za nas bila velika moralna pobjeda i satisfakcija.” Naša sugovornica spominje kako se sukcesijom imovine država bivše Jugoslavije trenutno rješava vlasništvo nad spomenutom zgradom, u kojoj se sada nalazi veleposlanstvo Srbije. U cijelom slučaju problem predstavlja što je Srbija vrijednost zgrade procijenila izrazito visoko. “S tim u svezi sam u Ministarstvu vanjskih poslova razgovarala s gospodinom Petrom Uzorincem. Rekla sam mu da argentinski Hrvati traže da zgrada prijeđe u vlasništvo Republike Hrvatske. Smatramo da bi svaka druga odluka bila velika sramota za nas. Vrijednost zgrade ne bi smjela biti presudna. Stvar je u političkoj odluci.”

VELIKA HRVATSKA PRIREDBA U BUENOS AIRESU

Gospođa Vidić spominje kako je među argentinskim Hrvatima važan nadnevak posljednja subota u listopadu. Tada se, naime, održava godišnja priredba *Buenos Aires slavi Hrvatsku*. “To je važan događaj za nas Hrvate jer nam time glavni grad Argentine odaje veliku počast. Tad je glavna gradska avenija zatvorena za promet i služi samo za našu proslavu. Mi se, naravno, trudimo pripremiti što atraktivniji program. I o tome sam razgovarala u Zagrebu s predstavnicima Hrvatske matice iseljenika. Postoji želja

Obitelj Mate Vidića u Argentini 1957.

da od iduće godine HMI podupire naš program. Nastojimo iz Hrvatske dopremiti nešto značajno što bi zadivilo Argentine. Znam da svi imamo problema s manjkom sredstava, ali pokušat ćemo sve da naš program bude na visini, bez obzira na krizu. Inače, Hrvati su u Argentini poznati po lijepim i atraktivnim nošnjama. Posebice kad odjenemo slavonske nošnje, one uvijek privlače najveću pozornost. To je jedan od razloga zašto nas se rado poziva na razne priredbe u Argentini.”

BUDUĆNOST HRVATSKE ZAJEDNICE

Stanje i budućnost hrvatske zajednice u Argentini naša sugovornica vidi pozitivno. “Hrvati su u Argentini odlično uklopljeni i ondje uživaju veliko poštovanje. Primjerice, poznato je da smo etnička skupina koja nema kriminalaca u svojim redovima. To Argentinci

jako cijene. Budućnost naše zajednice su mladi Argentinci hrvatskog podrijetla koji su ponosni na svoje korijene. Mnogi odlaze u Hrvatsku, žele naučiti hrvatski, traže hrvatsko državljanstvo, neki žele doći živjeti u Hrvatsku, na nekoliko godina ili za stalno. Posebno me veseli što su mnoge udruge u udaljenim gradovima obnovile svoj rad upravo zahvaljujući aktivnim mladim članovima,

Hrvatima trećega i četvrtoga naraštaja, kao i mnogim Argentincima koji nemaju hrvatske korijene ali su rodbinski ili prijateljski vezani s Hrvatima. Gradovi Saenz Peña, Rosario, Santa Fe, Comodoro Rivadavia su pozitivni primjeri za to. No, zabrinjava me pomalo što je Buenos Aires u tom pogledu djelomično zaspao. Neke su udruge prestale s radom. No, još uvijek postoje društva i skupine koji se dalje snažno i kvalitetno razvijaju i uvijek su spremni za suradnju. Stoga se ne bojim za našu zajednicu.”

Naša sugovornica odjurila je dalje. Čekaju je mnogi službeni i privatni sastanci. Treba iskoristiti svaki trenutak proveden u Hrvatskoj. Do sljedećeg viđenja, sve najbolje, Ivi Vidić! ■

ENG An interview with Iva Vidić, a well-known attorney from Buenos Aires that has for the past five years been at the helm of the Inter-Committee Board of Croatian Associations and Institutions in Argentina.

OBITELJSKO NASELJE

INVEST

ZADAR

**“Ekstra ponuda
- 5 stanova”**

PRODAJA I NAJAM STANOVA

Dobra prometna povezanost,
blizina zračne luke

Osigurana kreditna linija

**SPLITSKA
BANKA**

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE GROUP

Invest Zadar d.o.o.
Velikopoljska 9H,
Zagreb

Tel. 01/6314054
Mob. 099/227 11 22
E-mail: strmecki@invest-zadar.hr

**NOVI ZAGREB –
VELIKO POLJE**

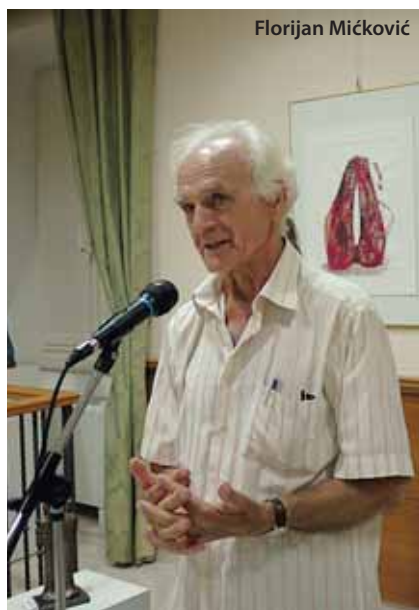
**ETAŽIRANO I
USELJIVO**

www.invest-zadar.hr

Kiparski doajen iz Mostara

“Sve izloženo, skulpture i slike, potvrđuju Florijana Mičkovića u prvom redu kao kipara jer njegove slike su prethodnica skulpturi kao svjedok njezine slojevitosti”, rekla je prof. Lucija Orešić

Florijan Mičković

Napisala: Maja Mozara

Florijan Mičković, kiparski doajen iz Mostara, zahvaljujući organizatoru Hrvatskoj matici iseljenika Dubrovnik otvorio je 10. kolovoza u izložbenom prostoru samostana sv. Klare samostalnu izložbu crteža i skulpture. Ovom prigodom spomenuo je svoje prvo likovno predstavljanje Dubrovniku 1971. godine i to, koje li slučajnosti, u izložbenom prostoru istog objekta, tadašnjeg Doma sindikata. Velika vremenska distanca i nesretne ratne okolnosti koje su pogodile Dubrovnik i Mostar odnosno šire područje ovom događaju dali su element svojevrsnog hommagea i u sjećanju samog autora. To više što je mnogobrojno Mičkovićevo djelo stradalo u atelijskom prostoru tijekom ratnog razaranja Mostara. U spomen na prošli i gotovo nestali rad, izložbom je ipak predstavljeno nekoliko brončanih figurica izbjeglih ratnom požaru, a one svjedoče o vrsnom kiparu poznavatelju ljudske figure.

“Prigoda i poziv da s nekoliko riječi popratim otvaranje izložbe akademskog kipara Florijana Mičkovića velika mi je radost i iznimna čast”, rekla je prof. Lucija Orešić te dodala: “Svaka nova izložba je svečanost i radost druženja, a čast mi je predstaviti uglednog autora koji desetljećima svojim djelom određuje likovni život svoje sredine i predstavlja ga diljem svijeta. Večeras se družimo tek s jednim dijelom autorova bogatog opusa koji su djelomično odredile i tehničke mogućnost prijenosa eksponata i sam prostor.

Pred nama je reprezentativan izbor skulptura u drvu i nekoliko brončanih skulptura koji svjedoče o iznimnoj svestranosti autora. Skulpturu prati i veći broj slikarskih radova: akvareli, pasteli i radovi izvedeni kombiniranom tehnikom. Sve izloženo, skulpture i slike, potvrđuju Florijana Mičkovića u prvom redu kao kipara jer njegove slike su prethodnica skulpturi kao svjedok njezine

slojevitosti. Ali isto tako svaka od njih je autonomno likovno djelo.

Florijan Mičković edukaciju je stekao na zagrebačkoj Akademiji u klasi prof. Augustinčića, ali je svoj likovni izričaj formirao iznimno individualno i s drugih pozicija. Autor baštini različite dijelove kiparske hrvatske i svjetske tradicije koju pretače u svoj prepoznatljiv svijet.

Bez obzira na format skulpture, njegova djela uvijek određuje mjera bliska prirodi i ljudima, lišena reprezentativnosti, patetike i dekorativnosti. Autor se izražava u mnogim kiparskim materijalima, ali je drvo sigurno njemu najbliži materijal jer u pojedinim komadima drva pronalazi svoje oblike i oslobađa ih u dosluhu s prirodom tako da se oni oslobađaju suvišnog i stvaraju te osvajaju svoj prostor i volumen. Danas Mičković bilježi pet desetljeća rada, a ta karakteristika njegova djela živi jednakom snagom.” ■

Skulptura Sombbrero
2000. drvo

ENG Florijan Mičković, a sculptor from Mostar, has opened a solo exhibition of drawings and sculptures at St Clare's Monastery in Dubrovnik with the help of event organiser, the Croatian Heritage Foundation.

Od Usore, preko Žepča do Zenice

Hrvati ovu županiju s obzirom na značaj Bobovca, stare utvrde hrvatskih kraljeva u Bosni, još nazivaju i Žepačko-bobovačka županija. Žepče se inače spominje u povelji posljednjega bosanskog kralja Stjepana Tomaševića

Žepče - crkva Sv. Ante
Padovanskog

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Zeničko-dobojska županija službeno je četvrta po redu županija ili kanton od deset županija u Federaciji BiH. Površinom od 3.343 četvorina kilometra na četvrtome je mjestu u Federaciji i zauzima ukupno 12,8 posto površine Federacije BiH. Po broju stanovnika (pretpostavlja se da ima oko 400.000 stanovnika) zauzima treće mjesto odnosno ima 17,5 posto stanovnika, po čemu je iza Tuzlanskog kantona i Kantona Sarajevo. Hrvati u ovoj županiji zauzimaju 13 posto stanovnika ili 52.000. Po postotnom udjelu Hrvata ova je županija šesta. I ova županija, kao i većina ostalih u Federaciji BiH, ima evidentan pad broja Hrvata od posljednjeg popisa što je posljedica ratnih djelovanja velikosrpskog agresora te dolaska prognanih Bošnjaka u općine s relativno većim hrvatskih udjelom. Od ukupno 12 općina, većinski udio Hrvata je u Usori i to više od 90 posto, Žepču 60 posto, Varešu oko

30 posto, Maglaju, Kaknju i Zenici oko 10 posto, dok je manji postotak Hrvata u Zavidovićima, Visokom, Brezi, u Doboju na jugu, Olovu i Tešnju.

DOMINIRA PLANINSKI RELJEF

Naziv županije dobiven je prema političkom središtu županije i najvećem gradskom središtu Zenici, te južnom dijelu drugoga grada po veličini Doboja od kojeg je najveći dio u Republici Srpskoj. Zeničko-dobojska županija na sjeveru i jugoistoku graniči s Republikom Srpskom, na zapadu Srednjobosanskom županijom, na jugu Zapadno-hercegovačkom županijom, na jugoistoku kantomom Sarajevo te na sjeveroistoku Tuzlanskom županijom. Kao i susjedna Srednjobosanska županija, i Zeničko-dobojska ima dominantan planinski reljef na sjevernim obroncima Dinarida koje kanjonskim koritom presijeca najveća rijeka u BiH - Bosna s desnim pritocima Krivajom i Sprečom te lijevima pritocima Lašvom i Usorom.

Od planina u istočnom dijelu do-

miniraju Ozren (Velika Ostravica 915 m.n.v.), Velež (Čauševac 1.128 m.n.v.) i Konjuh (1.326 m.n.v. sjevernije) te Ravnan-planina (Tajan 1.297 m.n.v.), Zvijezda (1.349 m.n.v.) i Čemerska planina (1.465 m.n.v. južnije). S lijeve obale Bosne u ovoj županiji dominira Manjača (358 m.n.v.) i Borja (Crni vrh 732 m.n.v.). U prometno-strateškom pogledu veliki je značaj dolina rijeka, posebno Bosne kojom prolazi glavni prometni koridor koji spaja sjeverni dio BiH s glavnim središtem Sarajevom te se nastavlja prema submediteranskom dijelu zemlje te Jadranu. Uz bogatstvo vode, sve značajnijeg resursa, županija obiluje šumom te rudnicima željeza i ugljena.

ŽEPČE NA LIJEVOJ OBALI BOSNE

Kod Hrvata ova se županija s obzirom na značaj stare utvrde hrvatskih kraljeva u Bosni Bobovca još naziva i Žepačko-bobovačka županija. Žepče se inače spominje u povelji posljednjega bosanskog kralja Stjepana Tomaševića. U istočnom dijelu županije nalazi se drevno hrvat-

Ribiči na rijeci Usori

Hrvatska folklorna skupina 'Bobovac' iz Čatića kod Kraljeve Sutjeske (iz knjige 'Vila bana zvala priko Vrana')

sko naselje Kraljeva Sutjeska s čuvenim samostanom sv. Ivana. Novija povijest kraja 20. stoljeća u znaku je rata izazvanog velikosrpskom agresijom. U početku se žepački kraj branio zajedničkim snagama Hrvata i Bošnjaka okupljenih u HVO, da bi formiranjem Armije BiH u ljeto 1993. godine Bošnjaci napali Hrvate. Posebno je značovit bio zločin nad hrvatskim civilima 16. kolovoza 1993. godine u selu Kiseljak, istočno od Žepča kojeg su počinili vojnici Armije BiH. Drugi hrvatski prostor Usore bio je tijekom rata obranjen od četničkih agresora bez sukoba s Bošnjacima.

Glavno političko i gospodarsko središte Hrvata u Zeničko-dobojskoj županiji je Žepče. Prema procjenama, općina ima oko 30.000 stanovnika, a samo naselje oko 6.000. Žepče leži na lijevoj obali rijeke Bosne na 210 m.n.v. Grad je opstao nakon rata zahvaljujući snažnom poduzetništvu uz kulturne i obrazovne pretpostavke za opstanak. Jedan od nositelja gospodarstva bila je drvna industrija u sklopu zavidovačke Krivaje koja je nakon rata propala. Danas je značajnija metaloprerađivačka i građevinska industrija uz snažnu trgovinu, ugostiteljstvo i turizam. Katolički školski centar salezijanaca "Don Bosco" važan je u obrazovanju Hrvata središnje Bosne.

DONJI TOK RIJEKE LAŠVE

Usora je nakon rata novoformirana općina s hrvatskom većinom koja se nalazi između Tešnja s bošnjačkom većinom i Doboja sa srpskom većinom. Usoru čini nekoliko manjih naselja u donjem toku Lašve sa sjedištem u mjestu Sivši. Prije

Grad Zenica na rijeci Bosni

rata prostor je imao oko osam i pol tisuća stanovnika, a sad je taj broj nešto smanjen. Stanovništvo se bavi poljoprivredom, trgovinom i turizmom, uz veliku dijasporu u Hrvatskoj. Vareš je cijelu povijest bio značajan po vađenju željezne rudače i njezinoj preradi, od antičkog doba, preko Tvrtkova kraljevstva pa do turskog i austrougarskog doba kada se razvija industrija. Nakon rata nekad većinsko hrvatsko stanovništvo svelo se na 30-postotni udio. Maglaj u dolini Bo-

sne značajan je po industriji celuloze, a Kakanj po rudnicima ugljena, termoelektrani, kao i cementari. Zavidovići su nekada snažni centar drvne industrije Krivaja, čiji pojedini pogoni i danas rade.

Političko središte županije je Zenica u kojoj je glavna gospodarska grana eksploatacija ugljena i prerada željezne rudače te dobivanje željeza i čelika. Zenica ima oko 140.000 stanovnika, samo naselje oko 100.000, a Hrvata ima oko 10 posto. ■

Kraljeva Sutjeska – samostan i župa sv. Ivana

ENG Zenica-Doboj County (Bosnia-Herzegovina) is home to about 400 thousand people, thirteen percent, or 52 thousand, of which are Croats. Of the twelve municipalities in the county, Croats form the majority in Usora (over ninety percent) and Žepče (sixty percent).

Ponosni na svoj životni križni put

Prije rata u Kotor-Varošu bilo je 1.800 hrvatskih obiteljskih kuća, od toga je srušeno 1.200 odnosno dvije trećine. U tri katoličke župe (Kotor-Varoš, Sokoline i Vrbanjci) živjelo je oko 11.000 Hrvata, sada ih je samo oko tri stotine i to uglavnom starijih

Župna crkva
Kotor Varoš

Napisao: **Stipo Marčinković**

Za blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije i sv. Roka u Kotor-Varošu u BiH i ove godine su iz cijeloga svijeta došle tisuće prognanih i raseljenih kotorvaroških Hrvata. Stigli su i mnogobrojni hodočasnici banjolučkoga i jajačko-pougarskog kraja i članovi KUD-a *Pougarje* iz Daruvara. Iz više od šezdeset kilometara udaljenog Podmilačja, preko planine Ranče, dubokog kanjona rijeke Ugar i sjevernih obronaka planine Vlašić, pješice je došlo više od stotinu i dvadeset mladih koje je predvodio podmilački župni vikar fra Vinko Jelušić. Jutarnje blagdansko euharistijsko slavlje predvodio je kotorvaroški župnik fra Anto Šimunović, a pučko dr. fra Ivan Šarčević, profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i urednik *Svjetla riječi*. Koncelebriralo je desetak kotorvaroških svećenika i sudjelovalo mnoštvo Gospinih štovatelja.

Misu na Rokovu groblju predvodio je fra Mišo Sirovina, župni vikar u Vitezu, koji je u propovijedi istaknuo veliku ljubav iseljenih Kotorvarošana prema svome zavičaju. "Možda nema ni jednog kraja u kojemu je u tolikoj mjeri ljubav nadvladala mržnju. Prognani Hrvati odavde su morali otići s najlon-skim vrećicama, a vraćaju se s mercedesima. Za to trebaju biti Bogu zahvalni. I baš sada trebaju se čuvati samodostatnosti, sebičnosti i mržnje. Kotorvaroški Hrvati trebaju biti ponosni na svoj životni križni put", rekao je propovjednik.

Na sam blagdan sv. Roka, 16. kolovoza, jutarnje euharistijsko slavlje na Rokovu groblju predvodio je fra Marko Bandalo,

a pučko, uz koncelebraciju petnaestak svećenika Kotorvarošana i sudjelovanje nekoliko tisuća vjernika, dr. fra Ivan Šarčević.

U euharistijskom slavlju sudjelovala je konzulica RH u Banjoj Luci Dunja Jevak, Ilija Marić - potpredsjednik Skupštine općine Kotor-Varoš, Željko Matić - voditelj ureda dopredsjednika Republike Srpske, Emila Vlajkija i Ivica Nikolić - gradonačelnik Kutjeva rođen u Kotor-Varošu. Izvanliturgijski organizator slavlja bila je *Udruga sv. Roka*, a sudjelovali su i predstavnici *Udruga kotorvaroškoga Novog Sela*, *Naša nada* i *Udruga kotorvaroških Hrvata iz Klinča Sela* kraj Zagreba.

Prije rata u Kotor-Varošu bilo je 1.800 hrvatskih obiteljskih kuća, od toga je srušeno 1.200 odnosno dvije trećine. U tri katoličke župe (Kotor-Varoš, Sokoline i Vrbanjci) živjelo je oko 11.000 Hrvata. Sada ih je samo oko tri stotine i to uglavnom starijih. Mnogobrojna hrvatska sela više ne postoje, kao ni cijela župa Sokoline. Na nekadašnjoj Svinjari, u srcu kotorvaroške župe, u središtu predratnih skoro stoposto hrvatskih katoličkih sela Zabrdža, Podbrđa i Šibova na osnovnoj školi čiriličnim slovima od pola metra piše *Sveti Sava Zabrdže*. Tu je ove godine počela izgradnja pravoslavne crkve pod imenom *Hram svetog velemučenika kneza Lazara* i s porukom *Izgrađujući hramove svetim precima se odužujemo, a potomke zadužujemo*. Prometni znakovi u Kotor-Varošu ispisani su ćirilicom. Ipak, svojim masovnim dolaskom u Kotor-Varoš za Gospojinu i Rokovo prognani kotorvaroški Hrvati pokazuju da vole svoj zavičaj i da se žele vratiti u njega. Sve je veći broj povratnika i njih treba materijalno i politički podržati. ■

U vrijeme mise na
Rokovu groblju

ENG Again this year thousands of exiled and displaced Croatians from Kotor Varoš came to their native town in Bosnia-Herzegovina from around the world to celebrate the feast days of the Assumption of the Blessed Virgin Mary and of St Roch.

Oko 700 prezimenjaka slavilo svoj rod

Na skup Mustapića doputovali su i mnogobrojni iseljenici. Među njima je i Tomo Mustapić iz Australije, ujedno i jedan od inicijatora okupljanja Mustapića, inače čest gost HMI-ja u Zagrebu

Mustapići ispred crkve u Hutovu

Tomo Mustapić iz Australije

Napisala i snimila: **Maja Mozara**

Ovoga ljeta održao se u zaleđu Neuma, u selu Hutovu prvi susret Mustapića iz cijelog svijeta. Njih oko sedamsto zajedno s obiteljima i prijateljima okupilo se ispred crkve Krista Kralja na svečanoj misi koju je predvodio trebinjsko-mrkanski biskup Ratko Perić.

Prvi spomen roda Mustapića u gradačkim maticama potječe iz 1722. kada je ubilježeno krštenje Andrije, sina Stojana i Janje Mustapić iz Hutova. Mustapiće nalazimo u gradačkoj Dubravici 1763., a još ranije 1694. u Osičenoj Međi i Topolici u Hrasnu kada Mlečani nagrađuju Petra Mustapića posjedima na tome području.

Godine 1948. u Hrvatskoj je živjelo 1.008 Mustapića, uglavnom u Imotskoj i Neretvanskoj krajini, te u Slavoniji kao kolonisti. U Hercegovini i dalje žive u matičnome Hutovu, na čapljinskom,

mostarskom i stolačkom području, te oko Širokog Brijega i Posušja u Zapadnohercegovačkoj županiji.

Među sto uglednih Hrvata spominje se dominikanac Augustin Đurđević Mustapić (1818. – 1874.), najvjerojatnije potomak Mihe Mustapića, jednog od prvih hutovskih doseljenika u Dubrovnik.

Mustapići se 1540. spominju na Visu, 1579. u trogirskom zaleđu, a 1614. Mustapići žive u Cavtatu. Očito je riječ o bjeguncima iz Donje Hercegovine koji su tražili utočište u bijegu pred Osmanlijama.

Bilo kako bilo, Mustapići mogu biti sretni što potječu iz stare gradačke župe u kojoj se nalaze najstarije (uz popovske) matice u Bosni i Hercegovini te na taj način mogu izraditi vlastito rodoslovno stablo starije od 300 godina, čime se malo koji rod može pohvaliti.

Nakon svečane sv. mise folklornim nastupom predstavilo se Hrvatsko kulturno umjetničko društvo Hutovo. Također su položeni vijenci ispred Zavi-

čajne spomen-kuće Hutovo poginulima u Drugome svjetskom ratu, a također i braniteljima poginulim u Domovinskom ratu koji su živote položili za vjeru i domovinu. Postavljene su ploče s imenima 201 žrtve iz Drugoga svjetskog rata i 22 žrtve iz Domovinskog rata u hutovskoj župi. U prizemlju Zavičajne spomen-kuće nalazi se zbirka s oko 350 etnoloških izložaka, kao i lapidarij u kojem se može vidjeti tridesetak kamenih spomenika sa šireg područja Hutova. Dodatnu ljepotu daje mala crkva izgrađena 1907. i posvećena sv. Luki, zaštitniku roda Mustapića, sv. Ivanu, zaštitniku Hutova i Gospi Lurdskoj.

Na skup Mustapića doputovali su i mnogobrojni iseljenici. Među njima je i Tomo Mustapić iz Australije, ujedno i jedan od inicijatora okupljanja Mustapića iz cijelog svijeta, inače čest gost HMI-ja u Zagrebu. O svome rodnom Hutovu on s ponosom kaže da se nalazi 310 m nad morem te da se u povijesnim knjigama Hutovo prvi put spominje 28. prosinca 1423. Mjestom je prolazio prapovijesni Veliki put ili Put soli, kojim je prošla i bosanska kraljica Katarina kada je pred Turcima morala napustiti Bosnu i otići u izgnanstvo u Ston, pa u Rim.

Od 1991. u Hutovu djeluje Društvo prijatelja starina "Hutovo" koje je organiziralo nekoliko raznih manifestacija i snimilo nekoliko televizijskih emisija o kulturno-povijesnoj i spomeničkoj baštini Hutova. Zahvaljujući novoosnovanome kulturno-umjetničkom društvu "Hutovo" održan je prvi povijesni sabor svih Mustapića svijeta. ■

ENG This summer saw the first meeting of the Mustapić's from around the world in the village of Hutovo in the hinterland of the town of Neum. Some seven hundred Mustapić families and friends gathered before the local church where Bishop Ratko Perić led a holy mass.

“Želim ovdje ostati i osnovati obitelj”

“Bilo bi lijepo da se više Hrvata ili ljudi hrvatskih korijena priključe povratku i razvitku ove lijepe države”, istaknula je Tiffany

Tiffany K.
Župan

Razgovarala: **Željka Lešić**
Snimke: **Zbirka Tiffany Župan**

Nakon što je prije jedanaest godina prvi put posjetila zemlju svog podrijetla, mlada Tiffany K. Župan zavela je lovinački kraj i odlučila mu se vratiti. Kraj njezinih roditelja toliko ju je oduševio da je odlučila tu živjeti. Ljubav prema Lovincu svakim danom sve je jača i nakon četiri godine boravka u tome lijepome ličkom kraju aktivno se uključila u njegovu promociju. Tiffany se rado odazvala našem pozivu za intervju za časopis Maticu i progovorila o svome životu u Kanadi i u Hrvatskoj.

Molim Vas, predstavite se našim čitateljima.

- Zovem se Tiffany K. Župan, rođena sam u Kanadi prije 30 godina. U Kanadi sam diplomirala Bachelor of Arts, dvopredmetni smjer (političke znanosti i studij komunikacije), i poslijediplomski Bachelor of Education (pedagogiju

za predškolsku dob i osnovne škole), te završavam magisterij iz teologije. Dolazim iz katoličke, patriotske, ličke obitelji. Roditelji su mi iz Like, otac Božo je iz Ličkog Ribnika (pokraj Gospića), a majka Anka je iz Ličkog Cerja (pokraj Lovinca). Otac je alatničar i radi za istu tvrtku već 40 godina, a majka je po struci krojačica koja je zbog teške ozljede na poslu te prometne nesreće morala prestati raditi i sada se bavi našim obiteljskim poduzećem u Kanadi. Ja sam najmlađa od troje djece. Imam stariju sestru Renatu koja je profesorica francuskog i engleskog jezika u Katoličkoj školi u Torontu, a brat John Robert je povratnik kao i ja, inače je diplomirani kriminalist, politolog i povjesničar koji živi u Gospiću.

Kada ste došli u Hrvatsku i što Vas je potaknulo na povratak?

- Kada sam 2000. godine prvi put došla u Hrvatsku, bila sam oduševljena i otad sam često razmišljala o povratku. Nakon završetka posljediplomskog studija 2007. godine, odlučila sam pokušati živjeti ovdje i osnovati obitelj. I ne odu-

stajem od svoga cilja.

Koliko su Vam roditelji pričali o Hrvatskoj i koliko znate o njoj?

- Iako sam rođena u Kanadi i integrirana u kanadsko društvo, mi smo živjeli na 'hrvatski' način odnosno tradicionalno. Puno smo činili za našu hrvatsku zajednicu i crkvenu zajednicu Hrvata. Roditelji su nas patriotski odgojili, htjeli su da upoznamo hrvatsku baštinu, vjeru i kulturu, povijest, geografiju te zbog toga, a i zbog osobnog zanimanja, vrlo dobro poznajem Hrvatsku.

Jeste li se u Kanadi družili s vršnjacima koji su hrvatskog podrijetla?

- Zbog toga što je Kanada multikulturalna zemlja, imam poznanike iz cijeloga svijeta, ali najbliži krug prijatelja bili su mi vršnjaci hrvatskih korijena. Bila sam vrlo aktivna članica župe Naše Gospe Kraljice Hrvata u Torontu, gdje sam pjevala u župnom zboru, plesala i pjevala u župnome Folklornom društvu 'Jadran', a neko vrijeme bila sam i u Upravnom

Tiffany na World Youth Day 2002 u Torontu

Tiffany sa bratom
i sestrom u
Kanadi

Na štandu
Udruga Lovinac
info

odboru Društva te članica župne grupe 'Mladi'. Družili smo se vikendom u Hrvatskom parku te na raznim hrvatskim zabavama i športskim događajima.

Jeste li zadovoljni u Hrvatskoj?

- Jesam, inače ne bih bila ovdje već četiri godine. Tu je dobra hrana, čista voda, lijepa priroda i more, zanimljiva povijest, kultura i ljudi, pa tko ne bi ovdje živio? Ovdje sam nastavila s pjevanjem. Članica sam Katedralnog zbora u Gospiću, Gradskog zbora 'Vila Velebita', te HKUD-a 'Vrilo' u Lovincu. Sve što sam radila u Kanadi, mogu i ovdje raditi.

Kako ste došli na ideju revitalizacije i promocije lovinačkog kraja?

- S obzirom na to da imam korijene iz lovinačkog kraja i da znam koje potencijale naš kraj nudi, upoznala sam nekoliko istomišljenika koji žele nešto učiniti za ovaj lički kraj. Htjeli smo ostvariti nešto pozitivno, produktivno i plemenito za opstanak ljudi na ličkome području.

Ima li Lovinac i njegova okolica perspektivu?

- Lovinac i Lika imaju puno mogućnosti za puno više. Potencijal je velik za turizam, poljoprivredu i gospodarstvo.

Manjak ljudi i nestručnost u poslovanju samo su neke zapreke koje koče razvoj ovoga kraja.

Budući da ste članica Lovinačke udruge, predstavite nam udrugu.

- Ja sam predsjednica Udruga Lovinac info koja radi na programu za razvoj turizma, poljoprivrede i gospodarstva na području Općine Lovinac. Osnovana je prošle godine u Lovincu. Udruga ima 10 članova i u potrazi smo za ulagačima za projekte i za naš rad.

Koje su njezine aktivnosti?

- S obzirom na to da smo počeli s radom prošle godine, već smo puno učinili i naše aktivnosti su iznimno bogate. Ažuriramo web stranicu www.lovinac.hr, promoviramo preko Facebooka i ostalim internetskim portalima, a napravili smo i kratki digitalni slikopis o Lovincu koji smo predstavili na svečanoj sjednici dana Općine Lovinac 2010. te 'Jesen u Lici'. Promoviramo naš lički kraj na raznim turističkim manifestacijama u Hrvatskoj. Prijavili smo nekoliko projekata na turističkim i županijskim natječajima kako bismo mogli financirati projekte za razvoj Like. Promovirala sam naš lički krumpir, vodu i Velebit na Narodnom radiju u emisiji 'Najbolje od Hrvatske', zatim smo organizirali druženje djece iz Osnovne škole Lovinac sa Svetim Nikolom, uređivali smo park, družili se s g. Danielom Lackom iz Welcome projekta. Organizirali smo i EU-tjedan u Lovincu koji je održan pod pokroviteljstvom Ličko-senjske županije, te sudjelovali i u drugim aktivnostima.

Namjeravate li ostati u Hrvatskoj i što Vas je potaknulo na povratak?

Što Vam se ovdje sviđa, a na što imate primjedbu?

- Da, namjeravam ostati u Hrvatskoj. Vidim da Hrvatska treba moju pomoć. Sviđa mi se što je Hrvatska bogata kulturna europska zemlja izvan EU-a, ali sa zapadnim učincima. Jedina primjedba je što se očekivani rezultati ne mogu ostvariti preko noći kada je razvoj u pitanju. To dolazi tek nakon napornog rada uz potporu cijeloga društva i zajednice. U nerazvijenim mjestima kao što ih ima Lika, ustrajnost je bitna stvar. I zato je moje geslo - Malim koracima u velikim cipelama! To znači da korak po korak možemo naprijed. Već je prošlo 20 godina od proglašenja suverene Hrvatske i tek sada vidimo neki progres i rezultate. No, vjerujem da kasnimo. Sada se približavamo EU i razvoj prema EU još će trajati. Bilo bi lijepo da se više Hrvata ili ljudi hrvatskih korijena priključe povratku i razvitku ove lijepe države.

Koji su Vam planovi za budućnost?

- Sve se može ako se hoće. Obitelj mi je na prvome mjestu jer bez djece narod nema opstanka. Također imam poduzetnički duh koji razvijam i vjerujem kako ću za nekoliko godina imati svoje poduzeće. Mislim da svojim znanjem, potencijalom i pozitivnošću mogu nešto učiniti. Moja vjera i obitelj: roditelji, brat i njegova obitelj, kao i sestra te dobri prijatelji, koje sve iznimno volim, najveća su mi potpora.

Što biste poručili Vašim vršnjacima diljem izvandomovinstva?

- Preporučujem im da osluškuju što im srce osjeća, ali da odluče što im pamet kaže. Također, neka poštuju svoje podrijetlo, kao i kraj u kojem su rođeni. ■

Na prosvjedu u Ottawi, 1987.

ENG Tiffany K. Župan is a young Croatian from Canada who has moved to Lika, the native Croatian region of her parents, where she is very active in the business sector and in culture affairs.

Vinski gulaš

SASTOJCI

1 kg junetine od lopatice
6 glavic luka
4 češnja češnjaka
2 krumpira
1 dcl ulja
2 lovorova lista
slatka i ljuta crvena paprika
60 g sirupa od rajčice
1 dcl bijeloga vina
vegeta, sol, papar, kim

Vrijeme pripreme:

45 min

PRIPREMA

Meso narezati na približno jednake kockice. Na zagrijanom ulju pržiti sitno narezani luk dok ne omekša (najbolje je podlijevati vodom dok se ne dobije jednolična kaša), dodati narezani češnjak i čim zamiriše dodati meso te poklopljeno pirjati na laganoj vatri oko 30 min uz povremeno miješanje. Dodati crvenu papriku i kratko je pirjati, dodati sol, papar, kim, lovor, vegetu i zalijevajući vodom kuhati oko 2 sata (odnosno dok meso ne omekša). Pri kraju dodati sitno narezani krumpir da se raskuha kako bi dao gustoću gulašu. Zatim dodati sirup od rajčice te kratko prokuhati i na kraju dodati vino te kuhati još 15 minuta. Ako je potrebno dodatno zgusnuti gulaš, pripremite laganu zapršku ili jednostavno umutite brašno u hladnoj vodi i dodajte u gulaš.

POSLUŽIVANJE: Kupus-salata ide najbolje uz vinski gulaš.

SAVJET: Veća količina luka daje bolju gustoću umaku, ali pazite da ne zagori jer će gulaš biti gorak. Isto će se dogoditi i ako se crvena paprika dugo pirja.

Ovo jelo je rado viđeno ili točnije rečeno kušano, osobito u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Vjerujemo da se gulaš rado jede posvuda zbog ukusne govedine i vina koji su mu zasigurno glavni sastojci te pikantnoga lagano kiselog okusa koji mu daje vino, a aromu mnogobrojni začini i lovorov list. Bez vinskoga gulaša ne mogu se zamisliti svadbene i druge svečanosti kada se servira u ranim jutarnjim satima jer je potrebno "presjeći" napornu i obilnu slavljeničku večeru.

MANJINSKE VIJESTI

DESETLJEĆA FESTIVALA UZ MURU

MAĐARSKA - Serdahelska Mjesna samouprava i Narodno-pomursko udruženje za ruralni razvoj uspješno su održali Festival gibanice i Folklorni festival pokraj Mure 6. kolovoza. Festivali su kročili u drugo desetljeće svoga uspješnog okupljanja ljubitelja tradicijske kulture i prirodnih ljepota srednjoeuropskoga i panonskoga prostora pokraj rijeke Mure. Jedanaestu godinu zaredom raznorodni programi započeli su u ranim jutarnjim satima natjecanjem u ribolovu na mjesnoj šljunčari i trajali do kasno u noć. Športski i kulturni te gastronomski programi događali su se uz spomenute živopisne obale rijeke Mure i u dvorištu Osnovne škole Katarine Zrinski na prepunom Trgu Nikole Zrinskog u Serdahelu. U središtu naselja, s druge strane, održavao se nogometni kup između momčadi pojedinih serdahelskih ulica. Mještani, njihovi gosti te čelništvo grada upriličili su polaganje vijenaca na nadgrobni spomenik zaslužnoga hrvatskog pjesnika te prosvjetnog i kulturnog djelatnika Stipana Blažetina, čiji su život

i djelo utkani u kulturno naslijeđe Hrvata u Mađarskoj. Uz razdraganu športsku atmosferu, bilo na rijeci bilo uz rijeku, u jutarnjim satima započeo je i tradicionalni gastronomski projekt Festival gibanice. Program 11. festivala gibanice posebno su uljepšali veseli glasovi polaznika dječjeg vrtića koji su uspješno izveli priredbu. U popodnevrim satima narodno veselje nastavilo se izvrsnim Folklornim festivalom. Na Folklornom festivalu nastupili su zanimljivi serdahelski Pjevački zbor, KUD Sumarton i sumartonski Lepi dečki, učenicima mjesne osnovne škole, Društvo kaniških Hrvata, KUD Goričan, KUD Donji Vidovec te Pjevački zbor iz Sepetnika. U stanci festivalskog programa proglašeni su rezultati natjecanja u pečenju gibanica iako je bilo najvažnije sudjelovati i poslužiti nazočne, nakon čega je uslijedilo veliko narodno veselje i zabava. Zabava je nastavljena i u večernjim satima uz Freya Band te veličanstveni vatromet. Priredbu je poticajno vodio poznati voditelj Sándor Buza, čije su doskočice učinile još atraktivnijim ove paralelne jedanaesto-godišnje festivale. (Vesna Kukavica)

MATIČIN VREMEPLOV

60 godina Matice

Pronašli smo u Matici za mjesec **rujan** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

'73

Rujanski broj Matice bio je posvećen 400. obljetnici Seljačke bune koja se u cijeloj Hrvatskoj naveliko obilježavala. "Obljetnica Seljačke bune 1573. obilježena je i podizanjem veličanstvenog spomenika Matiji Gupcu i njegovim puntarima na brdu Samci, nedaleko od Donje Stubice. Taj spomenik djelo je majstora-kipara Antuna Augustinčića", navodi se u Matici.

DOM ISELJENIKA HRVATSKE U ZAGREBU

N a svečanosti, koja je obilježila značajan trenutak za budućnost veza naše domovine i naših iseljenika, položen je 20. kolovoza o. g. kamen temeljac za novi Dom iseljenika Hrvatske u Zagrebu.

'60

Matica donosi veliki prilog o svečanosti početka radova na izgradnji buduće zgrade Hrvatske matice iseljenika. Prilog počinje ovim riječima: "Na svečanosti, koja je obilježila značajan trenutak za budućnost veza naše domovine i naših iseljenika, položen je 20. kolovoza o. g. kamen temeljac za novi Dom iseljenika Hrvatske u Zagrebu." Prilog donosi fotografiju na kojoj tadašnji Matičin predsjednik Vicko Krstulović polaže kamen temeljac.

Hrvatska kuća u Münchenu

Milan Sigetić

U bavarškoj metropoli nedavno je otvorena Hrvatska kuća koja s predstavništvom Prve obrtničke štedionice iz Zagreba predstavlja središte svekolike hrvatske promidžbe u Münchenu, ali i u cijeloj Njemačkoj.

München, glavni grad Bavarske, iako je udaljen od Zagreba, čiji je stanovništvo oko 1,5 milijuna, ipak je jedan od najvećih gradova u Njemačkoj. Zbog toga je u ovom gradu otvorena Hrvatska kuća koja s predstavništvom Prve obrtničke štedionice iz Zagreba predstavlja središte svekolike hrvatske promidžbe u Münchenu, ali i u cijeloj Njemačkoj.

U Münchenu, glavni grad Bavarske, iako je udaljen od Zagreba, čiji je stanovništvo oko 1,5 milijuna, ipak je jedan od najvećih gradova u Njemačkoj. Zbog toga je u ovom gradu otvorena Hrvatska kuća koja s predstavništvom Prve obrtničke štedionice iz Zagreba predstavlja središte svekolike hrvatske promidžbe u Münchenu, ali i u cijeloj Njemačkoj.

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

U otvorenoj Hrvatskoj kući u Münchenu

'98

Mina Sigetić piše kako je u Münchenu otvorena Hrvatska kuća. "U bavarškoj metropoli nedavno je otvorena Hrvatska kuća koja s predstavništvom Prve obrtničke štedionice iz Zagreba predstavlja središte svekolike hrvatske promidžbe u Münchenu, ali i u cijeloj Njemačkoj."

Nezaboravna morska priča u hvarskom Arsenalu

Na imponantnih 530 četvornih metara autor izložbe prof. Mihovil Ritonija zapravo predstavlja četiri povijesne, atraktivne i neobične morske teme iz Hrvatske

Arsenal Hvar

došlicom dočekuju goste i ljubazno im tumače mnogobrojne sadržaje izložbe. Ulaskom kroz vrata Arsenal - ulazimo u neki novi svijet. Uza zvuke glazbe Angella Bandalamentija i raskoš kolorita prostora možemo razgledati, pročitati, saznati i vidjeti mnoge zanimljivosti o njegovoj burnoj prošlosti.

POVIJEST ARSENALA

- Već samim ulaskom u ovu povijesnu zgradu možete naučiti o povijesti Arsenal i najstarijega pučkog kazališta u Europi, a zatim vas uvodimo u priču o gajeti, povijesnoj dalmatinskoj brodici. Na njezinu jedru prikazujemo fantastičan dokumentarni film dr. sc. Joška Božanića, zatim stižete do virtualnog akvarija i u svijet jadranskih koralja, čak 92 vrste na jednome mjestu, a usput vam ljepotu Jadrana želimo dočarati najdu-

Napisala: **Ivana Rora**

Otkad je venecijanski knez Pietro Semitecolo izmorio plemstvo i pučane 1610. godine poklonivši im u obnovljenoj zgradi hvarskog Arsenal za to vrijeme potpuno bizaran poklon - prvo javno kazalište u Europi, prošla su puna četiri stoljeća. Otad je Arsenal promijenio mnoga svoja lica. U njemu su se gradili i popravljali brodovi, čuvala sol i riba, priređivale razne gradske fešte i odmarale vojske. Posljednjih godina u njemu poživaju tišina i rijetki restauratori koji su obnovili drveni strop i razvili nacрте za neka buduća vremena. Ipak, nešto se u njemu dogodilo.

Nedavno su se njegova vrata otvorila za publiku i javnosti se pokazala sva raskoš njegova interijera. Na 570 m2 njegove površine, između sedam prekrasno osvijetljenih lukova smjestila se izložba konceptualnog umjetnika - performera Mihovila Ritonije iz Zagreba. Izložba se sastoji od pet integralnih dijelova i pet priča koje se isprepliću s atmosferom, čarobnom glazbom, prolaskom kroz velike obojenih tkanina koje lebde u prostoru čineći ga gotovo nestvarnim. Na ulazu vas dočekuje simbol Hvara - slika sunca s raširenim zrakama kako se smiješi iznad grada. Slika je djelo Giuseppea Rosignolia iz 1836. i njome je o Hvaru kao "gradu gdje stanuje sunce" rečeno doista sve. Hostese u bijeloj starinskoj opravi smiješkom i dobro-

žom slikom na svijetu, "Valom" umjetnika Đuke Siroglavića - rekao je prof. Ritonija te naglasio da Arsenal u 21. stoljeću treba biti okosnica kulturnog turizma na našoj obali.

S time se složio i gradonačelnik Pjerrino Bebić, koji je prigodom otvorenja izložbe pozdravio sve nazočne, osobito hvarskog biskupa mons. Slobodana Štambuka, rekavši da je to zaista dobar način promocije hrvatske baštine i povijesti kroz ljepotu mora i koralja.

Prvi dio izložbe je uvod u povijest zdanja i u *flash* prikazu možete saznati neke važnije pojedinosti o "Arsenalovoj sudbini". U jednoj vitrini od kovanog željeza ugledat ćete minijaturnu maketu poznate galijske "Sv. Jerolim" koja je bila u Arsenalu u vrijeme prije povijesne bitke za prevlast na Sredozemlju. Jednog jutra se s posadom hvarskih i viških ratnika-mornara otisnula na debelo more put Lepanta i postala dio povijesti. Ovdje ćete saznati nešto o kazalištu, ljudima i vremenima. Kazalište je mijenjalo pozornicu, vrata, stolce, lože, zastore, freske, podove, stropove, vlasnike, koncesionare, redatelje, glumce, a katkada i publicum, ali kao što bi rekao Shakespeare: "Čitav svijet je samo pozornica."

VIRTUALNI AKVARIJ

Zatim nailazite na gajetu smještenu na tri staklena kvadra. Brodica je dovezena iz radionice jednoga hvarskog slikara koji je obnavlja polako i nesigurno, nešto malo brže nego što se ona lagano rastvara u namjeri da otputuje na svoju posljednju plovību. Na jedru gajete rođene 1936. prikazuje se film posvećen gajetama i falkušama autora prof. Joška Božanića pod nazivom "Rađanje gajete". U petnaestak minuta ljudskoga konvencionalnog vremena autor je sublimirao

homerovsku avanturu čovjeka, mora i brodice. Između dva luka Arsenala obijenih plavom svjetlošću smješten je veliki "virtualni akvarij" kao najava budućemu virtualnom muzeju koralja čiju će realizaciju u suradnji s gradom Opatijom prof. Ritonija započeti već ove godine. Putujući velebnim prostorom u kojem su nekada Venecijanci čuvali svoje ratne galijske uronit ćete kroz plave velove u svijet koralja odnosno "svijet fotografija koralja". Na velikim formatima fotografije na nevidljivim nitima spuštaju se kao cvjetovi sa stropa te vas promatraju nestvarno stvarna bića koja mogu vidjeti i dodirnuti "in vivo" jedino oni koji mogu i žele zaroniti u dubine u kojima vlada "Svijet tišine" 92 vrste koralja uz glazbu koja dopire s visokih kamenih lukova starih sedam stoljeća. Katkad se zanjīšu poput mobillesa stvarajući dojam da su živa i da se žele vratiti u svoje sigurne svjetove gdje nema nas. Autori slika su najpoznatiji i najbolji poznavatelji tih čudesnih bića, majstori fotografija: Miro Andrić, Lorenzo Marović-Lori, Tonči Najev, Robert Šantić, Miro Maruknić i drugi anonimni fotografi.

'TAJNI ŽIVOT KORALJNOG NAKITA'

U posljednjem segmentu u kojem narančasti velovi asociraju na svjetlost dana i sunca nalazi se priča o crvenom koralju i čovjeku. Različite civilizacije i njihov odnos prema crvenom koralju čine fantastičnu sagu koja duboko intrigira i potiče maštu. U sve to se harmonično stopio nakit dizajnerice nakita Margarete Juzvišen Margo koja je nakitom proputovala kontinentima i u različitim vremenima i kulturama pronašla inspiraciju za svoje kreacije koje su zapravo "tajni život koraljnog nakita". I to nije sve. Uokolo se, po zidovima Arsenala, nalaze fragmenti najveće slike na svijetu autora Đuke Siroglavića "Vala". U cjelini je duga čak 6.400 m, a 2007. godine

autor je uvršten u Guinnessovu knjigu rekorda kao slikar koji je nadmašio sve predrasude i norme o veličini jednoga slikarskog rada. Energetski val je sljedeći projekt M. Ritonije koji ga namjerava izložiti na jesen u Pekingu tj. na Velikome kineskom zidu.

Na antiknim zrcalima koja na čeličnim sajlama lebde u prostoru autor izložbe promovira kalendar "Jadransko more" autora Borisa Kragića, umjetničkog fotografa iz Splita koji u svojim "bisagama" čuva šest milijuna fotografija na temu "MORE i ljudi" uz pregršt lavande u visokim čašama i mnoštvom knjiga Nevena Milišića, "Enciklopedija jadranskih koralja". Ova izložba sa svojom porukom putuje toplom hvarskom noći kao galijuni Vjeke Bibića, majstora-maketara koji u slobodno vrijeme gradi autentične povijesne brodove ili brzo i vješto kao ratna venecijanska galija "Sv. Jerolim", Tončija Šćepanovića... "brazda" more i odlazi u nepoznato i neizvjesno. ■

ENG A fascinating exhibition has opened at the Arsenal building in the town of Hvar promoting Croatian heritage and history through the beauty of the sea and coral.

“Ljubav prema Hrvatskoj nosim iz obiteljskog doma”

“Ovdje vrijedi doći. Hrvatska je prekrasno mjesto za življenje i ovdje ću ostati živjeti s obitelji”, naglasila je Karolina

Karolina prigodom posjeta HMI

te brat Willy Mirko dobro naučili jezik svoje pradomovine.

Upravo ta snažna ljubav prema zemlji ‘iz bajke’ dovela je Karolinu u Hrvatsku. Budući je od malih nogu vezana uz hrvatski folklor, došla je 1996. godine na tečaj Škole hrvatskog folklor, koji tradicionalno organizira HMI, a koji se tada održavao na otoku Badiji. “Tada sam se prvi put zaljubila u Hrvatsku”, kaže simpatična Karolina koja objašnjava kako su njezini životni planovi išli drugim smjerom, no nakon određenog vremena odlučila je doći u Hrvatsku. Došla je sa sestričnom i prijateljicom ponajprije učiti hrvatski jezik, a uz to vidjeti može li ovdje živjeti. Poželjela je živjeti u zemlji o kojoj je u obiteljskom domu u Buenos Airesu slušala sve najljepše.

LJUBAV NA PRVI POGLED

“Svima nama u podsvijesti je želja za Hrvatskom i životom u njoj. Nakon osamostaljenja, hrvatske skupine su više dolazile u Argentinu i to nam je još više pobudilo želju za dolaskom u Hrvatsku”, napominje Karolina. Ubrzo nakon do-

Napisala: **Željka Lešić**

Snimke: **Zbirk Terrazas Pakračić i H. Salopek**

“**S**majčinom domovinom povezuju me snažni osjećaji i odgajani smo u hrvatskom duhu”, kaže na početku našeg razgovora Karolina koja pri tome ističe kako je hrvatski jezik naučila od mame Jasne, Zagrepčanke koja je 1945. s obitelji morala emigrirati u daleku Argentinu. Napominje kako svi u kući govore hrvatski, pa i tata Viktor, inače Bolivijac, te kako su svi oko nje, baka, mama, teta, često pričali o prelijepoj domovini Hrvatskoj. Stoga je logično da su Karolina i njezine sestre Ljiljana i Zvezdana

S tamburaškim sastavom u Argentini

Karolina sa sinom
Sebastijanom i
mužem Kristijanom

laska u Zagreb Karolina se, kako kaže, zaljubila na prvi pogled u svoga današnjeg supruga Kristijana i sve je krenulo pozitivnim smjerom. Ovdje je osnovala obitelj, dobila sina Sebastijana, sada petogodišnjeg dječaka. Također se i zaposlila i to u Upravi Konzuma na nabavi informatičke opreme. "Na poslu su me svi odlično primili i imam samo riječi pohvale za kolege. Ekipa je super, šef je pun razumijevanja pa se zahvaljujući tome mogu posvetiti liječenju bolesnog sina", ističe naša sugovornica. Zadovoljna je životom u Hrvatskoj i želi ovdje živjeti s obitelji.

'ZEMLJA IZ BAJKE'

U razgovoru se prisjeća prvog susreta s domovinom. "Kada ste ovdje sami, nemate cjelovitu sliku o Hrvatskoj, pojave se poneki problemi. Imala sam idealnu sliku o Hrvatskoj kao zemlji iz bajke, no nakon dolaska u Hrvatsku shvaćala sam

realnost i počela sam joj se prilagođavati. Prvi šok sam doživjela u komunikaciji s meni stranim ljudima. Izgledali su mi nekomunikativni, no sada su mi ti ljudi neposredniji i ne vidim nedostatak u komunikaciji", ističe Karolina. Mladima diljem svijeta poručuje ako imaju priliku neka se odluče za dolazak u Hrvatsku, pa barem na godinu dana. "Neka vide i pokušaju ovdje živjeti, no neka se ne razočaraju nakon prve prepreke na koju naiđu. Posvuda treba tražiti sebe, treba se potruditi kako bi došlo do rezultata. Ovdje nema ničega što je nepopravljivo. Isplati se ovdje živjeti jer uz prirodne ljepote, ovdje plijeni ljepota ljudi", naglašava Karolina. Htjela bi također pomoći ljudima da budu veseliji. No, nije to samo problem u Hrvatskoj, nego je to trend u svijetu. Ljudi su izgubili osmijeh koji im što prije treba vratiti.

Napominje kako joj nedostaje njezina velika obitelj u Argentini, posebice nedjeljom i blagdanom. Nedostaje joj ta vedrina doma jer u njihovu domu se uvijek pjeva. "Tko ne pjeva, taj svira", kaže ona. Jedanput na tjedan razgovara s obitelji, a i brat Willy često profesionalno dolazi u Hrvatsku pa joj donese dio Argentine i obiteljsku toplinu u njezin novi dom u Zagrebu. Recesija je uzela maha pa nije vrijeme za česte posjete dalekom Buenos Airesu. "Kada Willy dođe u Zagreb, najviše pričamo o obiteljskim stvarima. On mi donosi taj neposredni kontakt s obitelji, koji mi puno znači. Bilo bi mi jako drago da i on tu živi." ■

Karolina s obitelji
u Buenos Airesu

ENG Argentinean Croatian Karolina Terrazas Pakračić moved to Croatia fifteen years ago where she married. She now lives in Zagreb with her family.

ISELJENIČKA VIJEST

Siniša Alebić, Dr. Jelena Grčić Polić,
Ante Lončar, Marko (Bucu) Lončar

ČIKAŠKI "JADRAN" POBJEDNIK AMATERSKOGA NOGOMETNOG KUPA SAD-A

SAD - Generalni konzulat RH u Chicagu posjetili su predstavnici uprave hrvatskoga nogometnog kluba "Jadran" ("Adria" Croatian Soccer Club) iz Chicaga. Ante Lončar, menadžer, Siniša Alebić, trener i bivši hrvatski reprezentativac te Marko B. Lončar, pomoćnik menadžera, izvijestili su hrvatsku generalnu konzulicu u Chicagu dr. sc. Jelenu Grčić Polić o nedavnome velikom uspjehu svoga kluba.

"Jadran" je u ovogodišnjem Nacionalnom kupu Nogometnog saveza SAD-a u finalnoj utakmici odigranoj 17. srpnja u Kentuckyju pobijedio kalifornijski tim "PSA" s rezultatom

3 : 2. Time je prvi put u povijesti američkoga nacionalnog kupa, a koji se kontinuirano igra od 1923., čikaški "Jadran" osvojio prvo mjesto. To je do sada uspjelo još samo jednoj hrvatskoj momčadi u SAD-u i to "Croatiji" iz Seattlea 1982. godine.

U amaterskome nogometnom natjecanju SAD-a ove godine sudjelovalo je više od 500 ekipa koje su se natjecale u 14 američkih regija.

Hrvatski nogometni klub "Jadran" utemeljen je 17. lipnja 1959. u Chicagu. Prvi predsjednik bio je Jakov Šola, a od 1978. godine do danas "Jadran" uspješno vodi Marko Lončar. Treba također istaknuti iz bogate povijesti kluba kako je u njegovu dresu igrao i slavni Eusebio. (GKRH Chicago)

Strašilo

Nikada Guto nije mogao zaboraviti uvredu i poniženje koje mu je pričinio Zelčina kada ga je za mizerne novce nosio kroz selo. Zbog toga je godinama smišljao osvetu za tu sramotu. I napokon je smislio. Opet su se našli isti ljudi na istom mjestu - u Matkovoju gostionici - kad je Guto iza susjednog stola doviknuo Zelčini:

- Kume Zelčina, imam jedan veliki problem da mi nemere niko pomoć osim tebe, kazao je Guto takvim tonom iza kojeg se, očito, nisu krile dobre namjere.

- Ne znam šta to ja imam, a što niko nema, osim Sivalja, uzvratio je Zelčina. Sigurno bi ga želio kupit, pa smaknut.

- Nije to, kume. Jerbo, šta će mi magarac, kad ima stotinu konja u merđanu. Nešto drugo mi fali.

- Samo kaži, kume, znaš da ću pomoć ako mogu.

- Moreš, Zelčina, jerbo da nemereš ne bi te ni molio.

A ti znaeš da ja ritko molim ikoga za pomoć.

- Kaži jednom šta to ja imam što drugi nemaju, a što opet tebi treba!

- Imam ti ja, kume, vrtlič u Bilom docu, reče Guto.

- Znam, eno ga odma kraj moga.

- Znaš, imam ti ja u tom vrtliču kupus posaden.

- Ka i ja, kume Guto!

- Pa mi zecovi navalili na kupus, kume Zelčina.

- Nećeš, valjda, da ti ja gonjam zecove. Pojidoše i moj, pa sam postavio strašilo.

- E, baš je u tomu problem. Stavio bi i ja strašilo, ali nemam stara odila za njega. Ja jučer poviri u ormar, kad tamo sva nova odila. Pa pošto ti imaš stare i rutave odiće, računam da bi mi moga pomoć, dat mi kakvo poderano odilo. A ja ću ti to platit ka novo, kazao je Guto a njegove su riječi iza zvale buru smijeha nazočnih.

- Skini to sa sebe, pa metni na strašilo, svakako ti je sve šareno, od čarapa do šešira, zagrmio je Zelčina.

Bio je time dan znak za start jednog žestokog nadmetanja koje će tog ljeta zaoкупiti pozornost svih Glavičana, a koje bi moglo imati radni naslov: Čije će strašilo biti ljepše? Već sutradan su dva strašila u

Bilom docu imala kamgarna odijela, košulje od perlona i cipele. Drugi dan je Zelčinovo strašilo, koje su prozvali imenom Iko, imalo kravatu, a Gutin Hans šešir, da bi nakon tjedan dana Zelčina i Guto dobili iz Njemačke gipsane manekene s izloga, pa su ih počeli odijevati.

- Kume Guto, vidim da ništa nisi u Njemačkoj naučio o slaganju boja, viknuo je Zelčina iz svoga vrtlića dok je odijevao svoga Iku. Ne slaže se ovo zelenilo s plavim odilom!

- Šta ti znaš o kulturi kad nikad nisi bio u Njemačkoj. Ovo je čisti kamgarn. Trevira.

- Ali ti boja ne valja. A uz to si još nešto zaboravio.

- Šta sam zaboravio kad moj momak ima sve: košulju, kravatu, cipele, odilo, šešir...

- Zaboravio si donji veš, jerbo ga nikad nisi ni koristio.

- Šta će mu donji veš, ta neće pišat u gaće ka što su svi tvoji radili. More bit da se ti zato i ne ženiš.

- Nije to, Guto, već mi žena ne triba kod naki i onoliki žena u selu bez mužova.

- Ne vridaj, Zelčina! Ti nikad nisi dirao moju Ivu!

- Rećemo da nisam, Guto, ali koja vajda kad ti misliš da jesam. To je tvoje brime, kume!

- Nije sad rič o tomu, već o strašilim. Moj Hans ne bi tvome Iki nazva Valjen Isus. Eto, kakav ti je.

- Neka, neka, doći će komisija, pa kazat svoje, kume Guto.

- Ka da se ja bojim komisije. Na mome momku ima iljadu maraka vridnosti.

- I jopet ti grdan! Sigurno mu nisi ni češalj nabavio da se malo zakovilja. Ni ogleдалo.

- E, tu si se privario, Zelčina.

- Onda ti je na ogledalu slika igrača Partizana. Lipo, Guto, nema šta. Ulizuješ se državi porad papira.

Valja kazati da su još neki Glavičani krimomice odijevali svoja strašila, računajući da će ih iznijeti na vidjelo onog dana kad komisija bude utvrđivala čije je strašilo najljepše. Među njima su bili i tri Klecina unuka, Pere, Antiša i Čipa, te Boškan koji je prije vremena pušten iz zatvora.

Komisija sastavljena od najuglednijih Glavičana prvo je utvrdila da su prilikom postavljanja strašila potpuno pogazena krumpirišta i kupusišta, pa prema tome zvijeri nisu imale više razloga ni dolaziti

na dočice. Svi su se složili da to nije ni važno, te su članovi tročlane komisije počeli obilaziti strašila. Pošto su Zelčinovo i Gutino strašilo bili u centru pozornosti, tu se komisija najviše zadržala, da bi napokon donijeli svoj sud kako su oba strašila, Iko i Hans, veoma lijepi, čak prelijepi, te da bi bilo nepravedno proglasiti jednoga ljepšim od drugoga. Nato su Zelčina i Guto žestoko prosvjedovali. Prvi je smatrao da je njegov Iko u prednosti ako ništa porad toga što na sebi ima hrvatsku trobojnicu. Guto je opet smatrao da bi jugoslavenska trobojnica oko njegova Hansa trebala biti jezičac na vagi za Hansovu pobjedu.

- Za Boga miloga, mi živimo u Jugoslaviji, govorio je Guto.

- Ali smo Hrvati, odvrćao je Zelčina.

Članovi su komisije ostali pri svome, ne usuđujući se proglasiti ijednog "momka" pobjednikom. I upravo u tom trenutku oglasio se Boškan.

- Volio bih da malko pogledate moga momka i da mu zavirite u džep, kazao je.

Komisija se složila da je i Boškanov momak krasan, a kad je u džepu pronašla diplomu doktora znanosti, bili su, uz odobravanje nazočnih, spremni proglasiti Boškanovo strašilo pobjednikom. Ali su se tada oglasili braća Pere i Antiša.

- Ni ja nisam doša, da bi pravio sprdnju od sebe, kazao je Pere.

- Morat ćete ocinit i moga momka, dodao je Antiša. Članovi komisije su u džepovima Perina i Antišina strašila našli po tisuću maraka.

- To im je džeparac, uglas su kazala braća, uvjereni da im pobjeda ne može izmać. Sve dok se nije javio Rodijak Čipa s istom željom, da, naime, uvrste u konkurenciju njegovo strašilo, koje na prvi pogled nije izgledalo pobjednički. No, kad su mu pregledali džepove, našli su ključne argumente za pobjedničku titulu. U džepu Rodijakova Štefana, kako se zvalo njegovo strašilo, pronašli su putovnicu i rješenje za dvojno državljanstvo, od kojih je jedno bilo njemačko. Kad je Štefan nakon dugog vijećanja proglašen pobjednikom, Rodijak je Čipa široko pogledao djeda Klecu kojem je lijevi brk zaigrao, što je bio znak njegove neizmjerne radosti.

Epilog

Nitko nije mogao ni pretpostaviti da će se glavički igrokaz oko strašila pretvoriti u pravu političku i ljudsku dramu o kojoj su pisale sve novine ondašnje Jugoslavije i koja je imala teške posljedice za sve Glavičane i njihovo selo. Već sutradan su ranim jutrom uhićeni i privedeni u zatvor svi vlasnici strašila, koji su doduše pušteni nakon prvog saslušanja, ali su svima oduzete putovnice. Vlasti su dobro znale da su Glavičani bez putovnica nemoćni ljudi, osuđenici na kućni pritvor, pa prema tome, moraju svi biti obiteljski ljudi s kapitalom u selu. Znači, uvijek se moglo doći po njih, pa ih saslušati, ako treba privesti na sud i poslati u zatvor.

Dan kasnije i Grad je počeo pričati o glavičkim zbivanjima o kojima su novine opširno pisale, a onda je u Runjavu Glavicu stigla i televizijska ekipa koja je trebala pratiti sastanak mjesne zajednice gdje su bili nazočni i neki komunistički rukovodioci iz Centralnog komiteta, te neki ljudi iz Udbe. Pošto se na sastanak nitko od mještana nije odazvao, izuzevši sudionike igre oko strašila koji su bili privedeni, tu se odnekuda stvorila policija pa je na silu dovela nekoliko mještana. Učitelju su uz to naredili da djecu prebaci iz učionice u dvoranu za sastanke, pa se s novinarima nakupilo dovoljno ljudi i za TV reportažu, prvu otkada je sela. Zujale su kamere, škljocali aparati, propitivali se novinari prije početka sastanka, ali su Glavičani taj dan šutjeli svi odreda. Čak i djeca. Zavjera šutnje nastavila se i kasnije na sastanku gdje su mještani, po najavi Glavnog druga iz Ceka, trebali osuditi "nacionalističko divljanje pojedinaca koji su na javnom mjestu isticali fašistička obilježja i izvrđavali ruglu znamenje jugoslavenskog komunizma te bratstva i jedinstva".

- Drugovi i drugarice, počeo je Glavni drug, danas smo se ovdje sastali povodom nemilog događaja u našoj sredini u vašem selu Runjavu Glavici. Vi znate da smo mi svima koji su to željeli dali pasoše, premda mnogi nisu zaslužili. Ali, hajde, računali smo, moramo im izaći u susret da vide kako naš politički sistem nije zlopamtilo, nadajući se da će se naše dobro djelo vratiti dobrim. Kad ovamo, neki vaši ljudi su prije dva dana priredili prave orgije kojima su pokušali narugati se Jugoslaviji i na-

šem samoupravnom sustavu u temelju kojeg je bratstvo, jedinstvo i zajedništvo. Da ne okolišim, čovjek čije ime neću spomenuti jer još nije osuđen, dakle, I. R., zvani Guto postavio je strašilo nadomak Titova spomen-parka kojeg su sadile nejake dječje ruke, pa je na strašilo stavio, zamislite, jugoslavensku trobojnicu. Zar to nije očita namjera da se ismije naš sustav i sve njegove svetinje?! S druge pak strane, isti se dan dogodio još jedan nacionalistički ispad. Čovjek koji ima iste inicijale, dakle I. R., ali s nadimkom Zelčina, usudio se na javnom mjestu istaknuti kleronacionalistička obilježja. Vi dobro znate o čemu se radi, radi se o hrvatskoj trobojnici, pa o tome ne bih želio više pričati. Drugovi i drugarice, i ja sam Hrvat, ali mi ne može doći u pamet da bi neko želio rušiti ovaj politički sustav, najbolji kojeg je civilizacija upamtila. Mi smo ovdje zato da osudimo, da politički osudimo ove ispade pojedinaca kako ne bi pala ljaga na čitav kraj. Molim vas, dignite ruke koji ste za osudu ovog ispada.

Ni jedna se ruka nije podigla. Vidjevši to, Glavni drug pokušao polušaljivo na drugi način:

- U tom slučaju neka podignu ruke oni koji ne osuđuju spomenuti čin!

Opet su uzalud zujale kamere i škljocali aparati. Ruke su ostale spuštene, kao i glave Glavičana.

- Moram još kazati, nastavio je Glavni drug kao da se ništa nije dogodilo, mi ovdje imamo i drugih ispada. Da ne bi ispalo kako nešto izmišljam, molim miliciju da dovede jednog vašeg mještanina, mladog čovjeka koji je zaražen kleronacionalizmom.

Kad su između dva policajca na vratima ugledali Grgu Malog, Glavičani su samo malo jače otvorili oči, a Rodijak je Čipa s čuđenjem promrsio:

- Moj Grgo, za Gospu blaženu!

- Dakle, G. R., star osamnaest i po godina, maturanat, ima iza sebe niz krivičnih djela,

premda meni, kao i vama, izgleda potpuno nevin.

- Nevin, jašta je, dušice nečista, viknuo je djed Kleco. Takvog dičaka nema ovlen do Mikena. I natrag. I njega ste mi našli sramotit. Ne zna se je li bolji čak il' je lipši momak ili pametniji stvor. Pisme nema da je ne zna, a svaku je didovu zapisa, viro je-bena. I njega si mi naša sramotit prid svitom. E to nemere bez ...

- Izvedite djeda koji ometa sastanak, naredi Glavni drug.

- Moreš, druže, moreš, vikao je Kleco dok su ga dvojica policajaca nosili više nego vodili. Bog je kaza: Radi, đavle, što očeš, ali nećeš dokle očeš. Bilo je i veći prikokuraca, pa najpotlje nosom u govno, ja vam kažem. Eto, kažite svakom da vam je to kaza did Kleco, duše nečiste.

Ostali dio govora djeda Klece nije se mogao čuti, pošto su ga policajci već iznijeli vani. A Glavni je drug nastavio.

- Spomenuti je mladić G. R. u suradnji s još trojicom svojih vršnjaka iz iste škole kovao urotu protiv najuglednijih ljudi našeg društva. Uostalom, dovoljno je pročitati pjesme koje je tajno zapisivao u svoju teku i vidjeti na njima fašistička obilježja.

Glavni je drug pritom pokazao prvu stranicu bilježnice na kojoj je bio ucrtan hrvatski grb, a što su novinari snimili.

- Ili želite da vam pročitam samo neke od monstroznih pjesama iz ove avetinjske sveske. Evo npr. jedne od tih pjesama:

Duvno moje, neka ti je slava,

U tebi je kruna Tomislava.

- I šta kazati poslije svega?! Molim vas, vi sami kažete.

Nije li ovo atak na naše društvo? Ako još kažem da nisam sve kazao, onda vam mora biti sve jasno. A nisam kazao da je G. R. s još svoja tri pajdaša iz iste škole kovao plan za diverzije. Htjeli su, ali su na sreću osuđeni, srušiti više partizanskih spomenika iz NOB-a, o čemu svjedoči eksploziv pronađen upravo kod spomenutog G. R., na tavanu njegove stare kuće.

- Čekajte, ljudi, viknuo je tada Rodijak Čipa, nije to njegov, nego moj eksploziv. To sam ja nabavio. Prije dvajest godina kad sam radio u Crnoj Gori. Mislio sam praviti kuću od kamena, ali sam otiša u Njemačku. Poslin mi nije triba, jerbo sam pravio od bloka.

- Eto, vidite, mi razumijemo roditeljsku ljubav, ali ćete to, nažalost, morati dokazati na sudu, druže Čipa, kazao je Glavni drug. A sada predlažem da završimo ovaj skup. Ko je za to da završimo sastanak, neka dignu ruku.

Tu se prevariše Glavičani i digoše ruke željni odmora od tolike torture, a novinari skočiše na noge i latiše se svojih aparata. Već u večernjem dnevniku, zajedničkom za čitavu ondašnju državu, mogli su Glavičani vidjeti sebe i svoje podignute ruke, dok je novinar govorio kako su Glavičani jednodušno osudili "nacionalističke ispade pojedinaca iz svoje sredine, osudio je brat brata, otac sina", kako je kazao izvjestitelj. ■

A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian
learn when and where you want

Sveučilište u
Zagrebu

40srce

HIT -1

The first on-line course of Croatian

As second and foreign language

September 12, 2011 – December 4, 2011

7 learning units in the Moodle-based e-learning system

150 learning activities

24 hours of real-time communication online

experienced language instructors, specialists in Croatian as L2

an interactive, communicative and individual approach to language
learning

NEW!!!

Starting in August 2011 check out some sample learning activities

at the web site [Promotivni HiT-1](#)

(log in information: use “guest” for both name and password)

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com

HRVATSKI GRAD ILI ENGLESKA KOLONIJA?

Jedna od neiscrpnih jezikoslovnih (i ne samo jezikoslovnih) tema, koja nam se posljednjih godina jednostavno nameće, jest položaj hrvatskoga jezika u današnje vrijeme, osobito normiranoga hrvatskoga književnoga jezika. Sredstva javnoga priopćavanja svih vrsta, a isto tako i putovanja Hrvatskom, nepresušnim su izvorom podataka koji izazivaju takova promišljanja. Premda je loših primjera jako velik broj, i to na različitim mjestima, u gradu Dubrovniku bit ćete više nego igdje svjesni stvarne opasnosti od nestanka hrvatskoga jezika iz javne uporabe. Tako je npr. ovoga ljeta na dnu Straduna, u blizini Orlandova stupa, postavljen stalak s obavijesti o nastupima folklorne skupine *Lindo*. Obavijest glasi: *EVERY TUESDAY AND FRIDAY*. Domaći gosti, govornici hrvatskoga jezika koji ne znaju engleski, moraju negdje drugdje pitati kada to *Lindo* nastupa. Turistička zajednica grada Dubrovnika na velikim plakatima reklamira *STRADUN BY NIGHT. THE ONE AND ONLY*. Krenete li sa Straduna prema staroj gradskoj luci naići ćete na putokaz prema restoranu *Poklisar* s obaviješću od kojega do kojega sata možete tu dobiti *BREAKFAST*. Istodobno nema obavijesti za Hrvate da tu mogu doručkovati. Na prostoru od stare gradske luke do stare ribarnice nanizani su brojni samostojeći plakati s obavijestima tipa *DIRECT LINE TO CAVTAT. BOOKING HERE; THREE ELAPHITE ISLANDS; SUNSET CRUISE; SUNSET AND DINNER* itd. itd. U crkvi Sv. Spasa, otkazan je koncert i premješten na drugi datum na sljedeći način: *TODAY*

Piše: Sanja Vulić

CONCERT IS CANCELED. NEXT CONCERT 31. 8. Ispred restorana *Dubravka* stoji plakat s gusto ispisanim tekstom s obje strane. Približite li mu se s jedne strane pročitat ćete: *RESTAURANT TERRACE WITH THE MOST BEAUTIFUL VIEW IN DUBROVNIK. SPECIALTIES OF RESTAURANT DUBRAVKA*. Nakon toga slijedi poduži popis koji počinje s *MEAT FROM 74,00 – 155, 00 kn; FISH FROM 58, 00 – 169, 00 kn* itd. Također se i ovdje nudi *BREAKFAST EVERY DAY FROM 8 TILL 12*. Na žalost, ovo je tek nekoliko izdvojenih u velikom nizu sličnih primjera.

Jedna se Hrvatica iz dijaspore, došavši ovoga ljeta u Zagreb, zbog brojnih natpisa i imena radnji na engleskom požalila da nema dojam da je došla u Hrvatsku. Ja sam s tugom promislila: a kako bi se tek osjećala da je došla u Dubrovnik? Vjerojatno bi se osjećala kao da je u nekoj zemlji na engleskom govornom području, tj. sa službenim engleskim jezikom, u kojoj živi i skupina Hrvata jer se na ulici ipak još uvijek može čuti i hrvatski. Tražila bi ima li možda i koji dvojezični englesko--hrvatski natpis i jedva bi našla poneki. Hrvatski je jezik u Dubrovniku u tolikoj mjeri ponižen da se više ni oni malobrojni starosjedioci koji su još ostali živjeti u Gradu ne osjećaju ugodno. Dubrovačke su ulice i trgovci prenapučeni ljeti i sablasno prazni zimi. Grad kojega je sloboda u Domovinskom ratu teškom mukom sačuvana, danas je grad gotovo bez autohtonoga stanovništva. Hrvatski je jezik prodan za devize. Ne prodaju se više samo nekretnine. Na redu je nacionalni identitet. ■

ISELJENIČKE VIJESTI

IZLOŽBA GUILLERMA ESCALANTEA IZ ARGENTINE

SPLIT - U Splitu je 18. srpnja otvorena izložba Guillerma Escalantea iz Argentine, zemlje u kojoj živi veliki broj hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka. Izložba je plod suradnje splitske podružnice HMI-ja s Gradskom knjižnicom Marka Marulića. Izložbu je otvorila Ingrid Poljanić, koja je u knjižnici zadužena za organizaciju kulturnih događaja. Splitskoj publici Escalante se predstavio slikama rađenim tehnikom batika, a kuriozitet je i knjiga pisana rukom, u jednome komadu, na traci dugoj oko 15 metara. Na otvorenju je umjetnik zasvirao na flauti. Escalante se rodio u Buenos Airesu i svestrani je umjetnik, slikar, pisac, pjesnik, glazbenik, a svoje prvo školovanje završio je u umjetničkim školama u rodnoj Argentini.

UVODI SE DOPUNSKA NASTAVA U WIESBADENU

NJEMAČKA - Početkom nove školske godine 2011./2012. uvodi se dopunska nastava hrvatskog jezika u pokrajini Hessen prema ugovoru hrvatskog Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa s pokrajinskim ministarstvom u Hessenu. Nastavu hrvatskog jezika vodit će Vedrana Moslavec, profesorica njemačkog i hrvatskog jezika. Koordinaciju nastave hrvatskog jezika vodit će Smiljana Veselić – Vučina, nastavnica hrvatskog jezika u prošloj godini u Wiesbadenu.

2CELLOS zapalili Dubrovnik

Svjetski proslavljeni violončelisti Luka Šulić i Stjepan Hauser, poznati pod nazivom 2CELLOS, održali su rock koncert na 62. dubrovačkim ljetnim igrama ispred crkve sv. Vlaha. Nastupili su zajedno sa Zagrebačkim solistima u atriju Kneževa dvora. Izvedena su djela Sollime, Blocha, Mozarta, Vivaldija, Hugueta i Tagella, Čajkovskog te hrvatskog predsjednika Ive Josipovića. Njihovu izvedbu obrade hita Michaela Jacksona *Smother criminal* na Youtubeu vidjelo je oko pet milijuna ljudi u tri mjeseca, što im je donijelo svjetsku popularnost, turneju s Eltonom Johnom i nastupe s Georgeom Michaelom. Obrade *Welcome to the Jungle* i drugih pop-hitova učvrstile su njihovo mjesto na svjetskome glazbenome zvjezdanom nebu. Nedavno su nastupili i na Sarajevu Film Festivalu te iTunes festivalu u Londonu. Na hrvatskoj top-listi najprodavanijih inozemnih albuma 2CELLOS su bili prošlog tjedna na prvome mjestu, a u Japanu su po prodaji nadmašili Lady Gagu.

Neobična zahvala Gibonija u Puli

U pulskoj Areni Gibonni je velikim koncertom završio turneju Toleranca. Splićanin je poznat po svojim neobičnim zahvalama obožavateljima pa se ovaj put popeo na vatrogasnu dizalicu kako bi svima u Areni zahvalio što su došli. Zapjevao im je još jednu pjesmu s dizalice, dok ga je bend pratio s improvizirane pozornice na ulazu u Arenu. Kao gosti Gibonniju su se odazvali Vlatko Stefanovski, Maya Azucena, Damir Urban te London community gospel choir, a tijekom izvedbe pjesme "Zlatne godine" u publici je pala i jedna prosidba.

Rođendan klape Cambi na Poljudu

Još dugo će se pričati o koncertu kojim je klapa Cambi na Poljudu proslavila svoj 25. rođendan. Spektakl je to kakav se može doživjeti samo na raspjevanom Poljudu. Danima se osjećala u zraku atmosfera da se priprema još jedan veliki klapski spektakl koji je opravdao sva očekivanja. Od prve do zadnje pjesme publika je svojim glasovima podržavala kako klapu Cambi tako i njihove mnogobrojne goste, klapu Maslinu, klapu Sinj, Bosutske bečare i Đanija Stipaničeva, dječju klapu Bepo koji su svojim odličnim nastupom dodatno ugrijali atmosferu. I kao što su najavljivali organizatori ovoga klapskoga megaspektakla Ivica Bubalo, direktor tvrtke Picaferaj i Branko Paić, direktor izdavačke kuće Scardone, ovogodišnji 5. jubilarni projekt pod nazivom NE DAMO TE PISMO NAŠA, u sklopu kojeg je održan slavljenički koncert klape Cambi, ispunio je sva očekivanja 15.000 gledatelja koji su pjevanjem i ne štedeći dlanove podržali klapu i njihove goste.

Ovacije Pogoreliću u Klovićevim dvorima

Iako je isti program već svirao ove godine u ožujku u Lisinskom, slavni pijanist Ivo Pogorelić napunio je i Klovićeve dvore na završnom koncertu Zagrebačkih ljetnih večeri. Svirajući djela Chopina i Liszta, ponovno je potvrdio svoj zvjezdani status. Iako ga je publika burno pozdravila, nije izborila bis. Pogorelić je ostao vjeran sebi i nije odsvirao nikakav dodatak, a završne akorde Lisztove Sonate u h-molu pratile su i prve kapi kiše. Ivo Pogorelić izaziva senzaciju već više od tri desetljeća otkad je kao dvadesetdvogodišnjak isključen iz završnice natjecanja Chopin i kada ga je Martha Argerich proglasila genijem. Njegovo umijeće interpretacije skladateljskih zapisa prolazilo je razne transformacije, no i danas na jednoj drugoj razini od one s početka karijere izaziva senzaciju. Svoju turneju posvećenu Chopinu i Lisztu nastavlja u listopadu recitalima u Zürichu, Münchenu i Vilniusu.

Prvi koncert Tončija Huljića i Madre Badessa banda

Tonči Huljić i Madre Badessa band, kojeg čine glazbenici i pjevači Petar Grašo, Miro Trgo, Tonko Podrug, Jure Ruklić na tubi, Ninoslav Ademović na klaviru i harmonici te Sanja Vrančić na mandolini, održali su na varaždinskom Špancirfestu svoj prvi javni koncert. Bez obzira na dugogodišnje iskustvo, svoj repertoar pripremali su deset dana u želji da publici na najbolji mogući način približe pjesme s albuma *Ka hashish*, ali i svoj dosadašnji rad. Tako su osim novih pjesama Tonči Huljić i Petar Grašo oduševili i obradama svojih pjesama, a svojevrsno iznenađenje priredio je i sam Huljić otpjevavši pjesme Magazina *Ginem* te Danijele Martinović *Ide mi u životu*. Veselu atmosferu s lakoćom su prenijeli na publiku, a oduševljenje nisu krili ni izvođači koji su osim svojih novih projekata najavili i nove nastupe Tončija Huljića i Madre Badessa banda.

Zlatne žice Slavonije

Devet folklornih skupina i četiri zaprege sa područja požeške kotline sudjelovale su na otvaranju festivala Zlatne žice Slavonije- Kutjevo koji je otvorio gradonačelnik Ivica Nikolić pred više stotina posjetitelja. Središnji dio prvog dana bio je retrospektivni koncert "Slavonija u srcu" kojeg je izveo tamburaški orkestar HRT-a pod ravnanjem Siniše Leopaolda i prijatelji, pa su poznate pjesme pjevali Miroslav Živković, Vera Svoboda, Mirko Švenda - Žiga, Blanka Došen Togonal i Cecilija Rudić. Istovremeno su u Požegi proglašene tri najbolje, najslušanije pjesme s lanijske tamburaške večeri ovogodišnjeg festivala. Na prvome mjestu je pjesma "Pismo majci" Slavonskih lola, drugo mjesto zauzeli su Slavonski dukati sa skladbom "Zavela me", a na trećemu mjestu su Džentlemani s pjesmom "Ja bih tebi sve oprostio". Dodijeljena je i nagrada za najslavonskiji tekst Željku Lončariću Žecu za pjesmu "Slavonijo, zemljo moja".

Akrobatske vratolomije iznad Zadra

Na nebu iznad Zadra održano je natjecanje Adria Air Race Zadar 2011 na kojoj su ponajbolji svjetski akrobatski piloti izvodili opasne manevre iznad zadarske rive na oduševljenje dvadesetak tisuća okupljenih. Pobjedu je odnio Slovenac Tomo Poljanec, a publiku su zabavili nastupi padobranaca ATJ Lučko, kao i nastup akrobatske skupine Krila oluje koji su po mišljenju mnogih prisutnih izveli spektakularan program u formaciji šest Pilatusa PC-9M.

Car Dioklecijan vratio se u Split

Tradicionalna kostimirana četverodnevna glazbeno-zabavna priredba Dani Dioklecijana završena je oproštajnim govorom cara Dioklecijana, a tu je dužnost obavljao glumac Čedo Martinić, te bitkom na rivi za caricu Prisku koju su omiški gusari bili oteli, ali su je vratili Dioklecijanovim izaslanicima i zauzvrat dobili pun brod vina i loze. Na ceremoniji zatvaranja sedmih Dana Dioklecijana na Peristilu priređeno je i staro mačevanje novoutemeljene splitske udruge "Dioklecijanova legija". Za vrijeme četverodnevnog trajanja Dana Dioklecijana u Splitu je organiziran niz zabavnih i kulturnih događaja koji su podsjećali na utemeljenje Dioklecijanove palače prije 1.700 godina.

Angelina Jolie na Brijunima

Proslavljena američka filmska glumica Angelina Jolie na Malome Brijunu odgledala je kulturnu predstavu kazališta Ulysses "Kralj Lear", nakon čega je u obraćanju novinarima izrazila oduševljenje predstavom i ljepotom Brijuna, najavljujući ponovni dolazak s obitelji. Nakon predstave u društvu predsjednika Republike Ive Josipovića i osnivača kazališta Ulysses Rade Šerbedžije, hollywoodska zvijezda obratila se vrlo prisno i susretljivo novinarima.

Ekipa iz Komina prva na maratonu lađa

Ekipa lađara iz Komina pobijedila je na 14. maratonu lađa na Neretvi od Metkovića do Ploča, druga u cilj uplovila je ekipa Bačine, a treća je bila ekipa iz Opuzena. Ekipi iz Komina ovo je treća pobjeda zaredom, za koju je u Pločama dobila prijelazni pobjednički Štit kneza Domagoja. U natjecanju je sudjelovalo 35 ekipa, većinom iz neretvanskog kraja, a prvi put u tradicionalnome neretvanskom natjecanju lađara sudjelovala je i jedna ženska posada. Za etapu dugu 22,5 kilometara trebalo je oko 9.000 zaveslaja. Natjecanje, uz mnogobrojne gledatelje s obale Neretve, sa zapovjednog broda pratio je cijeli državni vrh - predsjednik Republike Ivo Josipović, predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor i predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić.

Deset dana 'šetači' vladali Varaždinom

Koncertom benda Asian Dub Foundation na MTV-jevoj pozornici kraj Staroga grada završio je 13. Špancirfest u Varaždinu. Festival dobrih emocija počeo je 19. kolovoza, a u deset dana trajanja šetačima u Varaždinu ponudio je ukupno više od 260 programa: koncerata, predstava za djecu i odrasle, uličnih programa i kreativnih radionica te mnogobrojne druge sadržaje za svaku dob i različite ukuse. U njima su uživale tisuće posjetitelja iz Hrvatske i inozemstva. Osim u koncertnim i kazališnim programima, programima uličnih zabavljača, kreativnim radionicama, Vindilandu i kinu pod zvijezdama te PaletaFestu, šetači su još mogli uživati u bogatoj ponudi oko 140 izlagača koji su neizostavan dio Špancirfesta te u gastronomskoj ponudi ugostitelja i u mnogobrojnim popratnim sadržajima.

Jubilarni 25. karlovački dani piva

Na ovogodišnjim Danima piva u Karlovcu svojim su nastupima publiku zabavljala neka od najjačih imena hrvatske estrade - Jole, Jelena Rozga, Neno Belan, Miroslav Škoro, Toni Cetinski, Jasmin Stavros, Maja Šuput i Magazin. A sve je počelo veličanstvenom, bučnom i veselom povorkom s oko 700 sudionika u 38 kostimiranih grupa iz Karlovca i nekoliko drugih gradova... Uslijedio je program svečanog otvorenja koji je ove godine, kao i povorku, režirao i osmislio poznati kazališni redatelj Krešimir Dolenčić, a vodila ga je popularna Karlovčanka, Danijela Trbović. Na središnjoj pozornici bila je improvizirana mala pivnica u kojoj su uz šaljive prigodne dosjetke i pitalice sudjelovali majstor ceremonije Alexander Gerschbacher, gradonačelnik Damir Jelić, "majstor piva" Zvonimir Nemet i "nadkelnerica" Ivanka Boljkovac.

DINAMO IZBORIO LIGU PRVAKA

Nogometaši zagrebačkog Dinama izborili su plasman u Ligu prvaka premda su u uzvratnom susretu posljednjeg kola kvalifikacija izgubili na gostovanju kod Malmoa 0 : 2. "Modri" su uspjeli sačuvati tri gola viška iz prve utakmice i nakon dvanaest godina ponovno su izborili plasman u elitno nogometno natjecanje Starog kontinenta. Dinamo je posljednji put u Ligi prvaka igrao 1999. kada je u kvalifikacijama izbacio mađarski MTK, a zatim u skupinama D zauzeo posljednje mjesto iza Manchester Uniteda, Marseillea i Sturme. Ždrijeb LP-a u Monte Carlu dodijelio je Dinamu atraktivnu skupinu. Nogometaši hrvatskog prvaka igrat će u D nogometnoj skupini, a suparnici će im biti Real iz Madrida, Lyon i Ajax. Dinamo će u 1. kolu 14. rujna u Maksimiru dočekati Real iz Madrida, a zatim slijedi gostovanje protiv Lyona 27. rujna.

LIJEPI IZGLEDI ZA EURO 2012

U susretu F skupine kvalifikacija za Europsko nogometno prvenstvo 2012. godine reprezentacija Hrvatske pobijedila je na stadionu Maksimir pred 15.000 gledatelja Izrael s 3 : 1 (0 : 1). Ovom pobjedom hrvatska reprezentacija osigurala je barem drugo mjesto u skupini i plasman u dodatne kvalifikacije za europsku smotru, a stječe i odlične šanse da na kraju kvalifikacija bude najbolja drugoplasirana reprezentacija u svim skupinama i tako izravno ode na EURO. S ukupno šest bodova osvojenih početkom rujna (Malta, Izrael) Hrvatska je ostala u igri i za izravan plasman u Poljsku i Ukrajinu, a o pobjedniku skupine po svemu sudeći odlučivat će utakmica u Grčkoj 7. listopada.

VLAŠIĆ SREBRNA

Hrvatska atletičarka Blanka Vlašić osvojila je srebrno odličje u skoku uvis na Svjetskom atletskom prvenstvu u južnokorejskom Daegu preskočivši visinu od 2,03 metra, što joj je i najbolji rezultat sezone. Vlašić je preskočila 2,03 metra iz drugoga pokušaja, ali to nije bilo dovoljno za obranu zlata s prošlih prvenstava iz Osake i Berlina jer je Ruskinja Ana Čičerova 2,03 metra preskočila iz prvoga pokušaja i tako osvojila zlato. Broncu je osvojila Talijanka Antonietta Di Martino s visinom od dva metra. Iako nije uspjela postati prva visašica s tri naslova svjetske prvakinje, Vlašić može biti posve zadovoljna srebrom iz Daegua s obzirom na ozljedu, rupturu mišića odrazne noge, zbog koje se doslovce u posljednji trenutak odlučila na dolazak na prvenstvo.

ČETVERAC NA PARIĆE BRONČANI

Hrvatski četverac na pariće u sastavu: David Šain, Valent i Martin Sinković i Damir Martin osvojio je brončano odličje na Svjetskome veslačkom prvenstvu na Bledu u Sloveniji. Branitelji naslova prvaka s prošlog SP-a u Aucklandu na cilj su došli u vremenu od 5 : 42,82 minuta, no to je bilo dovoljno tek za broncu. Naš četverac imao je spori start i na 500 i na 1.000 metara staze bili su tek peti sa zaostatkom

od po dvije i pol sekunde za tada vodećim Nijemcima. Nakon 1.000 metara hrvatska posada ipak diže ritam i prelazi na treću poziciju, koju zadržavaju do kraja jer ih četvrtplasirani Poljaci nisu mogli stići, a vodeći Australci i Nijemci su daleko odmakli. Naša najbolja veslačka posada osigurala je trećim mjestom i nastup na Olimpijskim igrama u Londonu, što je ipak glavni cilj trenera Nikole Bralića.

NAJVEĆI NEUSPJEH KOŠARKAŠA

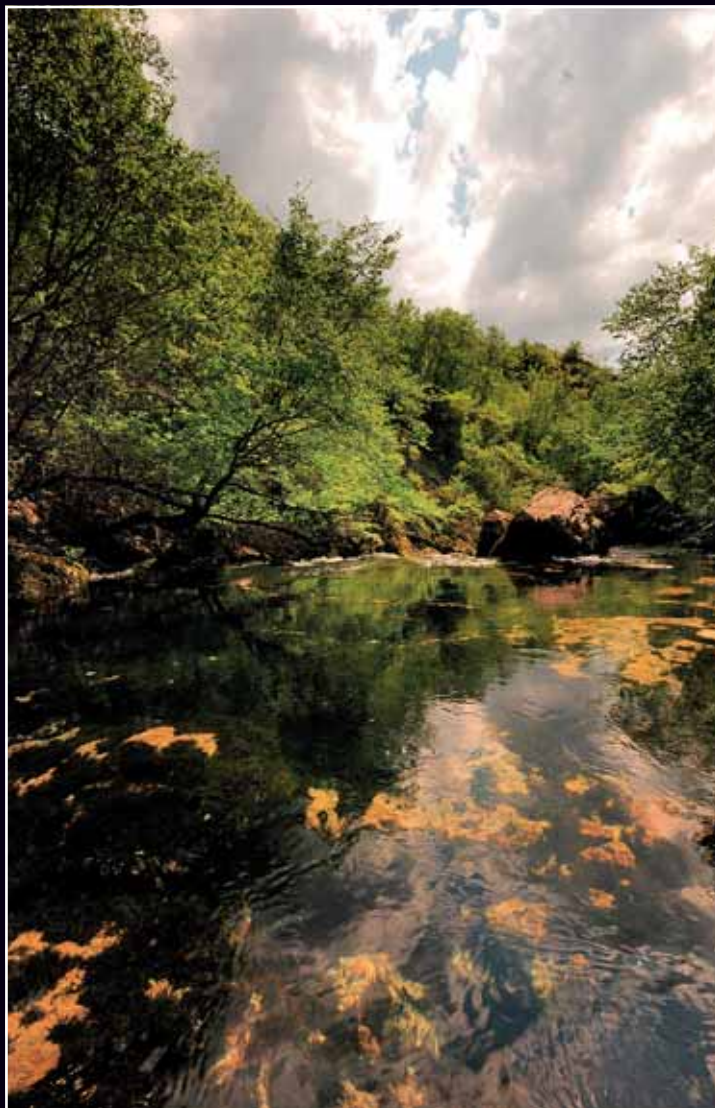
Prvi put u povijesti hrvatska košarkaška reprezentacija je ispala u prvom krugu Europskog prvenstva. Od 24 reprezentacije, koliko ih sudjeluje u Litvi, odabranici Josipa Vrankovića nisu se uspjeli plasirati među 12 najboljih. Do sada smo najgore rezultate ostvarili 1997. u Španjolskoj, 1999. u Francuskoj i 2003. u Švedskoj gdje smo osvajali 11. mjesto. Izbornik Vranković istaknuo je nakon poraza od Grčke, kojim se Hrvatska oprostila od plasmana u drugi krug natjecanja, kako napušta kormilo reprezentacije jer mu je istekao ugovor. Reprezentaciju je preuzeo u studenome 2009. godine naslijedivši Jasmina Repešu. U 11 službenih utakmica zabilježio je četiri pobjede i sedam poraza. Hrvatska je pod njegovom palicom svladala Iran, Tunis, Finsku i Crnu Goru, a izgubila od SAD-a, Slovenije, Brazila, Srbije, Makedonije, BiH te Grčke.

PREKRASNA HRVATSKA OKOM FOTOGRAFA

IZVOR ZRMANJE

Snimio: Filip Lučin (više fotografija prekrasne Hrvatske pogledajte na www.filiplucin.com)

Za rijeku Zrmanju mogli bismo reći da je jedna od najljepših krških rijeka Hrvatske. Tisućljećima ja probijala svoj put prema moru od podnožja ličke planine Poštak, dubeci kanjone u krškome krajoliku. Izvor rijeke je klasičnoga ljevkastog oblika iz kojeg voda bogato izbija probijajući se kroz mahovinom obrasle stijene. Nakon izvora, oko rijeke se prostire dugačka, uska i plodna dolina koja se kraj Kravlje Drage pretvara u 200-tinjak metara dugi kanjon nakon kojeg se opet širi dolinom Morkog polja, na čijem zapadnom kraju velike količine vode nestaju u kršu pa rijeka ljeti često potpuno presuši. Ponovno se u ljetnom razdoblju javlja tek podno sela Vujanica. Odatve rijeka dalje prolazi kroz pliće ili dublje kanjone i prima svoje pritoke, a najvažnija i najveća je rijeka Krupa. Rijeka je puna slapova i slapića, uz nju su smješteni ostaci starih mlinova, gradina i kula. Kraj kule Klisine rijeka se širi u akumulacijsko jezero hidroelektrane "Velebit" pa dolazi do Obrovca odakle opet kanjonom teče prema svojem ušću u Novigradskome moru.

